

T.C

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

TAŞIMALI VE MERKEZİ EĞİTİM VEREN ORTAOKULLARDAKİ
ÖĞRENCİLERİN MÜZİK DERSİNE YÖNELİK METAFOR
ÖRNEKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI
(ŞANLIURFA İLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gökhan ORHAN

MALATYA-2019

T.C

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

TAŞIMALI VE MERKEZİ EĞİTİM VEREN ORTAOKULLARDAKİ
ÖĞRENCİLERİN MÜZİK DERSİNE YÖNELİK METAFOR
ÖRNEKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI
(ŞANLIURFA İLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gökhan ORHAN

Danışman: Doç. Dr. Onur ZAHAL

MALATYA-2019

T.C.
İnönü Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Gökhan ORHAN tarafından hazırlanan **Taşımali ve Merkezi Eğitim Veren Ortaokullardaki Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Metafor Örneklerinin Karşılaştırılması** başlıklı bu çalışma, 28.06.2019 tarihinde yapılan sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan: Dr. Öğr. Üyesi K. Dilek TANKIZ

Üye : Doç. Dr. Barış TOPTAŞ

Üye (Tez Danışmanı): Doç. Dr. Onur ZAHAL

O N A Y

28/06/2019

Doç. Dr. Niyazi ÖZER
Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Doç. Dr. Onur ZAHAL'ın danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım **“Taşımali ve Merkezi Eğitim Veren Ortaokullardaki Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Metafor Örneklerinin Karşılaştırılması”** başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlâk ve geleneklere ters düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Gökhan ORHAN

ÖNSÖZ

Yüksek lisans tez çalışmamı yürütürken desteğini esirgemeyen değerli tez danışmanım Doç. Dr. Onur ZAHAL' a,

Lisansüstü eğitimim boyunca karşılaştığım zorluklarda tecrübesi ve bilgi birikimi ile her zaman yol gösteren değerli hocam Prof. Cemal YURGA' ya,

Tez çalışmam boyunca desteğini esirgemeyen kıymetli arkadaşlarım Arş. Gör. Mehmet Güneş AÇIKGÖZ, Öğr. Gör. Hayri AKBUDAK, Metehan GÖKTAŞ ve Can EKMEK'e,

Bugünlere gelmemde çok büyük emeği olan ve hiçbir zaman desteğini esirgemeyen aileme en içten teşekkürlerimi ve sevgilerimi sunarım.

Gökhan ORHAN

ÖZET

TAŞIMALI VE MERKEZİ EĞİTİM VEREN ORTAOKULLARDAKİ ÖĞRENCİLERİN MÜZİK DERSİNE YÖNELİK METAFOR ÖRNEKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

(Şanlıurfa İli Örneği)

ORHAN, Gökhan

Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Onur ZAHAL
Haziran-2019, XIII+92 sayfa

Bu araştırmanın amacı; taşımali ve merkezi eğitim veren ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin müzik dersine yönelik oluşturdukları metafor örneklerini incelemek ve buradan hareketle öğrencilerin müzik dersi ile ilgili düşüncelerini belirlemek ve karşılaştırmaktır.

Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) desenidir. Araştırmada nitel veri analizi yöntemlerinden betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Kaynak tarama ile literatür oluşturulmuş ve veriler içerik analizi kullanılarak incelenmiştir. Çalışmanın evrenini Şanlıurfa ili ortaokul öğrencileri, örneklemini ise Şanlıurfa ili Karaköprü ilçesinde yer alan iki taşımali (Hamurkesen Ortaokulu, Akziyaret Ortaokulu), iki merkezi (Molla Gürani Ortaokulu, Güzelşehir Ortaokulu) eğitim veren ortaokulun 5, 6, 7 ve 8. sınıflarında öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır (N= 472).

Araştırmada veri toplama aracı olarak; “Müzik dersi gibidir.”, “Çünkü” cümlesini tamamlamaları istenilen ve kişisel bilgilerinde yer aldığı görüşme formu uygulanmıştır. Öğrencilere görüşme formu uygulanmasından önce metaforun ne anlama geldiği örneklerle açıklanarak tam olarak kavramaları sağlanmıştır. Verilerin analizi ise metaforların belirlenmesi, metaforların sınıflandırılması, kategori geliştirme ve SPSS 21 programı aracılığıyla yüzde ve frekans hesaplama olmak üzere dört aşamada gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada ortaokul öğrencilerinin müzik dersi kavramına ilişkin 280 adet metafor ürettikleri belirlenmiştir. İlk sırada “eğlence” metaforu ($f = 26$), ikinci sırada “hayat” “huzur” ve “oyun” metaforları ($f = 11$) yer almaktadır. Üretilen metaforlar ortak özellikleri bakımından incelenerek müzik dersi kavramına ilişkin 31 farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır. Bu kategorilerden “Müzik Dersi Eğlencelidir.” kategorisinin 80 metaforla ilk sırada, “Müzik Dersi Mutluluk Verir.” kategorisinin 62 metaforla ikinci sırada, “Müzik Dersi Rahatlatır.” kategorisinin 41 metaforla üçüncü sırada yer aldığı tespit edilmiştir.

Üretilen metaforlar çeşitlilik açısından incelendiğinde taşımalı okul türü öğrencilerinin 143 farklı metafor, merkezi okul türü öğrencilerinin 179 farklı metafor ürettiği, 42 metaforun her iki okul türü öğrencileri tarafından üretildiği tespit edilmiştir. 26 öğrencinin oluşturduğu eğlence metaforunun 19’u taşımalı okul türü öğrencileri tarafından, 7’si merkezi okul türü öğrencileri tarafından üretilmiştir. Oluşturulan 31 kategoride taşımalı okul türü öğrencileri 26 kategoride, merkezi okul türü öğrencileri 28 kategoride metafor üretmiştir. 80 metafor ile “Müzik Dersi Eğlencelidir” kategorisinde taşımalı okul türü öğrencileri 47 metafor, merkezi okul türü öğrencileri 33 metafor üretmiştir. Kategori oluşturamayan 14 öğrenciden 13’ü taşımalı okul türü öğrencileri, 1’i merkezi okul türü öğrencisi olarak belirlenmiştir. Yapılan bu karşılaştırma sonucunda merkezi okul türü öğrencilerinin, metafor çeşitliliği, üretilen tüm metaforların açıklanması ve daha fazla kategori oluşturma açısından sosyo-kültürel çevrenin gelişmişlik düzeyinin, eğitim seviyesinin, eğitim imkânlarının ve öğrencinin müzik dersine olan ilgisinin de etkileriyle taşımalı okul türü öğrencilerine göre daha olumlu sonuçlar ortaya koyduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcük: Müzik, Müzik Dersi, Metafor.

ABSTRACT

THE COMPARISON OF METAPHOR MODELS OF STUDENTS IN CONVEYING OR CENTRAL SCHOOLS TYPE INTENDED FOR MUSIC LESSON

(Model of Şanlıurfa Province)

ORHAN, Gökhan

Post Graduate, İnönü University, Institute of Education Sciences
Department of Fine Art Education
Department of Music Teaching

Thesis Advisor: Associate Professor Onur ZAHAL
June-2019, XIII+92 pages

The purpose of this research is to investigate metaphor models which students of conveying and central schools formed intended for music lesson; starting from this point, to compare and designate thoughts of students about music lesson.

The study is a phenomenology pattern of qualitative research methods. In this research, descriptive analysis method is used, which is one from qualitative data analysis method. A literature has been created with source browsing and the datas has been interrogated by using content analysis. The universe of the study is formed by secondary school students in Şanlıurfa province; the sample of the study is formed by students of 5th, 6th, 7th and 8th grades in two conveying (Hamurkesen and Akziyaret Secondary Schools) and two central schools (Molla Gürani and Güzelşehir Secondary Schools) that take place in Şanlıurfa, Karaköprü (N=472).

As a data collecting instrument, an application form that they are required to fill the sentence “ Music lesson is..... .” “Because” and that includes personal information in the research. The meaning of metaphor has been described to the children before the questionnaire is applied and then it has provided the children to perceive them exactly by the examples. The analysis of data has been realized in four stages. These stages

are determining metaphor, classification of metaphor , category progress, calculation of frequency and percentage by an SPSS 21 package software.

It has been decided that the secondary school students had produced 280 metaphors about music lesson. On the top of the list the metaphor “Entertainment” ($f = 26$), on the second line the metaphors “Life”, “Peace” and “Game” ($f = 11$) have been taken places. All the metaphors have been gathered in 31 different conceptional categories dealing with music lesson by analyzing their common features. From all these categories, that the category “Music Lesson is Entertaining.” with 80 metaphors is on the first line; the category “Music Lesson Gives Happiness.” with 62 metaphors is on the second line; the category “Music Lesson Makes You Relax.” with 41 metaphors is on the third line are determined.

When the produced metaphors are examined in terms of variety, it has been determined that conveying school type students have produced 143 different metaphors, central school type students have produced 179 different ones and 42 metaphors are produced by the students of these both school type students. 19 of the entertainment metaphors formed by 26 students have been produced by conveying school type students and 7 of them have been produced by the central school type students. In formed 31 categories, conveying school type students have produced metaphors in 26 categories and central school type students in 28 categories. In the category of “Music lesson is entertaining” with 80 metaphors, conveying school type students have produced 47 metaphors, central school type students have produced 33 metaphors. 13 of the 14 students who could not create a category have been specified as conveying school students and 1 of them has been specified as a central school type student. As a result of this comparison, it has been ascertained that the central school type students have exhibited more positive and higher results than conveying school type students with the effect of the metaphor diversity, the development level of the socio-cultural environment in terms of explaining all the produced metaphors and more category formation, the level of education, the educational opportunities and the student’s interest in music lesson.

Keywords: Music, Music Lesson, Metaphor

İÇİNDEKİLER

KABUL ONAY SAYFASI	ii
ONUR SÖZÜ	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ	xii
GRAFİKLER LİSTESİ	xiii

BÖLÜM I GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	2
1.3. Araştırmanın Problem Cümlesi	2
1.3.1. Araştırmanın Alt Problemleri	2
1.4. Araştırmanın Önemi	2
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	3
1.6. Araştırmanın Sayıltıları.....	3
1.7. Tanımlar	3

BÖLÜM II

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Bilgiler.....	4
2.1.1. Sanat.....	4
2.1.2. Eğitim.....	5
2.1.2.1. Taşımali Eğitim.....	5
2.1.3. Müzik.....	6
2.1.3.1. Müzik Eğitimi	8
2.1.3.2 Genel Müzik Eğitimi	9

2.1.3.3 Özenen Müzik Eğitimi.....	9
2.1.3.4. Mesleki Müzik Eğitimi	10
2.1.4. Metafor.....	10
2.1.4.1. Metafor ve Analoji.....	13
2.1.4.2. Metaforun Müzik Eğitimindeki Yeri	14
2.2. İlgili Araştırmalar	15
2.2.1. Alan Dışı Araştırmalar.....	19

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli.....	21
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	21
3.3. Veri Toplama Teknikleri	25
3.4. Verilerin Analizi	25

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

4.1. Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Ürettiği Metaforların Dağılımı.....	27
4.2. En Çok Tekrar Eden Metaforların Öğrencilere Göre Dağılımı	32
4.3. Metafor Çeşitliliğinin Okullara Göre Dağılımları	34
4.4. Müzik Dersi İçin Oluşturulmuş Kategorilerin Dağılımları.....	36
4.5.1. Kategorilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	42
4.5.2. Kategorilerin Okul Değişkenine Göre Dağılımı	46
4.5.2.1 Hamurkesen Ortaokulu Verilerine Göre Kategori Dağılımı.....	49
4.5.2.2. Akziyaret Ortaokulu Verilerine Göre Kategori Dağılımı	50
4.5.2.3. Molla Gürani Ortaokulu Verilerine Göre Kategori Dağılımı	51
4.5.2.4. Güzelşehir Ortaokulu Verilerine Göre Kategori Dağılımı	52
4.5.3. Kategorilerin Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı	54
4.5.3.1. Ortaokul 5. Sınıf Öğrencileri Verilerine Göre Kategori Dağılımı.....	56
4.5.3.2. Ortaokul 6. Sınıf Öğrencileri Verilerine Göre Kategori Dağılımı.....	57
4.5.3.3. Ortaokul 7. Sınıf Öğrencileri Verilerine Göre Kategori Dağılımı.....	58

4.5.3.4. Ortaokul 8. Sınıf Öğrencileri Verilerine Göre Kategori Dağılımı.....	59
4.6. Kategorilerin Okul Türü Değişkenine Göre Dağılımı	61

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Sonuç	67
5.1.1. Alt Problemlere Göre Sonuçlar.....	67
Cinsiyete Göre Kategori Dağılım Sonuçları	69
Okullara Göre Kategori Dağılım Sonuçları	70
Sınıf Düzeylerine Göre Kategori Dağılım Sonuçları.....	72
5.2. Öneriler	76
KAYNAKÇA.....	77
EKLER	82

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Çalışmada Yer Alan Okulların Teknik Bilgileri.....	22
Tablo 2. Okullara Göre Cinsiyet Dağılımı.....	24
Tablo 3. Öğrencilerin “Müzik Dersi” İçin Ürettiği Metaforlar.....	28
Tablo 4. En Çok Tekrar Eden Metaforların Öğrencilere Göre Dağılımı	32
Tablo 5. Müzik Dersi Metaforları ile Oluşturulmuş Kategoriler	37
Tablo 6. Kategorilere Göre Öğrencilerin Oluşturduğu Metafor Örnekleri	40
Tablo 7. Kategorilere Göre Cinsiyet Dağılımı	42
Tablo 8. Kategorilere Göre Okulların Dağılımı.....	46
Tablo 9. Kategorilere Göre Sınıfların Dağılımı	54
Tablo 10. Okul Türüne Göre Öğrenci Dağılımı.....	61
Tablo 11. Kategorilere Göre Okul Türü Dağılımı	62

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Cinsiyet Değişkeni Pasta Grafiği	23
Grafik 2. Sınıflara Göre Öğrenci Dağılımı	24
Grafik 3. En Çok Tekrar Eden Metaforlar Dağılımı.....	33
Grafik 4. Hamurkesen Ortaokulu Metafor Çeşitliliği Dağılımı.....	34
Grafik 5. Akziyaret Ortaokulu Metafor Çeşitliliği Dağılımı	34
Grafik 6. Molla Gürani Ortaokulu Metafor Çeşitliliği Dağılımı	35
Grafik 7. Güzelşehir Ortaokulu Metafor Çeşitliliği Dağılımı	35
Grafik 8. Okul Türüne Göre Aynı ve Farklı Metaforların Dağılımı.....	36
Grafik 9. Metafor Yoğunluğu Fazla Olan Kategoriler Dağılımı	38
Grafik 10. Kategorilere Göre Cinsiyet Dağılımı	44
Grafik 11. Hamurkesen Ortaokulu Kategori Dağılımı	49
Grafik 12. Akziyaret Ortaokulu Kategori Dağılımı.....	50
Grafik 13. Molla Gürani Ortaokulu Kategori Dağılımı.....	51
Grafik 14. Güzelşehir Ortaokulu Kategori Dağılımı	52
Grafik 15. 5. Sınıf Öğrencilerinin Kategori Dağılımı.....	56
Grafik 16. 6. Sınıf Öğrencilerinin Kategori Dağılımı.....	57
Grafik 17. 7.Sınıf Öğrencilerinin Kategori Dağılımı.....	58
Grafik 18. 8. Sınıf Öğrencilerinin Kategori Dağılımı.....	59
Grafik 19. Okul Değişkeni Pasta Grafiği.....	61
Grafik 20. Taşmalı Okul Öğrencilerinin Kategori Dağılımı	64
Grafik 21. Merkezi Okul Öğrencilerinin Kategori Dağılımı	65

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Metafor, bilinen bir olguyla bilinmeyen bir olguyu kelimeler yardımıyla bağdaştırmaktır. Öğrencilerin herhangi bir konuyu algılamaları ve daha iyi kavramaları için benzetmeler, eğitimde oldukça önemli bir yöntem olarak kullanılmaktadır. Çağrışım yaparak bilgiyi elde etmek ve hafızada tutmak mümkündür. Öğrencinin bilmediği bir olguyu bildiği nesne, kelime veya kavramlarla çağrıştırmak öğrenmeye çalışması öğrenci için ve öğretmen için kolaylık sağlamaktadır.

Öğrencinin derse, bir olaya ve anlatacağı bir konuya yönelik düşüncelerini ifade etmesi için metafor kullanımı önemlidir. Bu konular hakkında oluşturulan metaforlar sayesinde kişilerin düşüncelerini öğrenip bunlar hakkında tahminler yapılarak kuramlar oluşturulabilir.

Her alanda kullanılabilecek bir yöntem olan metafor eğitimde de oldukça yaygın olarak kullanılmaktadır. Metafor öğrencinin derse karşı düşüncesini ve bakış açısını anlayabileceğimiz ve bu sonuçlara göre dersin işlenişi, yöntemi, içeriği ile ilgili değişikliğe gidilmesi gerektiğini gösteren bir yöntem olarak kullanılabilir. Bu doğrultuda müzik dersinin öğrenci için ne anlam ifade ettiğinin nasıl algılandığının öğrenilmesi için kullanılmıştır.

Yapılan birçok çalışmada metaforlar bir olgunun kişiler tarafından nasıl algılandığını yansıtmaktadır. Bu çalışmada Şanlıurfa ili Karaköprü ilçesinde yer alan 2 taşınmalı 2 merkez okul olmak üzere toplam 4 ortaokulda müzik dersinin nasıl algılandığı tespit edilip elde edilen veriler taşınmalı ve merkezi okul olarak karşılaştırılmaya çalışılmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Şanlıurfa ili Karaköprü ilçesinde yer alan iki taşımali iki merkezi eğitim veren dört ortaokula ait öğrencilerin müzik dersine yönelik oluşturdukları metafor örneklerini incelemek, öğrencilerin müzik dersi ile ilgili düşüncelerini belirlemek ve karşılaştırmaktır.

1.3. Araştırmanın Problem Cümlesi

Çalışmanın problem cümlesi, “Taşımali ve merkezi eğitim gören ortaokul öğrencilerinin müzik dersine ilişkin metaforları nelerdir?” şeklinde belirlenmiştir.

1.3.1. Araştırmanın Alt Problemleri

1. Öğrencilerin müzik dersi için ürettiği metaforlar nedir?
2. En çok tekrar eden metaforların öğrencilere göre dağılımı nedir?
3. Metafor çeşitliliği okullara göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
4. Müzik dersi için oluşturulmuş metafor kategorilerinin dağılımları nedir?
5. Oluşturulan kategorilerin cinsiyet, okul ve sınıf düzeyine göre dağılımları nedir?
6. Oluşturulan kategorilerin okul türüne göre dağılımları nedir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Metafor her alanda kullanılabileceği gibi son zamanlarda eğitimde de oldukça yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında öğrencilerin müzik dersine ilişkin düşüncelerini ifade etmek amacıyla oluşturdukları metaforlar, öğrencinin müzik dersine yönelik ilgisini, bakış açısını, düşüncesini anlayabilmemiz ve bu sonuçlar doğrultusunda dersin işlenişi, yöntemi, içeriği ile ilgili değişiklik yapıp yapılmayacağını belirlememiz açısından önem taşımaktadır.

İlgili literatürde müzik dersi ve müzik öğretimi alanlarında yapılan metafor çalışmalarının yeterli sayıda olmaması nedeniyle daha sonra yapılacak olan çalışmalara yol göstereceği ve kaynak oluşturacağı, bununla birlikte metafor kullanımının yapılacak nitel çalışmalarda önemini açığa çıkmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sınırlılıkları aşağıda belirtilmiştir.

- Çalışma, 2017-2018 eğitim öğretim yılında 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin öğrenim görmekte olduğu Şanlıurfa ili Karaköprü ilçesinde yer alan 2 taşımali, 2 merkezi eğitim veren 4 ortaokul ile,
- Araştırmacının maddi olanakları, ulaşabildiği kaynaklar, zaman ve İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünün belirlemiş olduğu çalışma süresi ile araştırma sınırlandırılmıştır.

1.6. Araştırmanın Sayılıları

Örnekleme yer alan öğrencilerin anket uygulanmadan önce verilen metafor örneklerini anladıkları ve kendilerine uygulanan ankete doğru ve samimi bir şekilde cevap verdikleri sayılıları ile gerçekleştirilmiştir.

1.7. Tanımlar

Metafor: Bir şeyi veya bir fikri ona çok benzer niteliklere sahip başka bir şey ile genelde “gibi”, “benzer” sözcüklerini kullanmaksızın istenen tanımlamayı yapmak, anlatıma üslup güzelliği ve kolaylığı katmak için kullanılan sözcük ya da sözcük kümesidir (Aydın, 2006: 10).

Taşımali Eğitim: İlköğretim okulu bulunmayan veya çeşitli nedenlerden dolayı eğitim öğretime kapatılmış ilköğretim okullarındaki öğrencilerin, taşıma merkezi olarak belirlenen ilköğretim okullarına günü birlik taşınarak nitelikli eğitim öğretim görmelerini amaçlayan bir projedir (MEB, 2000).

BÖLÜM II

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Bilgiler

2.1.1. Sanat

Sanat, tarih boyunca toplum yaşamının içerisinde her zaman mevcudiyetini koruyan bir kavramdır. Toplumsal kültürün en önemli unsurlarından biri olan sanat, bireylerin duygu ve düşüncelerini, yaratıcı çabalar eşliğinde ortaya koymalarını sağlamaktadır. Birey sanat sayesinde kendi yaratıcılığını ortaya çıkartabilmektedir. Bireysel olarak yapılan sanat, toplumsal olarak bütünlük içerisinde yaşamayı sağlayan toplumu kaynaştırıcı bir etkidir (MEB, 2007, s.4).

İçgüdüsel davranışlarla ortaya çıkan sanat, insan etkinliği ile ortaya çıkmaktadır ve bu etkinliklerin yapılması ile ilgili yöntem ve kuralların tamamıdır. Birey; sanat aracılığıyla duygularını, düşüncelerini ve yaşanmışlıklarını ifade ederek topluma bir mesaj iletmektedir. Sanat belirli bir alana ilişkin uzun bir olgunlaşma süreci sonrasında deneyim ve tecrübeler sonucunda ortaya çıkmaktadır (Akdoğan, 2018, s.213). Sanat, insanın ürettiği bir kavram olarak düşünüldüğünde insanlıkla tarihi kadar eski olduğu söylenebilir. Yapılan etkinliğin ya da bir işin sanat olabilmesi için, sanatsal bir değere, özgünlüğe, estetiğe sahip olması gerekmektedir.

Sanat eseri, manevi dünyada gelişmiş güzel ortaya çıkan tesadüfi bir olay olmayıp aksine bilinçli bir olaydır. Yeni bir mesaj getirmeyen ve öncekileri taklit veya tekrardan ibaret olan bir çalışmaya sanat eseri denilemez. Gerçek sanat eseri, sanatçıdan doğar. Eser, sanatçıdan ayrılır; kendi başına bir hayat sürmeye başlar ve gerçek bir varlığın canlı konusu olan manevi bir solukla canlandırmış bağımsız bir konu, bir kişilik haline gelir. Her canlı varlık gibi aktif kuvvetlerle donanmıştır ve yaratıcı gücü tükenmemektedir (Akdoğan, 2018, s.215).

Müzik, öncelikle bir sanat dalıdır ve sanatların en etkileyici olanlarından birisidir. Her müzik eseri, kısaca “fiziksel katman” diyebileceğimiz farklı yükseklikteki sesler ve bu

seslerin birbiriyle ilişkilerinden, kısacası ses sistemi denilen yapının içinden türetilir. Her kültürde ses sistemini oluşturan ilişkiler küçük ya da büyük ölçekte farklıdır. Bundan dolayı tınlayış, renk, ezgisel yapı, daha genel bir ifadeyle müzik türlerindeki farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bu farklılaşma, aynı müzik türünün değişik zaman süreçlerindeki kesitlerinde veya aynı toplumun farklı sınıfları, katmanları ya da coğrafyaları arasında bile görülebilmektedir. Fakat müziğin daha eski çağlardan başlayarak bilimler sistematığı içerisinde sağlam bir yeri bulunmaktadır (Daloğlu, 2015, s.217).

2.1.2. Eğitim

Çelikkaya (2006) eğitimi, öğrenme ve öğretme durumlarına bağlı olduğundan öğrenme ve öğretme olaylarının da bugün kesin ve net bir tanımı yapılamadığı için eğitimin de kesin ve net bir tanımı bulunmamaktadır. Bu nedenle eğitim kavramına ilişkin birçok tanıma rastlamak mümkündür, şeklinde ifade etmiştir (2006, s.26).

Eğitim, her kuşağa geçmişe ait bilgi ve deneyimleri planlı ve sistemli bir biçimde verme veya kazandırma sürecidir (Demirtaş ve Güneş, 2002, s.47).

Eğitim, geniş anlamda bireylerin, toplumun standartlarını, inançlarını ve yaşama yollarını kazanmasında etkili olan tüm sosyal süreçleri de içine alan kişinin yaşadığı toplum içinde değeri olan yetenek, tutum ve diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçlerin tamamıdır (Toprakçı, 2016, s. 12).

Yapılan tanımlar doğrultusunda eğitim, bireye içinde bulunduğu kültürü aktarmayı, bireyin ilgi ve yeteneklerini geliştirmeyi ve bireyde istendik yönde davranışlar oluşturmayı amaçlayan kalıcı izli davranış değişikliği süreci olarak ifade edilebilir.

2.1.2.1. Taşımali Eğitim

Az nüfusa sahip olan ve dağınık yerleşim yerlerinde bulunan veya öğretime uygun olmayan eğitim-öğretim kurumlarındaki öğrencilerin, seçilen merkezlerdeki eğitim kurumlarına günü birlik taşınarak eğitim faaliyetlerinin yürütülmesine taşımali eğitim denmektedir. Taşımali eğitim uygulamasının temel amacı ülke genelinde eğitimin yaygınlaştırılmasıdır. Ülkenin coğrafik yapısından kaynaklanan yerleşim yerlerindeki dağınıklık, bazı bölgelerde gözlemlenen yoğun göç, bir yandan eğitim düzeyinin

yükseltilmesine verilen önem, diğer yandan eğitim maliyetlerinin azaltılması gibi sebepler Türkiye’de taşınmalı eğitim uygulamasını zorunlu hale getirmiştir.

Taşınmalı ilköğretim uygulaması sekiz yıllık ilköğretimin yaygınlaştırılması, birleştirilmiş sınıflarda eğitim gören öğrencilerin bağımsız sınıflarda daha nitelikli öğrenim görmesi için Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü tarafından uygulamaya konulmuş bir projedir (Yeşilyurt, M. Orak, S. vd. 2007).

İlköğretim Genel Müdürlüğü, taşınmalı ilköğretim uygulamasına geçilme nedenlerini; “eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğinin sağlanması ve kalitenin yükseltilmesi, iç göçler, yerleşim birimlerinin dağınık olması ve taşınmalı ilköğretimin sekiz yıllık zorunlu eğitimin uygulanabilirliği açısından önemi” şeklinde dört maddeyle belirtmiştir. Taşınmalı eğitimin uygulanmasının temel amaçları, ilköğretim okulu bulunmayan, çeşitli nedenlerle eğitim-öğretime kapalı, birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilköğretim okullarındaki öğrencilerin, taşıma merkezi ilköğretim okullarına günü birlik taşınarak nitelikli bir eğitim-öğretim görmeleri olarak ifade edilmektedir (MEB, 2000).

Taşınmalı ilköğretim uygulamasına 1989-90 yılı Eğitim-Öğretim Yılı’nın 2. Döneminden itibaren ilk olarak Kocaeli’nde iki, Kırıkkale’de üç merkezde “pilot” uygulama olarak başlatılmış, istenilen hedefe ulaşılması üzerine proje diğer merkezlere genişletilmiştir (MEB,2000). Taşınmalı eğitimde yakalanan başarı sonrası 1990-91 Eğitim-Öğretim yılından itibaren Çanakkale, Eskişehir, Çankırı, Antalya, Van, Konya, Balıkesir, Kocaeli ve Kırklareli illerinden belirlenen 77 merkezde devam edilmiştir. Bu uygulama 1991-92 Eğitim-Öğretim yılından itibaren daha da genişletilerek 29 il, bu illere bağlı 78 ilçeye ait 960 köy okulunda da devam etmiştir. Uygulama sonucunda 16538 öğrenci 375 merkez okula taşınmıştır. Daha sonra taşınmalı eğitim iyice yaygınlaşarak günümüzde de yaygın bir şekilde uygulanmaya devam edilmektedir (Büyükkaragöz ve Şahin, 1995).

2.1.3. Müzik

Dünya genelinde çeşitli sanat dalları arasında çeşitliliği, üretkenliği ve insan ruhuna direkt etki edebilen nadir sanat türlerinden biri olan müzik kavramını tarihsel bir biçimde Öztürk ve Sağır; “Müzik, dünya dillerine Yunanca ‘*mousike*’ veya ‘*mousa*’dan geçmiş bir kelimedir ve dünyanın her yerinde aynı anlamı taşımaktadır. Kelimenin mitolojik bir

kavram olan ‘*musica*’ sözcüğünden geldiği kabul edilmektedir” olarak ifade etmişlerdir (2015, s.125).

Say’a göre müzik, insana duyup düşündüklerini seslerle anlatma olanakları veren bir “dil”dir. Bu dilin anlaşılabilmesi için, birbiri ardına akıp giden seslerin anlam taşımaya gerekir. Müziğin anlamı, insanın hayat karşısında gösterdiği davranışlardır. Bu nedenle “müziksel anlatım”, insanın seslerle duygu ve düşüncelerini, izlenim, tasarım ve dileklerini anlatması veya kendini ifade edebilmesidir. Bundan dolayı müzik ortak bir dil özelliğine sahiptir. Bu ortak dil sayesinde değişik kıtalardaki değişik toplumların insanları, müzik dilinde buluşabilmiş ve müzikle anlaşabilmiştir (2006, s.17).

Müzik bir toplumun sosyal yaşantısından siyasi yapısına, dini inançlarından o toplumun genel veya yöresel gelenek ve göreneklerine göre şekillenmektedir. Belirli bir bölgeye veya yöreye ait sözlü veya sözsüz eserler; o bölgenin veya yörenin ve hatta daha geniş açıdan bakıldığında zaman o toplumun özelliklerini, düşünce tarzlarını, geleneklerini ve değerlerini ayna gibi yansıtmaktadır. İnsanlar en basit duygularından en derin ve en yoğun duygularına kadar hissettikleri acı, keder, sevinç ve daha birçok duyguyu müzik aracılığı ile ifade edebilmekte; eski zamanlardan günümüze kulaktan kulağa, modern çağ teknolojisi yardımıyla kayıtlar sayesinde bir nesilden diğerine aktarılabilir. İnsanoğlu müziği çok eski çağlardan günümüze kadar eğlence, dinlenme, eğitim, askeri, terapi, dinsel, rehabilitasyon, pazarlama, sağlık vb. birçok alanda araç olarak kullanmıştır. Bu ve benzeri alanlarda müzik, kullanımı gün geçtikçe yaygınlaşan ve alternatif olmayan etkili bir araç haline gelmiştir (Angı, 2005, s.61).

Sesler aracılığıyla oluşturulan müzik, hüznü, acıyı, sevinci, şakayı, tutkuyu, protestoyu, yalvarışı ifade eder. Müzik insana kendini tanıma, kendini ifade etme, kendini gerçekleştirme, kendini aşma imkânı verir. İnsan ve müzik ilişkisinde çeşitlenen etkiler bireyin içinde yaşadığı toplumsal, kültürel koşul ve olanaklarla sınırlıdır. Bu koşul ve olanakların niteliği, toplumun ve müziksel çevrenin gelişkinlik düzeyine bağlıdır. Müzik birey olarak insanın, duygusal ve düşünsel dünyasını hareketlendirir (Bırol, 2002, s.421).

Kısaca müzik, yaşamımızın her anında var olan; sevinç, hüznü, heyecan, stres gibi duygularımızı açığa çıkarmamızı sağlayan, farklı görüş, farklı inanış ve farklı kültürdeki

insanlarla ortak bir anlayış içerisinde bulunmamıza olanak sağlayan evrensel bir iletişim aracı olarak ifade edilebilir.

2.1.3.1. Müzik Eğitimi

“Müzik eğitimi; temelini insanoğlunun oluşturduğu, bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı bir şekilde müziksel davranışlar edindirme, kendini geliştirme, değişiklikler oluşturma ve değiştirme süreçleridir” (Uçan, 2005, s. 30).

Müzik eğitim aracı, eğitim yolu-yöntemi ve eğitim alanı niteliğinde üç önemli eğitimsel işlevden oluşur. Müziğin eğitim aracı olması ile ilgili olarak, eğitim alanında önem kazanmaya başlayan müzikli eğitim, müzikle eğitim kavram ve uygulamaları, başlangıçta müziğin etkili ve verimli bir eğitim aracı olmasından kaynaklanmaktadır. Müziğin farklı eğitim alanlarında ve kademelerinde de öğrenmeyi ve öğretmeyi kolaylaştıran ya da daha sağlam hale dönüştüren bir araç olduğu bilinmektedir (Uçan, 2005, s.13).

Bireyin eğitim-öğretim süreci içerisinde, bilişsel öğrenme yaşantıları önemli bir yer tutmaktadır. Öğrenme etkinliklerinde birçok duyu organına hitap edilmelidir. Bu bağlamda, eğitimin bütün dallarında olduğu gibi müzik eğitiminde de amaç; bireyi duyuşsal, bilişsel ve devinişsel açıdan geliştirmek ve onun davranışlarında bu yönde istedik değişiklikler oluşturmaktır. Müzik, özü itibarıyla eğitsel bir nitelik taşır. Herkes, müzikle ilişkisinin biçimine, yönüne, kapsamına ve derecesine göre ondan bir şey edinir; bir şey kazanır. Müzik eğitiminin, bireyin duyuşsal ve devinişsel davranışlarındaki olumlu etkilerinin yanı sıra, bireyin bilişsel öğrenmelerinde de etkili rol oynadığı birçok araştırmayla kanıtlanmıştır. Sanatın diğer alanlarında görüldüğü gibi müziğinde bir iletisi vardır ve duyular yolu ile akla seslenir. Ancak öteki sanatlardan farklı olarak tınılarla konuştuğu için başka bir ifadeyle iletisini tınılarla bildirdiği için onun bu yönü kolay anlaşılmasa, sadece duygulara seslendiği sanılır. Müzik eğitimi almamış olan kimse, akıl etkinliği hiç işe karışamayacağı için müziğin iletisine ve içerdiği sanatsal değerlere kapalı kalır (Şendurur ve Akgül Barış, 2002, s.166).

Müzik eğitimi kritik düşünme, problem çözme ve bu amaçlara yönelik nasıl işbirlikçi çalışılması gerektiğini öğrenme gibi akademik ve kişisel becerilerin gelişmesine

katkı sağlar. Sembollerin nasıl kullanılacağı, bilgiyi analiz etme, sentezleme ve değerlendirme gibi kavramaya yönelik beceriler müzik öğretiminde tam belirgin olmamakla beraber çocuğun bu yöndeki yeteneklerinin gelişimini güçlendirici yöndedir. Sayı sayma ve oranlar gibi soyut kavramlar müzik eğitiminin içeriğine uygulandığı zaman, somut ve net anlamlara ihtiyaç duyarlar. Müzik eğitimi sayesinde bu kavramlar arasındaki ilişki daha çabuk yapılabilir. Müzik eğitimi, çocukta el ve göz koordinasyonu, ritim, sembollerini tanıma, dikkat ve insan zekâsının diğer normlarını geliştiren bir nitelik de taşır (Özkale, 2018, s.1).

Ayrıca etkin ve bilinçli bir müzik eğitimi çocuğun yaratıcı gücüne katkı sağladığı gibi onun bu alandaki yeteneklerinin de gelişmesini ve zenginleşmesini sağlar. Bu açıdan bakıldığında çağdaş eğitimin en önemli unsurlarından biri olan müzik eğitiminin amaçları içerisinde, insan zekâsını ve yeteneklerini en üst seviyeye ulaştırmak ve yetkinleştirmek vardır (Şendurur ve Akgül Barış, 2002, s.167).

Müzik eğitimi yoluyla; bireylerin davranışlarında görülen farklılıklar toplumu, toplumdaki değişmeler de bireyi etkilemektedir. Temelde müzik eğitimi bir bütün olmanın yanı sıra, çeşitli alt kol ve kısımlara ayrılır. Çünkü müzik eğitimi, içerik, yöntem, düzey ve süre olarak kendi içerisinde birtakım farklılıklar göstermektedir. Uçan (2005, s.30-33) bu farklılıkları kısaca üç eğitim türü olan genel, özengen ve mesleki müzik eğitimi şeklinde şöyle ifade etmiştir.

2.1.3.2 Genel Müzik Eğitimi

Genel müzik eğitimi, okul-dal ve program türü gözetmeksizin ilköğretim I. Kademedeki sınıf öğretmenlerinin, II. kademedeki branş öğretmenleri tarafından her seviyede, her aşamada, herkese yönelik olup, eşit imkanlar içerisinde gerekli asgari genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlayan müzik eğitimi türüdür.

2.1.3.3 Özengen Müzik Eğitimi

Özengen müzik eğitimi; müziğe ya da müziğin belli bir dalına amatörce ilgi duyan belli bir yeteneğe sahip olup bu yeteneği geliştirmek isteyenlere yönelik olan aktif bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiği kadar devam ettirip

geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlayan müzik eğitimi türüdür.

2.1.3.4. Mesleki Müzik Eğitimi

Mesleki müzik eğitimi, müzik alanının tamamını kapsayan ve bu alanlardan herhangi birini meslek olarak seçen ve müziğe belli bir seviyede yeteneği olan kişilere dönük olarak, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları, müziksel bilgi birikimini kazandırmayı amaçlayan müzik eğitimi türüdür.

Üç eğitim türü olan genel, özenen ve mesleki müzik eğitimi müzik eğitimin üç türde ele alındığını ve bu üç türün müzik eğitimi açısından ihtiyaç, ilgi ve meslek gibi farklı yönleri ele aldığını ifade edebiliriz.

2.1.4. Metafor

Metafor kavramının kökeni eski Yunan ve Latince'den "Metafora" terimine dayanmaktadır. Metafor terim olarak Yunancada, çok karmaşık terimlerin tanımlanmasında "bir şeyin karşılığını aktarmak" veya "transfer etmek" gibi anlamlara gelmektedir. (Döş, 2010). Metaforlar, insanların hayatı, çevreyi, olayları ve nesnelere nasıl gördüklerini farklı benzetmeler aracılığıyla açıklamak için kullandıkları bir araç olarak düşünülmektedir (Cerit, 2008, s.694). Bir kişinin bir kavramı ya da olguyu algıladığı şekilde, benzetmeler yaparak ifade etmesidir (Aydın, 2010, s.1296).

Özellikle Lakoff ve Johnson (1980) tarafından ifade edilen "Çağdaş Metafor Teorisi" ile farklı bir boyut kazanmıştır. Lakoff (1993) metaforların sadece bir kavramı benzer bir kavram kullanılarak şiirsel ve hikâyesel bir biçimde anlamlandırılmasını sağlamak olmadığını ifade etmiştir. Metaforların kavramdan öte bir anlamı olduğunu, bireylerin zihinsel yapısındaki benzer kavramı kullanarak anlatmak istenen kavrama ilişkin düşüncelerini sergilediğini belirtmiştir.

Metaforlar benzer bir alandan yeni ve çoğunlukla bilinmeyen bir alana bilgi transferini içermektedir. Dolayısıyla metaforlar, olayların oluşumu ve ilerleyişi hakkında düşüncelerimizi şekillendiren, yönlendiren ve kontrol eden en güçlü zihinsel araçlardan biridir (Tsoukas, 1991).

Forceville (2002) göre, metafor üç temel unsuru barındırmalıdır. Bunlar; benzeyen, benzetilen ve benzetilene ait özelliklerdir. Mesela “Müzik dersi huzur gibidir.” dediğinde huzurun özellikleri müzik dersine yüklenir. Böylece, bir metafor kullanmış oluruz. Bu üç etken, benzeyen (müzik dersi), benzetilen (huzur) ve benzetilene ait özelliktir (rahatlatıcı). Bununla birlikte bir metaforunda, kelimenin gerçek manasından farklı kullanılması, benzetme amaçlanması ve kelimenin asıl manasında kullanılmasını ortaya çıkaran bir halin bulunması gerekmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2016).

Metafor kullanımının amacı, bireylerin bilinmeyeni bilinenle ilişkilendirerek kavramlar arasında yeni bağlantılar kurmaya çalışmasıyla bireylerde yaratıcılığı geliştirmektedir (Aydoğdu, 2008, s.27). Metaforların temel işlevleri, sayıca fazla olan verinin, bilginin yakalanması, yorumlanması, aktarılması ve belirlenemeyen kavramların anlamlandırılmasına yol göstermektir (Erdem ve Şatır, 2000). Metaforlar, durumları ve olayları anlayış ve kavrayış biçimimizi etkilediği için gerçekleri farklı bir açıdan yorumlayıp ve problem durumlarını tekrar gözden geçirmemize yardımcı olmak için kullanılabilir (Goldstein, 2005; Aktaran: Cerit, 2008). Bununla birlikte insanlar bir durum ile ilgili görünüşleri, kavramları iyi bilmedikleri veya az bildikleri bir alana metafor kullanarak bağdaştırırlar. Bu nedenle yeni bir olguyu kavrama ve açıklamada özellikle yararlıdır. Çünkü bilinen bir durumun anlamını bilinmeyen bir duruma aktarırlar. Böylece metafor yeni bir bilginin öğrenilmesini kolaylaştırdığı düşünülerek, metaforlar bir düşünce ve bir görme biçimidir diye ifade edilir (Morgan, 1998).

Metafor algı için kullanılan bir araçtır (Arnett, 1999; Aktaran: Cerit, 2008). Algı, dikkat yöneltilecek duyular vasıtasıyla dikkatin yöneldiği şeyin bilincine varmadır. Diğer bir deyişle bilinçli bir farkındalık olarak açıklanabilecek zihinsel bir eylemdir (Arıkan, 2008, s.22).

Bu zihinsel eylem sürecinde dikkat çekilmesi gereken asıl önemli konu duyulara hitap eden ve uyarıcı olanın ne olduğudur. Bu noktada “İmge” kavramı öne çıkmaktadır. İmgelerin algılanabilmesi bireylerin geçmiş deneyimleriyle doğrudan ilişkilidir. Sıcaklığın ne olduğu bilmeyen bir çocuk bu kavramın zararlı olabileceğini, sıcak imgesini farkında olmadan dokunduğunda yanan bir sobadan, sıcak bir çay bardağından edineceği acı imgesiyle öğrenecektir. Yine yüksek sesle müzik dinlemenin sağlık sorunlarına neden

olacağına dair uyarıları dinlemeden yüksek sesle müzik dinlemeye devam eden bir kişi, duyma yetisinde azalmalar meydana geldiğinde bu imgeyi deneyimlemiş olacaktır. Dış dünyanın görsel algısında; nesnenin özellikleri, geçmiş deneyimler, ihtiyaçlar, önyargılar ve davranışlar etkili olabilmektedir. Algılama süreci; insanın ihtiyaçları, bilgi birikimi, öğrenme, doğuştan gelen özellikleri ve uyarıcı tarafından etkilenebilmektedir (Arıkan, 2008, s.24).

Araştırmacıların, eğitim bilimlerine yönelik metaforik görüşleri saptamak amacıyla yapılan çalışmaların sayısı yeterli değildir (Örten ve Erginer, 2010; Semerci, 2010). Benzetme sanatından meydana gelen ve bir edebî sanat olarak ifade edilen metafor, gruplandırıldığında dört tip metafor ortaya çıkar. Bunlar;

- Somutlayıcı Eğretileme (Concretive Metaphor): Soyut bir kavrama somut anlam yüklenerek açıklanır.
- Canlılaşmış Eğretileme (Animistic Metaphor): Bir nesneye insan ve hayvana ait özellikler yüklenerek açıklanır.
- İnsanlaşmış Eğretileme (Humanising Metaphor): Varlıklara insana ait özelliklerin yüklenmesiyle ifade edilir.
- Girişik Eğretileme (Synaesthetic Metaphor): Diğer üç eğretilemenin birbiriyle etkileşmiş biçimidir. Varlıklara yüklenen özelliklerden üç eğretileme iç içe geçmiş durumdadır. (Özünü, 2001, s.49-50).

Metaforlarla yapılan çalışmalarda son yıllarda bir artış gözlenmiştir. Fakat yapılan bu metaforik çalışmalar her zamankinden daha fazla dil ve iletişimin tanınmasını amaçlayan konularla bağlantılıdır (Gibbs, 2008).

Müziğin metaforlar konusu olması gerekliliğini Babacan (2014) şu şekilde açıklamıştır: Müzik; sevinç, hüzn vb. duyguların ifade edilmesinde, farklı kültürleri tanımda, sosyal ve kültürel olarak iletişim kurmada önemli bir araç olmakla birlikte kültürel bir kaynak ve bilimsel olarak araştırılan bir alandır. Müziğin tek bir tanımı, yaşam ve kullanım alanından bahsetmek mümkün değildir. Müzik bilimsel disiplinde de oldukça geniş bir alana değinmektedir. Müziğin kültürel uygulaması müzik çalışmalarında hem sözlü hem de sözsüz rol alabilmektedir. Müziğin ifadesini ve onun dilden bağımsızlığını

kapsayan alan düşünülduğünde, müzik dilinin sıklıkla mecazi olması ve de metafor konusu olması son derece normaldir (2014, s.215).

Genel olarak metafor ile ilgili yapılan tanımlar ve açıklamalar incelendiğinde, durum tespitinde ve bazı konular hakkındaki görüşlerin öğrenilmesinde kullanılan bir yöntem olan metafor eğitimde de oldukça önemli bir yere sahiptir. Son zamanlarda müzik eğitiminde de artarak kullanıldığı görülmektedir. Eğitimin kalitesini artırma ve eksiklikleri tespit etme konusunda yol gösterdiği söylenebilir.

2.1.4.1. Metafor ve Analoji

Analoji Türk Dil Kurumu sözlüğünde “Genel görünüşünde birbirine benzemeyen ve aynı kavram altına konamayan şeyler arasında az ya da çok uzaktan benzerlik; birçok belirtilerde uygunluk.” şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, <http://www.tdk.gov.tr>). Analoji kelimesi benzeşim olarak da literatürde yer alır.

Analojiler genellikle metaforlarla (mecaz) karıştırılır. Analojilerin ilgi alanlarını açık bir şekilde karşılaştırmalarla yaparken, metaforlar üstü kapalı karşılaştırmalar yapar. Analoji ve metafor kavramları sıklıkla birbirinin yerine kullanıldığı görülmektedir. Analoji bilimsel ve teknolojik bağlamda fazla kullanılırken, metafor daha çok edebi bağlamlarda kullanılır (Kılıç, 2007).

Analoji ve metaforlar karşılaştırmalarını benzerlikler üzerine kurarlar fakat bu işlemi değişik yollardan gerçekleştirirler. Bir analoji iki alanı açıkça karşılaştırır, parçaların kimliklerini gösterir. Fakat bir metafor özellikleri ya da iki alanda tesadüf etmeyen ilişkili, bağlantılı nitelikleri vurgulayarak karşılaştırmayı üstü kapalı bir şekilde örtülü olarak yapar, alanlar arasında fazla benzerlikler veya ilişkiler içermez. Analoji daha çok somut benzetmelerde, metafor ise soyut benzetmelerde kullanılır. Şu örnekle analoji ile metaforun benzerlik ve farklılığını görebiliriz. Bir öğretmen beyinin görevlerini anlatırken beyini daha somut olan cevize benzetip anlatması analoji, beyini daha soyut olan Ankara’ya benzeterek anlatması bir metafor olur (Duit, 1991; Aktaran: Kanalmaz, 2010, s.30).

2.1.4.2. Metaforun Müzik Eğitimindeki Yeri

Müzik, çocuğun kişilik gelişiminde ve sosyalleşmesinde önemli bir rol oynar. Aynı zamanda okul öncesi çocukların sözcük dağarcıkları azdır. Hatta bildikleri sözcükleri tam olarak telaffuz bile edemezler. Üzerinde durulduğunda ise öğretilen sözcüklerin anlamını anlayabilir ve telaffuz etmeye çalışabilirler. Çocuğun dil gelişimine yardımcı olan en iyi araçlardan biri de müziktir (Sözbir ve Çakmak, 2016, s.271).

Karmaşık kavram ve olguların ifade edilmesinde ilk olarak tercih edilen yöntem metafordur (Semerci, 2007). Eğitim de en önemli iki öge somuttan soyuta ve bilinenden bilinmeyene gitmektir (Johnson, 1987). Bu nedenle metafor, eğitimde aktif olarak kullanılan bir yöntemdir. Bu yüzden müzik eğitiminde de çoğu zaman kullanılmaktadır. Çoğunlukla planlama, program geliştirme, yaratıcı ve eleştirel düşünceyi geliştirmede aşamalarında kullanıldığı görülmektedir (Vadeboncoeur ve Torres, 2003).

Metafor, Palmquist'e göre (2001) "iki nesne veya kavramı birbirine bağlayan dilsel bir araç olan metafor bir yaşantı alanından diğerine bir geçiş veya karşılaştırma yapmak üzere iki değişik fikir veya kavramın bağlantılandığı sembolik bir dil yapısı olarak kabul edilmektedir." Metaforlarla günlük konuşma dilinde isim, fiil veya niteleyiciler olarak karşılaşıyoruz. Lakoff ve Johnson'ın (2005) zihinsel metafor teorisine göre, metaforun esası bir fenomeni/olguyu başka bir fenomene/olguya göre anlamak ve tecrübe etmektir.

Müzik bilimleri literatüründe metaforu araştırma konusu edinen araştırmalar mevcuttur. Örneğin; Koca (2012) okulöncesi öğretmen adaylarının müzik öğrenme kavramı hakkındaki metaforik algılarını incelediği araştırmasında öğrenciler müzik öğrenmenin sabır, çaba, disiplin ve süreç gerektirdiği, müzik öğrenmenin hoş, bilgi ve mutluluk verdiği, müzik öğrenmenin güzel bir süreç olduğu ve sürprizlerle dolu olduğunu belirtmiştir. Umuzdaş ve Umuzdaş'ın (2013) çalışmasında sınıf öğretmenliği öğrencilerinin müzik dersine ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla belirlemeye çalışmışlardır. Bu çalışma ile müzik dersi eğlenceli, ihtiyaç duyulan, dinlendirici, geliştirici, çeşitlilik içeren, sevgi duyulan, farkındalık artırıcı, mutluluk verici, zevk verici, sıkıntı verici, motive edici, ifadeyi güçlendirici, ilgi çekici, işbirliği sağlayan, özgürlük verici, fırsat verici, heyecan verici gibi kategoriler ortaya çıkmıştır (Babacan, 2014, s.125). Bu açıdan bakıldığında

zaman zaman müzik ve müzik eğitimi ile ilgili araştırmalarda metafor çalışmalarına yer verildiğini söylenebilir.

2.2. İlgili Araştırmalar

Umuzdaş ve Umuzdaş (2013), çalışmasında sınıf öğretmenliği öğrencilerinin müzik dersine ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu amaçla belirlenen metaforlar, oluşturdukları temalar ve bu temalar arasında anlamlı farklılık olup olmadığı bakımından incelenmiştir. Bu araştırmada nitel veri toplama teknikleri kullanılarak katılımcıları, araştırmanın yapıldığı Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı programında müzik dersine devam eden 2. sınıf öğrencileri olmak üzere toplam 200 (%100) öğrenci oluşturduğu görülmektedir. Çalışmada 38 adet yanlış doldurulan form iptal edilmiş sonra değerlendirilmeye alınan 162 verinin sonuçlarına göre; öğrencilerin müzik dersi algılarına ilişkin 59 adet metafor ve 18 kategori geliştirilmiştir. Bu kategoriler iki ana boyutta toplanarak, bunlardan ilki dersin içeriği, ikincisi ise dersin uyandırdığı maneviyatla ilişkilendirilmiştir. Belirlenen temaların %98.3'ünün olumlu olmasından hareketle Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı programı öğrencilerinin müzik dersini daha çok bilişsel ve duyuşsal kazanımlar olarak algıladıkları ifade edilmiştir.

Babacan (2014), çalışmasında Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi müzik öğrencilerinin “müzik” kavramına ilişkin algılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma var olan durumun ortaya konması amaçladığından betimsel nitelik taşımaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilere, araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgileri içeren anketin doldurulması ve müzik kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeleri ortaya çıkarmak amacıyla “Öğrenci gibidir; çünkü” cümlesinin tamamlaması istenmiştir. Elde edilen verilerin analizi ve yorumlanmasında nitel ve nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Veriler analiz edilip araştırma sonucunda öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar; müzik sevgi ve mutluluk verir, müzik heyecanlı, eğlenceli ve zevklidir, müzik bağımlılık yaratır, müzik ilgi ve çaba gerektirir, müzik birbirinden farklı duyguları ifade eder, çeşitlilik içerir, müzik ihtiyaç duyulan bir gereksinimdir, müzik geliştirici ve yol göstericidir, müzik rahatlatıp dinlendirir ve müzik bütünleştirici birleştiricidir, başlıkları

altında 9 kategoride toplanmış kategoriler yaş, cinsiyet ve sınıf düzeyine göre karşılaştırıldığında fark bulunmadığı ifade edilmiştir.

Aydiner Uygun (2015), çalışmasında öğretmen adaylarının Türk halk ve geleneksel Türk sanat müziklerine ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Çalışma grubunu 2014-2015 eğitim-öğretim yılı güz yarısında Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan 432 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri katılımcıların geleneksel müzik türlerine ilişkin sahip oldukları metaforlarını ortaya koymak amacıyla “Türk halk müziği... gibidir. Çünkü ...” ve “Geleneksel Türk sanat müziği... gibidir. Çünkü ...” anketi uygulanarak bu ifadelerin tamamlamaları istenmiştir. Çalışma sonucunda katılımcıların Türk halk müziğine ilişkin 67 adet ve geleneksel Türk sanat müziğine ilişkin 78 adet metafor ürettikleri görülmektedir. Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından incelenerek Türk halk müziğine ilişkin metaforlar 12, geleneksel Türk sanat müziğine ilişkin metaforlar da 13 farklı kavramsal kategoride bir araya getirilmiş. Çalışmada Türk halk müziğine ait kategorilerden en fazla katılımcının, “kültürel bir unsur”, “sürekliliği sağlayan bir unsur”, kategorilerinde yer aldığı, Geleneksel Türk sanat müziğine ait kavramsal kategorilerden de huzur, mutluluk ve sağlık verici bir unsur, geçmişi anımsatan bir unsur, kategorilerinin en fazla katılımcının bulunduğu kategoriler olduğu ifade edilmiştir.

Sözbir ve Çamlıbel Çakmak (2016), Bu çalışma “Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının ‘Müzik Kavramına İlişkin Metaforik Alguları tespit edilmek amacıyla yapılmıştır. Metaforu, bir bireyin yüksek düzeyde soyut, karmaşık veya kuramsal bir olguyu anlamada ve açıklamada güçlü bir zihinsel araç olarak tanımlamışlar. Çalışma grubunu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 3 ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Müzikle ilgili metaforik algılarını tespit etmek amacıyla öğrencilerden, “Müzik ... gibidir.’ Çünkü...” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Elde edilen veriler ile kategoriler geliştirilmiş ve araştırma sonucunda öğrencilerin müziğe çok farklı metaforlarla cevap verdikleri görülmüştür. 58 metafor kategorilere göre incelenip 11 kategori altında toplanmıştır. Öğrenciler Müzik kavramına en fazla “Hayat (14)” metaforunu üretmiş ve hayat kategorisi en fazla metaforun yer aldığı kategori olarak belirlenmiştir. Diğer kategoriler ise, duygu durumuna benzetme

kategorisinde “aşk (3)” ve “hayal (3)”, huzur veren kategorisinde “yağmur (2)”, iyileştirici kategorisinde “terapi (3)” ve “ilaç (3)”, yaşam kaynağı kategorisinde “besin(2)”, neşe veren kategorisinde “çocuk (1)” doğa nesneleri kategorisinde “yağmur (2)” ve “yıldız (2)”, arkadaş kategorisinde “dost (2)”, diğer kategorisinde “masal (2)” şeklinde ifade edilmiştir.

Tez, İ. (2016), çalışmasında ortaokul öğrencilerinin müzik - müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına ilişkin algılarının tespiti için metafor çalışması yapmıştır. Çalışmanın örneklem grubunu, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Niğde ili merkez ilçesindeki ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda öğrenim görmekte olan 972 öğrencinin oluşturduğu görülmektedir. Bu çalışmanın verileri, örneklem grubu öğrencilerinin müzik, müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya koymak amacıyla “Müzik... gibidir. Çünkü... “, “Müzik dersi... gibidir. Çünkü... “ ve “Müzik öğretmeni... gibidir. Çünkü... “ ifadeleri cevaplanması için anket oluşturularak çalışmanın verileri, beş aşamada analiz edilmiştir. Yapılan çalışma sonucunda müzik kavramına ait kategorilerden “güven verici bir unsur olarak müzik” (f=296), kategorisinin, müzik dersine ilişkin kavramsal kategorilerden “eğlendirici bir unsur olarak müzik dersi” (f=572), kategorisinin, müzik öğretmeni kavramına ilişkin kavramsal kategorilerden de “seven, güven veren ve koruyan bir kişi olarak müzik öğretmeni” (f=246), kategorisinin en fazla metaforun yer aldığı kategori olarak belirlendiği görülmektedir.

Açıkgöz, N. (2017), çalışmasında ortaokul öğrencilerinin müzik dersine yönelik metafor örnekleri incelemiştir. Çalışma Malatya ili Battalgazi ilçesinde yer alan 3 ortaokuldan 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Çalışmanın örnekleminde, 251 öğrenci yer almış, ve bu öğrencilere “ Müzik dersi..... gibidir. Çünkü.....” cümlesi verilerek öğrencilerin metaforlar üretmesi istenmiştir. Öğrencilerin ürettiği her metafor anlamsız cümle yapısı veya üretilen metaforu açıklayamamasından dolayı belirlenen kategorilere dahil edilmemiştir. Öğrencilerin ürettiği metaforlar içerisinde en fazla kullanılan 17 öğrencinin oluşturduğu “oyun” metaforu olarak tespit edilmiş ve üretilen diğer metaforlar ile birlikte 21 farklı kategori altında toplanmıştır. Çalışmada üretilen bazı metaforların açıklanamaması dolayı “Herhangi bir kategoriye dahil olmayan metaforlar” kategorisinde ayrıca belirtilmiş. Çalışmada Orduzu Mecit Şahaplıoğlu Ortaokulunun %25’lik bir oranla en fazla aynı metaforların kullanıldığı okul olarak belirlenirken, 8. sınıf

öğrencilerinin metafor çeşitliliği açısından diğer sınıf düzeylerine göre daha fazla metafor ürettikleri ifade edilmiştir.

L.A. Dolloff (1999), çalışmasında müzik eğitiminde öğretmenin etkilerini belirleyerek öğrencilerin, öğretmenler ve öğretmenlikle ilgili görüşleri tespit ederek, sahip oldukları zengin bilgi hazinelerini ve müzik eğitiminde öğretmen yetiştirme pratikleri üzerindeki etkilerini öğrenmeği amaçlamıştır. Niteliksel çerçeveler içinde çalışan öğretmenlere, uygulamalarını anlamalarının bir yolu olarak öğretmenlik imajlarını ortaya çıkarmalarına ve açıkça imge ile uygulama arasında bir bağlantı kurmalarına yardımcı olmaktadır. Bu araştırma grubunun müzik eğitimi çalışmalarına uygulanması genellikle göz ardı edilmiştir. Müzik eğitiminde resmi bir çalışmanın parçası olarak kişisel görüntüleri ortaya çıkarmak ve analiz etmek için çeşitli yöntemler kullanılmıştır ve müzik eğitiminde mesleki bilgi oluşturmanın bir parçası olarak “imaj”ın rolü olarak devam eden bir çalışmada ortaya çıkan öğretmen görüntülerinden bahsedilmiştir. Sonuç olarak her öğretmenin hayatımızda ki etkisinin farklı olduğunu ve buna bağlı olarak her öğrencinin zihninde ki öğretmen algısının farklı olduğu ifade edilmektedir.

Woody R. H. (2002), çalışmasında müzik performansındaki mevcut duygu, imge ve metafor teorilerini incelemekte ve bu konuları dikkate alan ifade edici performansın deneysel çalışmalarını gözden geçirmektedir. Müzik öğrencilere anlamlı bir şekilde performans göstermeyi öğretirken, birçok eğitimci müziğin duygusal niteliklerine dikkat çekmek için görüntüleri ve metaforları kullanır. Çalışmada kolej müziği eğitimcileri tarafından kullanılan görüntü ve metaforların küçük ölçekli bir çalışmasının sonuçları da sunulmuştur. Bu sonuçlar içerisinde, ilk olarak, görüntülerde “akma” veya “zıplama” gibi terimler kullanılarak görülen müziğin hareketli yönleri, yapılan müzik ile hissedilen duygu arasındaki bağlantının önemi ifade edilmiştir. Ek olarak; müzisyenler arasında belki de büyük ölçüde gerçekleştirilen müzik parçasının kompozisyon yapısından çekilen, etkileyici bir performans ortaya çıkarmak için kullanılan, paylaşılan ve göreceli olarak sınırlı bir duygusal kelime hazinesi var gibi görünmektedir.

Fairfield, K. D., & London, M. B. (2003), çalışmalarında derslerin analizinde müzik metaforunu incelemektedir. Metaforik mercek, sorgulamayı melodi, uyum, dinamik, tempo ve ritim gibi müziksel niteliklere yönlendirerek yaratıcı bir şekilde öğrenme ve

öğretme yollarını önerir. Öğretmenleri ve öğrencileri “gruptaki oyuncular” olarak görmek ve “bu melodiyi adlandırmak”, eğitmenin farkındalığını arttırarak durumun daha geniş ve daha anlamlı bir şekilde yapılacağını ifade etmektedir.

2.2.1. Alan Dışı Araştırmalar

Kaptanoğlu (2016), çalışmasında sanat eğitimi alan ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Çalışmasının grubunu, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Kahramanmaraş Osmangazi Ortaokulu, Kahramanmaraş Güzel Sanatlar Lisesi, Kahramanmaraş Atatürk Anadolu Lisesi ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde öğrenim gören 269’u kız ve 266’sı erkek toplam 535 öğrenci oluşturduğu görülmektedir. Çalışmanın verileri yarı-yapılandırılmış anket formu yardımıyla elde edilmiş ve form iki bölümden oluşturulmuştur. İlk bölümünde demografik değişkenler, ikinci bölümde ise “Sanat eğitimi... gibidir, çünkü...” sorusu verilmiştir. Araştırmada, hem nitel hem de nicel araştırma yöntemleri kullanılarak elde edilen nitel veriler içerik analizi tekniği ile değerlendirilip, niceliksel verilerin karşılaştırılmasında “Ki-Kare testi” uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, sanat eğitimi kavramına yönelik 255 farklı metafor tespit edilmiş olup oluşturulan metaforların ortak özelliklerine bakımından, elde edilen veri Osmangazi Ortaokulu için 12 kavramsal kategori, Kahramanmaraş Güzel Sanatlar Lisesi için 10 kavramsal kategori, Atatürk Anadolu Lisesi için 11 kavramsal kategori ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi için 8 farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır. Çalışma sonuçlarına göre Ortaokul, Anadolu Lisesi ve Üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramı algılarında cinsiyetlere göre anlamlı bir ilişki olmadığı, Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinde ise cinsiyetlere göre anlamlı bir ilişki olduğu ifade edilmiştir. Öğrencilerin sanat eğitimi kavramına ilişkin algıları, okul düzeyleri açısından ele alındığında ise bu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki olduğu ifade edilmiştir.

Levitt, H., Korman, Y., & Angus, L. (2000), çalışmalarında bir iyi ve bir kötü sonuç süreç deneysel kısa süreli psikoterapi alanında depresyon deneyimi ile ilgili “yük” metaforlarının kullanımı incelemiştir. Yük metaforları, bu hastaların depresyonlarının gidişatını deneyimleme biçimini karakterize ettikleri için anlamlı olduğu düşünülmüştür.

Bu metafor analiz yöntemiyle daha az üretken tedavilere kıyasla, terapist eğitimine ve depresif hastalar için terapötik programlar geliştirmeye yardımcı olabildiği düşünülerek terapilerle nasıl daha iyi ilgilenildiğini anlamak için Deneyim Ölçeği (Klein ve diğerleri, 1970) ve Anlatım Süreci Kodlama Sistemi (Angus ve diğerleri, 1996), yük metaforlarının iyi ve kötü terapide kullanıldığı süreçleri incelemek için kullanılmıştır. Sonuçlar, iyi sonuç alanında, “yük altına alma” metaforlarının, terapi sürecinde “yükü boşaltma” metaforlarına dönüştürüldüğünü; ancak kötü sonuç alanında belirgin bir dönüşüm olmadığını göstermektedir. İyi sonuç tedavisi, kötü sonuç tedavisi ile karşılaştırıldığında yük metaforlarını tartışırken daha yüksek bir deneyime sahip olma eğiliminde olduğu gibi metaforik ifadenin araştırılmasında içsel anlatım dizilerini (NPCS tarafından tanımlandığı gibi) daha sık kullanma eğiliminde olduğu ifade edilmiştir.

Guerrero, M. (2001), çalışmada eğitimde bir araştırma aracı olarak metafor analizinin kullanımını, özellikle ikinci dil veya yabancı dil (L2 / FL) eğitimini incelemekte ve sosyokültürel teorinin mesleğinin metaforik kavramsallaştırmasını nasıl inşa ettiğini açıklamak için sosyokültürel teorinin tutarlı bir çerçeve olarak uygulanmasını tavsiye etmektedir. Metaforun, İkinci Dil Olarak İngilizce (ESL) öğretmenlerinin İngilizceyi kendi alanlarıyla ilgili konuşma ve düşünme biçimine aracılık eden sosyal temelli bilişsel bir araç olarak görmesini destekleyen bir çalışmadan örnekler vermektedir. Çalışmada, öğretmenlerin metaforları ne ölçüde kullandıklarını ve kendi kişisel inanç sistemlerini oluşturmak için nasıl kullandıklarını incelendiği görülmektedir. Öğretmenler, “Bir İngilizce öğretmeni..... gibidir” sorusunu okuduktan sonra, kendilerini nasıl bir İngilizce öğretmeni olarak tanımladıklarını en iyi temsil eden ve aynı zamanda metaforların altında yatan varsayımları ve teorileri belirten orijinal metaforlar yazmışlardır. Sonuç olarak, çalışma grubunun metaforu büyük ölçüde benimsendiği, metaforun İngilizce öğretmenleri arasında kendi kendilerini nasıl yorumladıklarını görmeleri açısından önemli bir çalışma olduğu belirtilmiştir. Kavramsal metaforlar tablosunda, örnek metaforlar ve "bir İngilizce öğretmenin nasıl olduğu" tanımlayıp incelemelerin verildiği ifade edilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde araştırmada bulunan problem ve alt problemlerin analiz edilmesinde kullanılan yöntem, araştırma modeli, evren, örneklem, verilerin analiz edilip sonuçlanması, bu sonuçlara ait bulgular ve yorum ele alınmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) desenidir. Olgu bilim desenin temeli, bir olguyla ilişkili bireysel tecrübeleri daha genel bir şekilde ifade etmektir (Creswell, 2007). Olgu bilim çalışmalarında genel olarak bir olguya yönelik kişisel algıların belirlenmesi ve yorumlanması hedeflenir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Çalışmada nitel veri analizi yöntemlerinden betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analize göre elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenip yorumlanır. Veriler araştırma sorularının meydana getirdiği temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak sunulabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s.238).

Kaynak tarama ile literatür oluşturulmuş ve veriler içerik analizi kullanılarak incelenmiştir. İçerik analizi insan davranışlarını ve doğasını belirleme üzerine dolaylı yollarla çalışmaya imkân veren bir tekniktir. İçerik analizi örnek olarak bir sınıfta geçen tartışmalar, dersin işlenişi, öğrenci öğretmen görüşmeleri, sınıf dışı etkileşim gibi bazı durumlarda elde edilen ham veriler kodlanıp yönetilerek küçük parçalara bölünüp içerik analizi gerçekleştirilmiş olur (Büyüköztürk vd. 2016, s.250).

3.2. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Çalışmanın evrenini Şanlıurfa ili ortaokul öğrencileri, örneklemini ise Şanlıurfa ili Karaköprü ilçesinde yer alan 2 taşınmalı (Hamurkesen Ortaokulu, Akziyaret Ortaokulu), 2 merkezi (Molla Gürani Ortaokulu, Güzelşehir Ortaokulu) eğitim veren ortaokulun 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır (N=472).

Tablo 1' de çalışmaya katılan ortaokulların teknik özellikleri verilmiştir.

Tablo 1.

Çalışmada Yer Alan Okulların Teknik Bilgileri

Çalışmada Yer Alan Okulların Teknik Bilgileri							
Okulun Adı	Öğretmen Sayısı	Sınıf Sayısı	Öğrenci Sayısı	Müzik Sınıfı	Kütüphane	Fen Laboratuvarı	İl Merkezine Uzaklık
Hamurkesen Ortaokulu	15	9	298	-	1	-	24 km
Akziyaret Ortaokulu	30	10	328	-	1	1	22 km
Molla Gürani Ortaokulu	47	40	1100	-	1	1	13 km
Güzelşehir Ortaokulu	70	40	1327	1	1	2	8 km

(<http://hamurkesenortaokulu.meb.k12.tr>,

<http://akziyaretortaokulu.meb.k12.tr>,

<http://mollaguraniortaokulu.meb.k12.tr>,

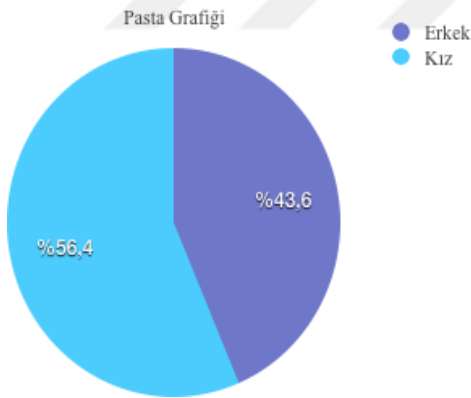
<http://guzelsehirortaokulu.meb.k12.tr>.)

- Çalışmadaki okullar çevresel faktörlerin değişiklik gösterdiği bölgelerde yer almaktadır.
- Sınıf sayısı ve öğrenci sayısı en az olan okul Hamurkesen Ortaokuludur.
- Sınıf sayısı 40, öğretmen ve öğrenci sayısı en fazla olan okul Güzelşehir Ortaokuludur.
- Hamurkesen Ortaokulunda Kütüphane bulunurken, Müzik Sınıfı ve Fen Laboratuvarı bulunmamaktadır.
- Akziyaret Ortaokulunda Kütüphane ve Fen Laboratuvarı bulunurken, Müzik Sınıfı bulunmamaktadır.
- Molla Gürani Ortaokulunda Kütüphane ve Fen Laboratuvarı bulunurken Müzik Sınıfı bulunmamaktadır.
- Güzelşehir Ortaokulunda Müzik Sınıfı, Kütüphane ve 2 tane Fen Laboratuvarı bulunmaktadır.
- Taşıma merkezli Hamurkesen Ortaokulu ve Akziyaret Ortaokulunda velilerinin çoğu çiftçilik ile uğraşmaktadır.

- Taşıma merkezli Hamurkesen Ortaokulu ve Akziyaret Ortaokulu öğrencilerinin yarısını taşımayla gelen öğrenciler diğer yarısını da okul yakınında oturan öğrenciler oluşturmaktadır.
- Evi okula yakın olan öğrencilerin çoğu okula yürüyerek gitmektedir.
- Öğretmenler kendi taşıtlarıyla okula gitmektedirler.
- Okullar fiziksel açıdan yeni inşa edilmiş ve belediyelere bağlı yapı denetim kurulu tarafından denetlemeleri yapılan sağlam yapılardır.
- Karaköprü ilçesinde yer alan okullar Karaköprü İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı olarak çalışmaktadır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkenine yönelik açıklamalar aşağıda grafik ve tablo ile verilmiştir.

Grafik 1. Cinsiyet Değişkeni Pasta Grafiği

Grafik 1 incelendiğinde çalışmaya katılan öğrencilerin (N=472) %43.6'sını erkek, %56.4'ünü kız öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 2’ de çalışmaya katılan öğrencilerin okul ve cinsiyet değişkenlerine göre dağılımları verilmiştir.

Tablo 2.

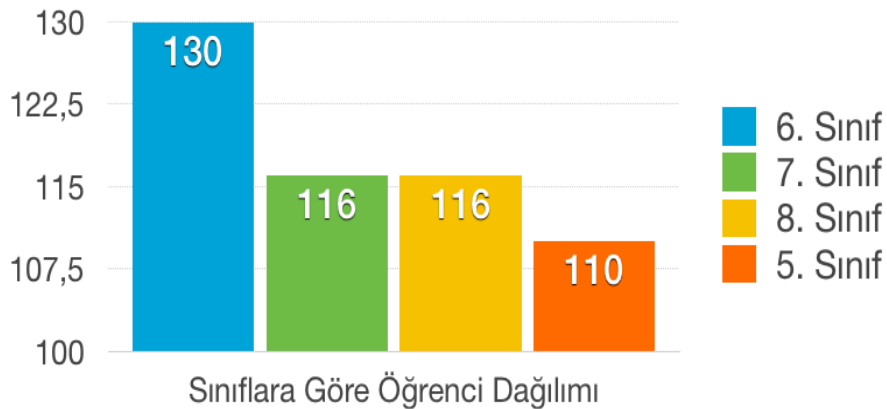
Okullara Göre Cinsiyet Dağılımı

Okulunuzun Adı Nedir?	Cinsiyet	<i>f</i>	%
Hamurkesen Ortaokulu	Erkek	53	11.2
	Kız	67	14.2
Akziyaret Ortaokulu	Erkek	49	10.4
	Kız	71	15.0
Molla Gürani Ortaokulu	Erkek	52	11.0
	Kız	64	13.6
Güzelşehir Ortaokulu	Erkek	52	11.0
	Kız	64	13.6
Toplam		472	100.0

Tablo 2 incelendiğinde, çalışmada yer alan 472 öğrencinin 206’sı erkek, 266’sı kız öğrencidir. Okul bazında incelendiğinde Hamurkesen Ortaokulunun %11.2’sinin erkek öğrenci, %14.2’sinin kız öğrenci, Akziyaret Ortaokulunun %10.4’ünün erkek öğrenci, %15.0’inin kız öğrenci, Molla Gürani Ortaokulunun %11.0’inin erkek öğrenci, %13.6’sının kız öğrenci, Güzelşehir Ortaokulunun %11.0’inin erkek öğrenci, %13.6’sının kız öğrenci olduğu görülmektedir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin sınıflara göre dağılımı grafik 2’de verilmiştir.

Grafik 2. Sınıflara Göre Öğrenci Dağılımı

Grafik 2 incelendiğinde,

- Sınıflara göre öğrenci dağılımı 130 öğrenci mevcudu ile %27.5'lik bir alanda 6.sınıf en fazla öğrenci mevcuduna sahiptir.
- Sınıflara göre öğrenci dağılımı 116 öğrenci mevcudu ile %24.6'lık bir alanda 7. ve 8. sınıf ikinci sırada yer almaktadır.
- Sınıflara göre öğrenci dağılımı 110 öğrenci mevcudu ile %23.3'lük bir alanda 5.sınıf en az öğrenci mevcuduna sahiptir.

3.3. Veri Toplama Teknikleri

Araştırmada veri toplama aracı olarak; “Müzik dersi gibidir.”, “Çünkü” cümlesini tamamlamaları istenilen ve kişisel bilgilerinde yer aldığı görüşme formu uygulanmıştır. Öğrencilere görüşme formu uygulanmadan önce metaforun ne anlama geldiği örneklerle açıklanarak tam olarak kavramaları sağlanmıştır. Görüşme formu ile örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin müzik dersi kavramıyla ilgili benzeşik düşüncelerinin, bir metafor aracılığıyla açık bir şekilde ifade etmelerini sağlamak amaçlanmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Çalışmada kullanılan analiz yöntemi şu şekilde sıralanmıştır:

1. Metaforların belirlenmesi
2. Metaforların sınıflandırılması
3. Kategori geliştirme
4. Yüzdeler ve frekans hesaplama

Metafor analizine yönelik işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında ilk olarak ilgili literatürdeki araştırmalar ele alınmış ve bunun sonucunda analiz işlemlerinin yukarıdaki sınıflandırmada olduğu gibi dört başlıkta işlenmesine karar verilmiştir (Öztürk, 2007, s.78).

Metaforların Belirlenmesi: Bu aşamada, öncelikle farklı gruplara uygulanan metaforlar ayrı ayrı düzenlenmiş ve katılımcıların belirttikleri metafor örnekleri numaralandırılarak sıralanmıştır. Veri girişi sırasında boş bırakılan metaforlar değerlendirme dışı bırakılmıştır. Metafor belirtilmiş olmasına rağmen açıklama yapılmayan veya açıklamada savunduğu

metaforu belirtemeyen anketler “Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar” kategorisinde verilmiştir. Bu sebeplerle toplam 14 anket kategori oluşturamamıştır.

Metaforların Sınıflandırılması: Bu aşamada, katılımcıların doldurduğu ve incelemeler sonucunda geçerli kabul edilen anketler, sınıflara ayrılarak belirli başlıklar altında bir araya getirilmiştir.

- Metaforlar cinsiyete göre kategorileştirilmiş ve sınıflandırılmıştır.
- Metaforlar okullara göre kategorileştirilip sınıflandırılmıştır.
- Metaforlar 5, 6, 7 ve 8. sınıflara göre kategori haline getirilip sınıflandırılmıştır.
- Metaforlar taşınmalı ve merkezi okul türüne göre kategorileştirilmiş ve sınıflandırılmıştır.

Bu aşama ile birlikte uygulanan metafor analizi toplam 472 katılımcıdan 280 farklı metafor örneği ile 31 kategori oluşturmuştur.

Öğrencilerin “Müzik Dersi” için oluşturdukları metaforlar alfabetik olarak sıralanarak 280 farklı metafor örneğinin üç ve daha fazla tekrar eden metaforları tablo 4’te verilmiştir.

Kategori geliştirme: Bu aşamada, geçerli kabul edilen metaforlar ve oluşturdukları metafor açıklamaları doğrultusunda “Müzik Dersi” hakkında 31 temel kategori oluşturulmuştur. Aynı zamanda cinsiyet, okul, sınıf ve okul türü değişkenlerine göre belirlenen kategorilerden en fazla kullanılan ilk 5 kategori sıralı olarak grafiklerde belirtilmiş olup, herhangi bir kategoriye dahil olmayan metafor örnekleri ayrı bir şekilde grafiklerde belirtilmiştir.

Yüzdellik ve Frekans Hesaplama: Bu aşamada ise katılımcıların doldurduğu anketler ile kaç metaforun geçerli olduğu, kaç sınıflandırma yapıldığı, hangi kategoride kaç öğrenci olduğu, sınıf farkı, cinsiyet farkı, okul ve okul türü farkı gibi değişkenler ve çalışmaya yönelik analiz verileri “SPSS 21” paket program, “MacOs Sierra 10.12.5” sürümünde yer alan “Numbers” uygulaması ile ortaya çıkan SPSS verileri tablo haline getirilmiş, grafikler üretilmiş ve verilere ilişkin yüzde değerleri tespit edilerek çalışmada kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bulgular ve yorum bölümünde, çalışmanın sınırlılıkları kapsamı içinde yer alan veriler önceden belirlenmiş problem durumu ve alt problemlere dayalı olarak bazı değişkenlere göre tespit edilmiş ve sunulmuştur.

4.1. Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Ürettiği Metaforların Dağılımı

Tablo 3'te öğrencilere sıra numarası verilerek oluşturdukları metafor örnekleri sunulmuştur. Bu sıralamaya göre 472 öğrenci çalışmaya katılmıştır. Sıralamada 1'den 120'ye kadar olan metaforlar Hamurkesen Ortaokulu öğrencilerine, 121'den 240'a kadar olan metaforlar Akziyaret Ortaokulu öğrencilerine, 241'den 356'ya kadar olan metaforlar Molla Gürani Ortaokulu öğrencilerine, 357'den 472'ye kadar olan metaforlar Güzelşehir Ortaokulu öğrencilerine aittir.

Tablo 3.

Öğrencilerin “Müzik Dersi” İçin Ürettiği Metaforlar

Sıra	Metafor	Sıra	Metafor	Sıra	Metafor
1	Neşe	39	Huzur	77	Eğlence
2	Eğlence	40	Şarkı	78	Konser
3	Ağaç	41	Coşku	79	Alfabe
4	Eğlence	42	İlaç	80	Tatil
5	Neşe	43	Mutluluk	81	Eğlence
6	Neşeli	44	Türkçe	82	Dans
7	Neşe	45	Mutluluk	83	Neşe
8	Huzur	46	Sevgi	84	Müzik kütüphanesi
9	Sıkıcı	47	Kuş	85	Oyun
10	Oyun	48	Neşe	86	Eğlence
11	Eğlence	49	Türkçe dersi	87	Eğlenceli
12	Coşku	50	Ruh ferahlatıcı	88	Eğlenceli
13	Mutluluk	51	Aşk	89	Hayat
14	Neşelenmek	52	Mutluluk	90	Oyun
15	Stres topu	53	Aşk	91	Eğlence
16	Hayat	54	Hayat	92	İlaç
17	İş birliği	55	Coşku	93	Neşe
18	Civcivin ötüşü	56	Aşk	94	Şarkı
19	Sevgi ve barış	57	Mutluluk	95	Televizyon dizisi
20	Stres topu	58	Aşk	96	Teknoloji
21	Mutluluk	59	Sağlık	97	İlaç
22	Eğlence	60	Ruhumuzun gıdası	98	Rahatlık
23	Hayat	61	Hayat	99	Birlik
24	Hayat	62	Matematik	100	Matematik
25	Yaşam	63	Oyun	101	Huzur
26	Eğlence saati	64	Cennet	102	Yağmur
27	Eğlence	65	Sonbahar	103	İlaç
28	Oyun	66	Okul	104	Eğlence
29	Araba	67	Gülmek	105	Huzur
30	Sesin sınavı	68	Eğlence	106	Kültür çeşitliliği
31	Sorumluluk	69	Konser	107	Ev
32	Hayatın tadı	70	Müzik evi	108	Huzur
33	Hayat	71	Hayatın tadı	109	Rahatlama
34	Hayatın bir parçası	72	Güneş	110	Eğlence
35	Oyun	73	Huzur	111	Eğlence
36	Matematik	74	Çikolata	112	Matematik
37	Kitap	75	Anahtar	113	Hayatın özgürlüğü
38	Huzur	76	Mücevher	114	Matematik dersi

Sıra	Metafor	Sıra	Metafor	Sıra	Metafor
115	İlaç	159	Keşif	203	Kendine güvenmek
116	Rüya	160	Nefes	204	Top oynamak
117	Hayat	161	Mutlu olmak	205	Ferahlık
118	Mutluluk	162	Boş ders	206	İçinin huzur bulması
119	Huzur vakti	163	Resim dersi	207	Nefes almak
120	Dinlenme	164	Şarkı söylemek	208	Eğlence
121	Ruhu rahatlatan	165	Stres atmak	209	Oyuncak
122	Eğlenceli ders	166	Aşk	210	Yeşil bir bahçe
123	Konser	167	Kuşlar	211	Ay ışığı
124	Eğlenceli vakit	168	Oyun	212	Lamba
125	Şarkı	169	Teneffüs	213	Üzüm bağı
126	Müzik kutusu	170	Eğlence	214	Eğlence
127	Kendine bağlayan ip	171	Bilgi	215	Hazine
128	En güzel ders	172	Huzur dolu ders	216	Uyumak
129	Oyun oynamak	173	Şarkı	217	Orman
130	Kalbimiz	174	Türkçe dersi	218	Başarı
131	Ruhun gıdası	175	Heyecan	219	Yaşam
132	Çay saati	176	Türküler	220	Hayalim
133	Şarkılar	177	Farklı kültürler	221	Kitap
134	Tatil	178	Şarkı söylemek	222	Kendini geliştirmek
135	Rahatlık	179	En güzel ders	223	Tekrarı olamayan dizi
136	Çalgı aletleri	180	Heyecan	224	En güzel an
137	Park	181	Sanat	225	Boş ders
138	Koro	182	Bebek	226	Deniz
139	Oyun	183	Eğlence	227	Oynamak
140	Duygu	184	Müzik kutusu	228	Eğlence
141	Arkadaş	185	Resim dersi	229	Orman
142	Akarsu	186	İçini dökmek	230	Ruhun gıdası
143	Hayat	187	Güzel melodiler	231	Şarkı
144	Su	188	Ruhumuzun dinlenmesi	232	Şarkı söylemek
145	Nefes almak	189	Ruhu ferahlatan	233	İnsanın kendini keşfetmesi
146	Dinlenmek	190	Ruhumuzun bir parçası	234	İsot
147	Güzellik	191	Notalar	235	Bilmediğin bir şey
148	Rüya	192	Mutluluk	236	Sıkıcı bir ders
149	Sağlık	193	Eğlence	237	Eğlenceli öğrenme
150	Nota evi	194	İnsanın ruhu	238	Özgürce yaşamak
151	Eğlenmek	195	Huzurlu bir ders	239	İnsanın ruhu
152	Sanat evi	196	Düşünce	240	Kalbimiz
153	Güzel şarkılar	197	Şarkı	241	Eğlence
154	Şarkı	198	Derdimizi anlatmak	242	Park
155	Müzik aletleri	199	Ruhun gıdası	243	Parti
156	Her şey	200	Stres atmak	244	Hayal
157	Eğlenceli	201	Müzik öğrenmek	245	Yıldızlar
158	Bir meslek	202	Derdimizi unutmak	246	Zekâ

Sıra	Metafor	Sıra	Metafor	Sıra	Metafor
247	Hayat	290	Park	333	Huzur
248	Rüya	291	Özgürlük	334	Mutlu bir an
249	Farklı kültürler	292	Çocuğa çikolata vermek	335	Sıcak yorgunluk kahvesi
250	Kültür	293	Bilgi kutusu	336	Zor olan aşk
251	Cennet	294	Adrenalin	337	Hareketli şarkılar
252	Hayal	295	Yetenek avcısı	338	Huzur bulduğum an
253	Akarsu	296	Hayat	339	Saniye
254	Sevgi	297	Tatlı tatlı esen rüzgâr	340	Meyveler
255	Su	298	Aşk	341	Hayat rehberi
256	Ağrı kesici	299	Kaydırak	342	Sonucu bulunmayan problem
257	İlaç	300	Duygu	343	Ezan
258	Eğlence	301	Özgürlüğe çıkan merdiven	344	Meyve ağacı
259	Hayal kurmak	302	Kavanoz	345	Geçip giden ömür
260	Bilgi	303	Hayatımız	346	Çağlayan su
261	Kütüphane	304	Teneffüs	347	Kalp
262	Oyun parkı	305	Aşkın tarifi	348	Yarım kalan aşk
263	Maç	306	Sakinlik	349	Duygular
264	Konuşmak	307	Eğlenmek	350	Hayata ilk adımı atmak
265	Heyecanlanmak	308	Gökkuşuğu	351	Sınav
266	Huzur	309	Su sesi	352	Kalbimiz
267	Şarkı	310	Akarsu	353	Konser
268	Merak	311	Eğlence	354	İnsanın kendini bulduğu yer
269	Aile	312	Lunapark	355	Ruhun sakinleşmesi
270	Deniz	313	Hayal dünyası	356	Nehir
271	Kültür bahçesi	314	Coşku	357	Huzur
272	Ev	315	Yaşam	358	Sevinç
273	Nota dolu oda	316	Akan dere	359	Eğlence
274	Eğitim	317	Canlı müzik	360	Nefes almak
275	Kendimizi gösteren ayna	318	Mola vermek	361	Eğlenceli eğitim
276	Doğa	319	Teneffüs	362	İçimizdeki ses
277	Aşk	320	Başarmak	365	Oyun parkı
278	Sevgi	321	Yetenek avcısı	366	Komik sahneler
279	Çabalamak	322	Bilgi kutusu	367	Gülmek
280	Ruhun gıdası	323	Stres atmak	368	Yazı ve alfabe
281	Tutku	326	Özgürce uçmak	369	Oyun saati
282	Hayatımızın bir dakikası	327	Gün batımı	370	Küçük bir kuş
283	Huzur	328	Eğlence merkezi	371	Bir bulutun üzerinde olmak
284	Nota kümesi	329	Beyin jimnastiği	372	Yoga
287	İçinin huzur bulması	330	Lunapark	373	Dinlenmek
288	Nefes almak	331	Yeni şarkılar	374	Teneffüs
289	Yaz yağmuru	332	Eğlence saati	375	Oyun

Sıra	Metafor	Sıra	Metafor	Sıra	Metafor
376	Mutlu bir an	416	Nefes almak	456	Konser
377	Doğa	417	Tutku	457	Dünya
378	Oyun	418	Utangaçlık eğitimi	458	Ev
379	Çiçekli böcekli bahçe	419	Benim hayatım	459	Rahatlamak
380	Şarkı söylemek	420	Hikâye	460	Sıcak bir yuva
381	Saniye	421	Rahatlatıcı bir ders	461	Beyin
382	Matematik	422	Oyun	462	Matematik dersi
383	Teneffüs	423	Şarkı bestelemek	463	Konser
384	Oyun bahçesi	424	Duygu	464	Spor yapmak
385	Gülmek	425	Boş ders	465	Kendini tanıman
386	Nehir	426	Uyku	466	Başarmak
387	Oyun saati	427	Kitap	467	Rüya
388	Huzur anı	428	Yaşam	468	Çekmeceli dolap
389	Bilgi	429	Bir anlık heves	469	Lokanta
390	Kendini bulman	430	Parti	470	Film
391	Ses oyunları	431	En güzel an	471	Kimileri için başlangıç
392	İnsanın hayatı	432	Kısacık zaman	472	Zamanın su misali akması
393	Eğlence	433	Çocuk		
394	Top oynamak	434	Eczane		
395	Keşif	435	Kendimizi geliştirmek		
396	Mutlu anımız	436	Eksik kalan mutluluk		
397	Eğitim	437	Bitkiler		
398	Müziğin ruhu	438	Eğlence		
399	Koro	439	Elmas		
400	Eksik kalan para	440	Kütüphane		
401	Oyun parkı	441	Sıkıcı bir an		
402	Beslenme	442	Neşe kaynağı		
403	Eğlence merkezi	443	Kum saati		
404	Eğlenceli vakit	444	Hesap makinesi		
405	Müzik bilgisi	445	Yenilik		
406	Şarkı	446	Çalışmak		
407	Sıkıcı	447	Matematik		
408	Huzur bulmak	448	Hayal		
409	Sıkıcı	449	Yarım kalan mutluluk		
410	Mola	450	Matematik işlemleri		
411	Hoş bir ses	451	Çalgıların tarihi		
412	Vitamin	452	Saniye		
413	Oyun bahçesi	453	Yapboz		
414	Yakan top	454	Ruhun dinlenme saati		
415	Eğlence	455	Hipnoz		

4.2. En Çok Tekrar Eden Metaforların Öğrencilere Göre Dağılımı

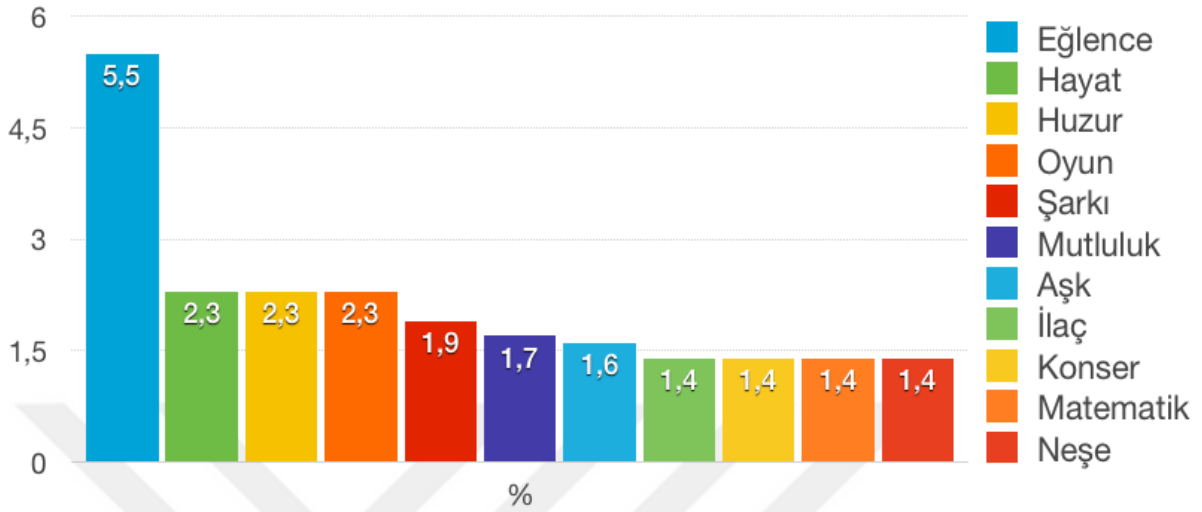
Tablo 4’te öğrencilerin “Müzik Dersi” için oluşturdukları metaforlar alfabetik olarak sıralanarak 280 farklı metafor ürettikleri tespit edilmiştir. Tabloda üç ve daha fazla tekrar eden metaforların öğrencilere göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.

En Çok Tekrar Eden Metaforların Öğrencilere Göre Dağılımı

Sıra	Metafor	Öğrenci Numaraları
1.	Akarsu	142,253,310
2.	Aşk	51,53,56,58,166,277,298
3.	Bilgi	171,260,389
4.	Boş ders	162,225,363,425
5.	Coşku	12,41,55,314
6.	Dinlenme, Dinlenmek	120,146,373
7.	Duygu, Duygular	140,300,349,424,
8.	Eğlence	2,4,11,22,27,68,77,81,86,91,104,110,111,170,183,193, 208,214,228,241,258,311,359,393,415,438
9.	Ev	107,272,458
10.	Gülmek	67,367,385
11.	Hayal, Hayalim	220,244,252,248
12.	Hayat	16,23,24,33,54,61,89,117,143,247,296
13.	Huzur	8,38,39,73,101,105,108,266,283,333,357
14.	İlaç	42,92,97,103,115,257
15.	Kalbimiz	130,240,352
16.	Kitap	37,42,221,427
17.	Konser	69,78,123,353,456,463
18.	Matematik	36,62,100,112,382,447
19.	Mutlu bir an	286,334,376
20.	Mutluluk	13,21,43,45,52,57,118,192
21.	Nefes almak	145,207,360,416
22.	Neşe	1,5,7,48,83,93
23.	Oyun	10,28,35,63,85,90,139,168,375,378,422
24.	Oyun parkı	262,365,401
25.	Park	137,242,290
26.	Ruhumuzun gıdası, Ruhun gıdası	60,131,199,230,280
27.	Rüya	116,148,248,285,467
28.	Saniye	339,381,452
29.	Sevgi	46,254,278
30.	Sıkıcı	9,407,409
31.	Stres atmak	165,200,323
32.	Şarkı	40,94,125,154,173,197,231,267,406
33.	Şarkı söylemek	164,178,232,380
34.	Teneffüs	169,304,319,374
35.	Yaşam	25,219,315,428

Grafik 3. En Çok Tekrar Eden Metaforlar Dağılımı

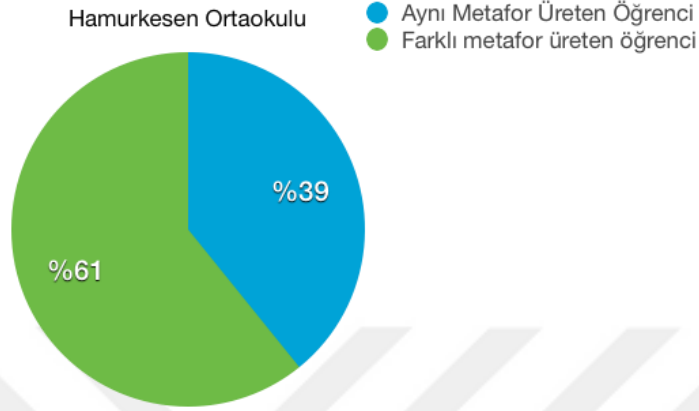
Grafik 3 incelendiğinde,

- En fazla kullanılan metafor 26 öğrencinin oluşturduğu “Eğlence” metaforudur. Bu metafor 472 metafor örneğinin %5.5’ine denk gelmektedir.
- “Eğlence” metaforunun ardından 11 öğrencinin oluşturduğu “Hayat” “Huzur” ve “Oyun” metaforudur. Bu metaforlar 472 metafor örneğinin %2.3’üne denk gelmektedir.
- “Hayat” “Huzur” ve “Oyun” metaforları ardından 9 öğrencinin oluşturduğu “Şarkı” metaforudur. Bu metafor 472 metafor örneğinin %1.9’una denk gelmektedir.
- “Şarkı” metaforunun ardından 8 öğrencinin oluşturduğu “Mutluluk” metaforudur. Bu metafor 472 metafor örneğinin %1.7’sine denk gelmektedir.
- “Mutluluk” metaforunun ardından 7 öğrencinin oluşturduğu “Aşk” metaforudur. Bu metafor 472 metafor örneğinin %1.6’sına denk gelmektedir.
- “Aşk” metaforunun ardından 6 öğrencinin oluşturduğu “İlaç”, “Konser”, “Matematik” ve “Neşe” metaforlarıdır. Bu metaforlar 472 metafor örneğinin %1.4’üne denk gelmektedir.

Bu durum ile “Müzik Dersi” için oluşturulan 472 metafordan en çok kullanılan metafor örnekleri sırasıyla; “Eğlence”, “Hayat”, “Huzur”, “Oyun”, “Şarkı”, “Mutluluk”, “Aşk”, “İlaç”, “Konser”, “Matematik” ve “Neşe” metaforları olarak belirlenmiştir.

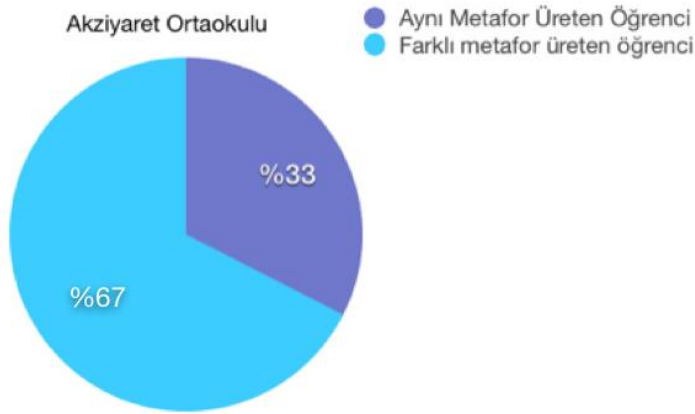
4.3. Metafor Çeşitliliğinin Okullara Göre Dağılımları

Grafik 4. Hamurkesen Ortaokulu Metafor Çeşitliliği Dağılımı

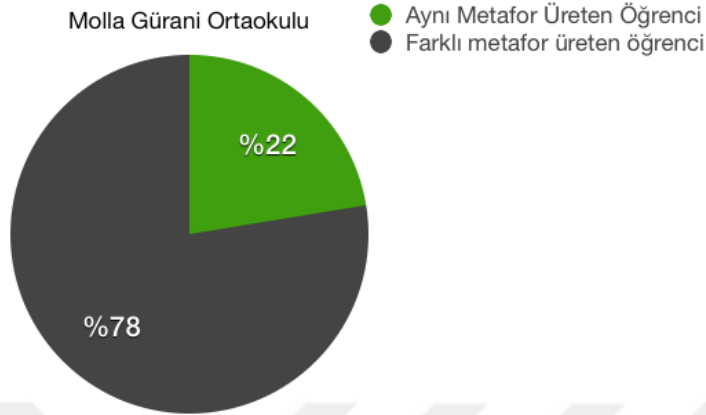
Grafik 4'e göre Hamurkesen Ortaokulu Öğrencileri %39 aynı, %61 farklı metafor üretmiştir.

Grafik 5. Akziyaret Ortaokulu Metafor Çeşitliliği Dağılımı

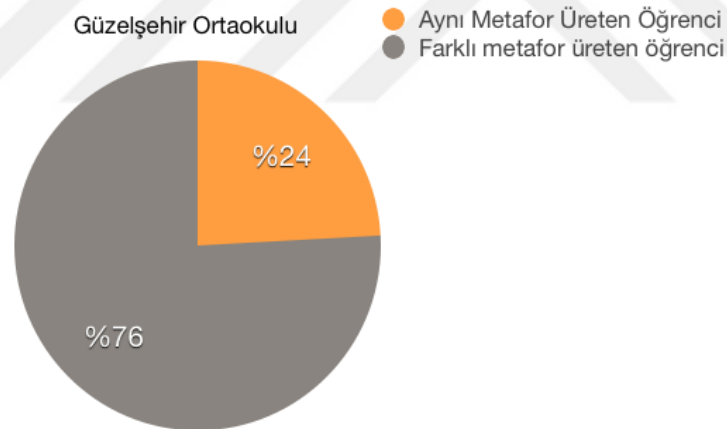
Grafik 5'e göre Akziyaret Ortaokulu Öğrencileri %33 aynı, %67 farklı metafor üretmiştir.

Grafik 6. Molla Gürani Ortaokulu Metafor Çeşitliliği Dağılımı

Grafik 6'ya göre Molla Gürani Ortaokulu Öğrencileri %22 aynı, %78 farklı metafor üretmiştir.

Grafik 7. Güzelşehir Ortaokulu Metafor Çeşitliliği Dağılımı

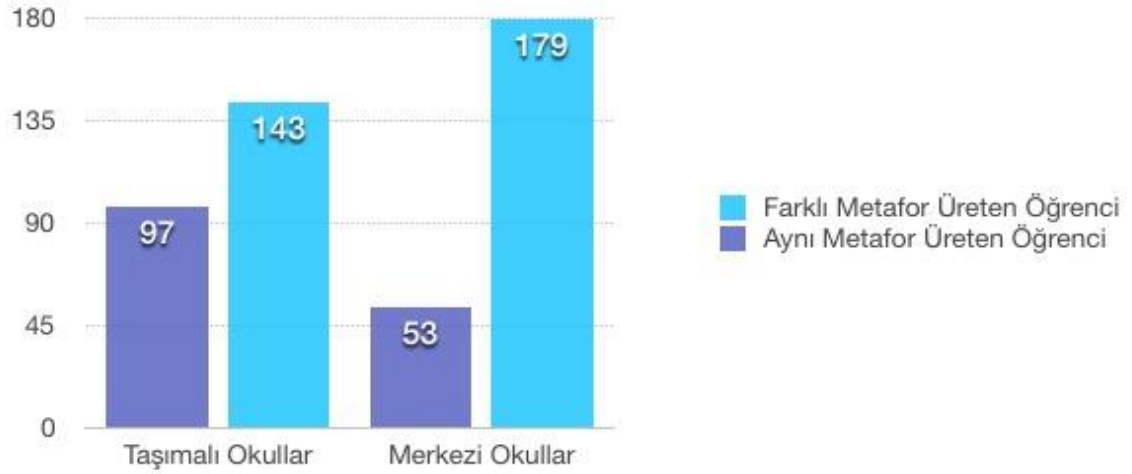

Grafik 7'ye göre Güzelşehir Ortaokulu Öğrencileri %24 aynı, %76 farklı metafor üretmiştir.

Okullara göre metafor çeşitliliği grafikleri incelendiğinde,

- Metafor çeşitliliği en fazla olan okul Molla Gürani Ortaokulu,
- Metafor çeşitliliği en az olan okul Hamurkesen Ortaokuludur.

Grafik 8. Okul Türüne Göre Aynı ve Farklı Metaforların Dağılımı

Grafik 8’de taşımali ve merkezi okullara göre aynı metafor üreten öğrenci dağılımı ile farklı metafor üreten öğrenci dağılımı verilmiştir. Bu grafiğe göre,

- Metafor çeşitliliği fazla olan merkezi okul türüdür. Bu okullar, Molla Gürani Ortaokulu ve Güzelşehir Ortaokuludur.
- Metafor çeşitliliği az olan taşımali okul türüdür. Bu okullar, Hamurkesen Ortaokulu ve Akziyaret Ortaokuludur.

4.4. Müzik Dersi İçin Oluşturulmuş Kategorilerin Dağılımları

Tablo 5’te 472 öğrencinin oluşturduğu metaforlar ile 31 kategori oluşturup alfabetik olarak sıralanmıştır.

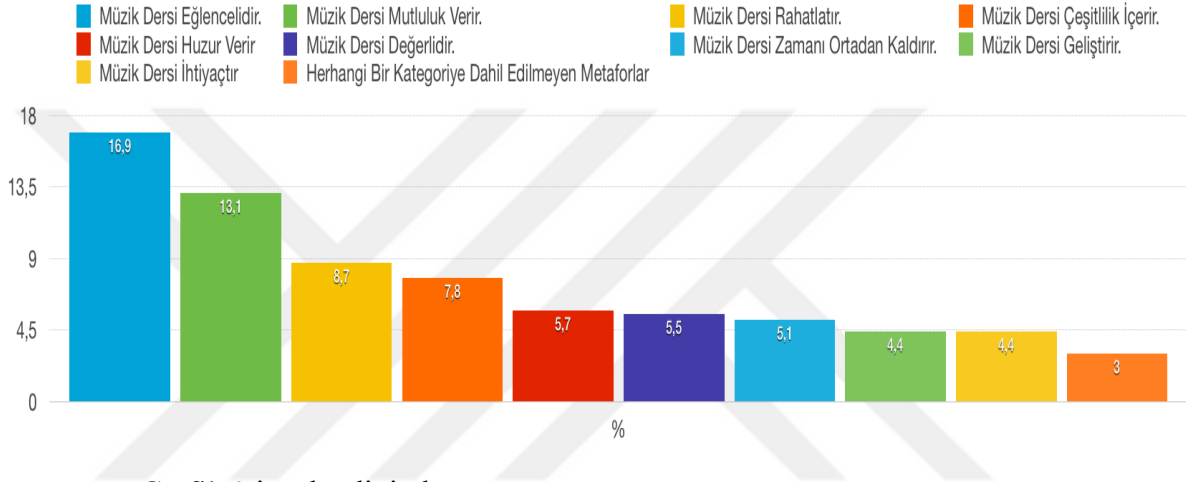
Tablo 5.

Müzik Dersi Metaforları ile Oluşturulmuş Kategoriler

1.	Müzik Dersi Bilgi İçerir.	174,260,405,427,451
2.	Müzik Dersi Birliktelik İçerir.	17,99,127,138,141,269,353,399,453
3.	Müzik Dersi Çeşitlilik İçerir.	3,25,33,69,84,106,116,117,126,136,143,155,156,168,176,177,184,187,217,229,234,245,247,249,284,296,302,308,317,378,391,406,422,437,457,468,470
4.	Müzik Dersi Değerlidir.	34,46,53,54,59,64,75,76,89,130,149,160,190,215,223,224,240,246,277,286,347,352,392,419,439,461,
5.	Müzik Dersi Ders Saati Olarak Yetersidir.	348,383,400,432,436,449
6.	Müzik Dersi Duyularımızı Aktarmamızı Sağlar.	198,300,349,362,424
7.	Müzik Dersi Düzen İçerir.	79,368
8.	Müzik Dersi Eğlencelidir.	1,2,4,6,7,10,11,22,27,28,40,63,66,68,70,77,78,81,85,86,87,88,90,91,93,94,104,110,122,123,125,133,137,139,154,157,170,173,193,204,208,214,225,227,228,231,237,241,242,243,258,262,263,273,290,307,311,314,324,330,331,332,337,359,361,363,366,367,369,375,380,393,394,404,414,415,425,430,433,463,
9.	Müzik Dersi Emek İster.	31,158,182,279,370,446
10.	Müzik Dersi Enerji Verir.	287,412
11.	Müzik Dersi Faydalıdır.	42,92,152,340,344,397,440,464
12.	Müzik Dersi Geliştirir.	37,96,159,171,221,222,250,261,268,271,274,293,322,329,341,389,395,435,445,447,462
13.	Herhangi Bir Kategoriyeye Dahil Edilmeyen Metaforlar	19,23,29,30,140,144,151,181,183,191,201,230,235,264
14.	Müzik Dersi Heyecan Verir.	12,41,55,58,175,180,265,294,305,420,456
15.	Müzik Dersi Huzur Verir.	8,18,39,43,73,102,105,108,119,172,195,206,226,266,270,276,283,309,327,333,338,343,357,377,388,408,426
16.	Müzik Dersi İhtiyaçtır.	5,13,14,16,21,24,32,38,60,131,197,199,202,212,280,360,398,402,434,438,469
17.	Müzik Dersi İyileştirir.	97,103,115
18.	Müzik Dersi Karışık Duygular İçerir.	61,65,95,194,196,219,239
19.	Müzik Dersi Kendimizi Keşfetmemizi Sağlar.	233,275,321,350,390,465,471
20.	Müzik Dersi Kurallar İçerir.	44,49,62
21.	Müzik Dersi Mutluluk Verir.	26,35,45,48,52,57,67,71,72,74,83,101,107,111,118,124,129,134,147,148,153,161,162,164,169,178,179,192,209,210,211,213,216,220,232,244,248,251,267,272,288,292,299,312,313,325,328,358,364,365,379,384,385,387,396,401,403,411,413,442,458,460
22.	Müzik Dersi Özgüven Verir.	203,218,320,466
23.	Müzik Dersi Özgür Kılar.	47,82,113,150,167,238,291,301,326,371,428
24.	Müzik Dersi Rahatlatır.	15,20,50,80,98,109,120,121,132,135,142,145,146,165,186,188,189,200,205,207,256,257,297,304,306,316,318,323,335,346,354,355,372,373,410,416,418,421,454,455,459
25.	Müzik Dersi Sayısal Yetenek Gerektirir.	36,100,112,114,382,444,450
26.	Müzik Dersi Sevgidir.	51,56,128,166,254,278,281,298,417

27.	Müzik Dersi Sıkıcıdır.	9,236,407,409,441,
28.	Müzik Dersi Yaratıcılık Gerektirir.	252,259,423
29.	Müzik Dersi Yetenek Gerektirir.	163,185,295
30.	Müzik Dersi Zamanı Ortadan Kaldırır.	253,255,282,285,289,303,310,315,319,334,339,345,356,374,376,381,386,429,431,443,448,452,467,472,
31.	Müzik Dersi Zordur.	336,342,351

Grafik 9. Metafor Yoğunluğu Fazla Olan Kategoriler Dağılımı

Grafik 9 incelendiğinde,

- “Müzik Dersi Eğlencelidir.” kategorisi 80 metaforla en fazla metaforun yer aldığı kategoridir.
- “Müzik Dersi Mutluluk Verir.” kategorisi 62 metaforla en fazla metaforun yer aldığı ikinci kategoridir.
- “Müzik Dersi Rahatlatır.” kategorisi 41 metaforla en fazla metaforun yer aldığı üçüncü kategoridir.
- “Müzik Dersi Çeşitlilik İçerir.” kategorisi 37 metaforla en fazla metaforun yer aldığı dördüncü kategoridir.
- “Müzik Dersi Huzur Verir.” kategorisi 27 metaforla en fazla metaforun yer aldığı beşinci kategoridir.
- “Müzik Dersi Değerlidir.” kategorisi 26 metaforla en fazla metaforun yer aldığı altıncı kategoridir.
- “Müzik Dersi Zamanı Ortadan Kaldırır.” kategorisi 24 metaforla en fazla metaforun yer aldığı yedinci kategoridir.

- “Müzik Dersi Geliştirir.” ve “Müzik Dersi İhtiyaçtır.” kategorileri 21 metaforla en fazla metaforun yer aldığı sekizinci kategoridir.
- 14 öğrencinin oluşturduğu metaforlar “Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar” kategorisinde yer alarak kategori oluşturamamıştır.

Çalışmada oluşturulan kategoriler öğrencilerin müzik dersi ile ilgili görüşlerinin yanı sıra müzik dersi değerlerinin de öğrenci tarafından benimsendiğini göstermektedir.

Tablo 6’da öğrencilerin müzik dersi için ürettiği metaforların kategorilere göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 6.

Kategorilere Göre Öğrencilerin Oluşturduğu Metafor Örnekleri

<p>1. "Müzik Dersi Bilgi İçerir." Müzik dersi; Çalgıların tarihi gibidir. Çünkü çalgıların hangi tarihlerden bu zaman kadar geldiği, çalgıların yapımı ve bakımı, hangi toplumun ne gibi çalgıları olduğu hakkında bilgiler öğreniriz. Ö.451</p>	<p>9. "Müzik Dersi Emek İster." Müzik dersi; Çabalamak gibidir. Çünkü müzik dersinde çalışarak çaba göstererek başarılı olunur. En önemlisi bir melodika çalmak çok çalışmayla olur. Ö.279</p>
<p>2. "Müzik Dersi Birliktelik İçerir." Müzik dersi; İşbirliği gibidir. Çünkü birlikte koro oluşturur aynı anda şarkıya başlar aynı anda bitiririz bunları işbirliği içinde yapmamız çok önemlidir. Ö.17</p>	<p>10. "Müzik Enerji Verir." Müzik dersi; Vitamin gibidir. Çünkü vitamin inana güç kuvvet verir. Müzik dersine girdiğimizde üzerimizde yorgunluk, halsizlik diye bir şey kalmaz. Çok enerjik bir şekilde dersten çıkarız. Ö.412</p>
<p>3. "Müzik Dersi Çeşitlilik İçerir." Müzik dersi; Türküler gibidir. Çünkü müzik dersinde bilmediğimiz, daha önce hiç duymadığımız farklı yörelerin türkülerini öğreniriz. Ö.176</p>	<p>11. "Müzik Dersi Faydalıdır." Müzik dersi; Spor yapmak gibidir. Çünkü spor yapmak insanın sağlıklı olmasını sağlar. Müzik dersi de insan kendini geliştirmesi yeni şeyler öğrenmesi açısından çok faydalı bir derstir. Ö.464</p>
<p>4. "Müzik Dersi Değerlidir." Müzik dersi; Sağlık gibidir. Çünkü sağlığımız yerinde olmadığında hiçbir şeyden zevk alamayız insan için en değerli şey sağlıktır. Müzik dersi de benim için sağlık gibidir. Dersler içerisinde en değer verdiğim en çok sevdiğim ders müzik dersidir. Ö.59</p>	<p>12. "Müzik Dersi Geliştirir." Müzik dersi; Kitap gibidir. Çünkü kitap okumak nasıl insanı geliştirirse müzik dersi de müzik konusunda gelişmemizi sağlar. Ö.37</p>
<p>5. "Müzik Dersi Ders Saati Olarak Yetersizdir." Müzik dersi; Kısacık zaman gibidir. Çünkü dersin başlamasıyla bitmesi bir oluyor. Bazen öğrendiğimiz şarkılar bile yarım kalıyor. Keşke müzik dersi de diğer dersler gibi 2 saat olaydı. Ö.432</p>	<p>13. "Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar." Müzik dersi; Araba gibidir. Çünkü arabaya biner gideriz. Ö.29 Müzik dersi; Sanat gibidir. Çünkü müzik dersi sanata çok benzer. Biz derste sanat yaparız. Ö.181</p>
<p>6. "Müzik Dersi Duygularımızı Aktarmamızı Sağlar." Müzik dersi; Duygular gibidir. Çünkü içimizde ki duygularımızı müzik dersinde şarkılar sayesinde ifade edebiliriz. Ö.349</p>	<p>14. "Müzik Dersi Heyecan Verir." Müzik dersi; Konser gibidir. Çünkü konser vermek için sahneye çıkan birisinde nasıl heyecan oluyorsa müzik dersinde de aynı heyecanı yaşıyoruz. Ö.456</p>
<p>7. "Müzik Dersi Düzen İçerir." Müzik dersi; Alfabe gibidir. Çünkü harfler yan yana gelerek kelimeleri oluşturur, notalarda yan yana gelerek şarkılar oluşur buda bir düzen içerisinde gerçekleşir. Ö.79</p>	<p>15. "Müzik Dersi Huzur Verir." Müzik dersi; Su sesi gibidir. Çünkü suyun sesi insanı alır götürür. Bütün stresin yorgunluğun kaybolur. Su sesinin verdiği huzuru okulda müzik dersinde buluruz. Ö.309</p>
<p>8. "Müzik Dersi Eğlencelidir." Müzik dersi; Eğlence gibidir. Çünkü eğlenceli bir derstir şarkılar söyleyerek dersi eğlenceli bir şekilde işleriz. Ö.86 Müzik dersi; Park gibidir. Çünkü parkta eğlenerek zaman geçiririz. Müzik dersi de aynı park gibidir. Ders sürekli eğlenceli geçer. Ö.137</p>	<p>16. "Müzik Dersi İhtiyaçtır." Müzik dersi; Nefes almak gibidir. Çünkü insanların hayatına devam edebilmesi için nefes alması gerekir. Müzik dersinde nefes alırız diğer derslerin yorgunluğunu atarız onun için nefes almak gibi gereklidir. Ö.360</p>

17. "Müzik Dersi İyileştirir."

Müzik dersi; İlaç gibidir. Çünkü müzik dersi matematik dersinden sonra kendimizi iyi hissetmemizi sağlayan tek derstir. İlaç nasıl hastalığı iyileştiriyorsa müzik dersi de bize kendimizi iyi hissettiriyor. Ö.97

18. Müzik Dersi Karışık Duygular İçerir."

Müzik dersi; Yaşam gibidir. Çünkü Müzik dersi yaşamın içinden izler taşır. Derste bazen eğleniriz, bazen duygulanırız, bazen üzülürüz bazen heyecanlanırız farklı duyguları bir arada yaşarız. Ondan dolayı yaşam eşittir müzik dersidir. Ö.219

19. "Müzik Dersi Kendimizi Keşfetmemizi Sağlar."

Müzik dersi; Yetenek avcısı gibidir. Çünkü yeteneği olan bir öğrenci müzik dersi sayesinde kendi yeteneğinin farkına varır ve kendini o yönde geliştirir. Müzik dersi kendimizi tanımamızı sağlar. Ö.321

20. "Müzik Dersi Kurallar İçerir."

Müzik dersi; Matematik gibidir. Çünkü matematikte işlemleri yapabilmemiz için belli formülleri kuralları bilmek gerekiyor. Müzik dersinde de notaların çalınması söylenmesinin belli başlı kuralları vardır. Ö.62

21. "Müzik Dersi Mutluluk Verir. "

Müzik dersi; Uyumak gibidir. Çünkü uzun süre uykusuz kalan bir insanı uyumak nasıl mutlu ederse müzik dersi de beni öyle mutlu ediyor. Derste bütün sorunları unutuyorum. Ö.216

22. "Müzik Dersi Özgüven Verir."

Müzik dersi; Başarı gibidir. Çünkü başarı kendimize olan güvenimizi arttırarak daha çok azimle çalışmamızı sağlar. Sınıf içinde şarkıları rahat ve doğru söyleyip melodikayı doğru çalmamız kendimize olan güvenimizi arttırır. Ö.218

23. "Müzik Dersi Özgür Kılar."

Müzik dersi; Kuşlar gibidir. Çünkü müzik dersinde o kadar rahat oluruz ki bağırarak şarkı söyleriz güleriz eğleniriz tıpkı kuşun istediği şekilde uçması gibi bizde kendimizi özgür hissederiz. Ö.167

24. "Müzik Dersi Rahatlatır."

Müzik dersi; Mola gibidir. Çünkü insan bir iş yaptığı zaman yorulur ve arada dinlenmek ister. Müzik dersi de o dinlenme gibidir, insanın tüm yorgunluğunu alır. Ö410

25. "Müzik Dersi Sayısal Yetenek Gerektirir."

Müzik dersi; Matematik gibidir. Çünkü sayılar matematikte olduğu kadar müzik dersinde de önemlidir. Notaların süreleri, çalış biçimleri, vuruşlar tamamen sayısal zekâ gerektiriyor. Matematikle bağlantılıdır. Ö.450

26. "Müzik Dersi Sevgidir."

Müzik dersi; Sevgi gibidir. Çünkü müzik dersini sevdiğin zaman başarılı olur zevk alırsın. Dersler içinde en sevdiğim ders müzik dersidir. Ö.278

27. "Müzik Dersi Sıkıcıdır."

Müzik dersi; Sıkıcı bir an gibidir. Çünkü sesim güzel olmadığı için derste çok sıkılıyorum. Ö.441

28. "Müzik Dersi Yaratıcılık Gerektirir."

Müzik dersi; Şarkı bestelemek gibidir. Çünkü bir beste yapmak yeni bir şey üretmek yaratıcılık ister müzik dersinde farklı besteler oluşturmak için yaratıcı olmak gerekir. Ö.423

29. "Müzik Dersi Yetenek Gerektirir."

Müzik dersi; Resim dersi gibidir. Çünkü resim yapmak kolay değildir belli bir yetenek ister. Müzik dersi de aynı resim dersi gibidir ikisinde de insanın biraz yeteneğinin olması gerekir. Ö.185

30. "Müzik Dersi Zamanı Ortadan Kaldırır."

Müzik dersi; Saniye gibidir. Çünkü saniyeyi durdurmak imkânsızdır. Hiç durmadan çabuk geçer. Müzik dersi de aynı saniye gibidir zamanın nasıl geçtiğini, dersin ne çabuk bittiğini anlamayız. Ö.339

31. "Müzik Dersi Zordur."

Müzik dersi; Sınav gibidir. Çünkü sınavlar genellikle zor oluyor. Müzik dersinin de sınavdan farkı yok. Melodika çalmak şarkıyı notasıyla doğru söylemek sınav gibi zor oluyor. Ö.351

4.5.1. Kategorilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Tablo 7’de, alfabetik olarak oluşturulan 31 kategoride ki metaforların cinsiyet dağılımları verilmiştir.

Tablo 7.

Kategorilere Göre Cinsiyet Dağılımı

Metaforlar Hangi Kategoride Yer Almaktadır?		Cinsiyet	<i>f</i>	%
1.	"Müzik Dersi Bilgi İçerir."	Erkek	2	40.0
		Kız	3	60.0
2.	"Müzik Dersi Birliktelik İçerir."	Erkek	5	55.6
		Kız	4	44.4
3.	"Müzik Dersi Çeşitlilik İçerir."	Erkek	16	43.2
		Kız	21	56.8
4.	"Müzik Dersi Değerlidir."	Erkek	12	46.2
		Kız	14	53.8
5.	"Müzik Dersi Ders Saati Olarak Yetersizdir."	Erkek	0	0.0
		Kız	6	100.0
6.	"Müzik Dersi Duygularımızı Aktarmamızı Sağlar."	Erkek	0	0.0
		Kız	5	100.0
7.	"Müzik Dersi Düzen İçerir."	Erkek	0	0.0
		Kız	2	100.0
8.	"Müzik Dersi Eğlencelidir."	Erkek	35	43.8
		Kız	45	56.2
9.	"Müzik Dersi Emek İster."	Erkek	3	50.0
		Kız	3	50.0
10.	"Müzik Dersi Enerji Verir."	Erkek	1	50.0
		Kız	1	50.0
11.	"Müzik Dersi Faydalıdır."	Erkek	3	37.5
		Kız	5	62.5
12.	"Müzik Dersi Geliştirir."	Erkek	11	52.4
		Kız	10	47.6
13.	"Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar."	Erkek	10	71.4
		Kız	4	28.6

14. "Müzik Dersi Heyecan Verir."	Erkek	7	63.6
	Kız	4	36.4
15. "Müzik Dersi Huzur Verir."	Erkek	12	44.4
	Kız	15	55.6
16. "Müzik Dersi İhtiyaçtır."	Erkek	10	47.6
	Kız	11	52.4
17. "Müzik Dersi İyileştirir."	Erkek	0	0.0
	Kız	3	100.0
18. "Müzik Dersi Karışık Duygular İçerir."	Erkek	1	14.3
	Kız	6	85.7
19. "Müzik Dersi Kendimizi Keşfetmemizi Sağlar."	Erkek	3	42.9
	Kız	4	57.1
20. "Müzik Dersi Kurallar İçerir."	Erkek	0	0.0
	Kız	3	100.0
21. "Müzik Dersi Mutluluk Verir."	Erkek	30	48.4
	Kız	32	51.6
22. "Müzik Dersi Özgüven Verir."	Erkek	1	25.0
	Kız	3	75.0
23. "Müzik Dersi Özgür Kılar."	Erkek	3	27.3
	Kız	8	72.7
24. "Müzik Dersi Rahatlatır."	Erkek	16	39.0
	Kız	25	61.0
25. "Müzik Dersi Sayısal Yetenek Gerekir."	Erkek	4	57.1
	Kız	3	42.9
26. "Müzik Dersi Sevgidir."	Erkek	4	44.4
	Kız	5	55.6
27. "Müzik Dersi Sıkıcıdır."	Erkek	3	60.0
	Kız	2	40.0
28. "Müzik Dersi Yaratıcılık Gerekir."	Erkek	1	33.3
	Kız	2	66.7
29. "Müzik Dersi Yetenek Gerekir."	Erkek	2	66.7
	Kız	1	33.3
30. "Müzik Dersi Zaman Ortadan Kaldırır."	Erkek	10	41.7
	Kız	14	58.3

31. "Müzik Dersi Zordur."	Erkek	1	33.3
	Kız	2	66.7
Toplam	Erkek	206	43.6
	Kız	266	56.4

Tablo 7'ye göre öğrenci sayısının en fazla olduğu ilk beş kategori ile herhangi bir kategoriye dahil edilmeyen metaforlar kategorisi cinsiyet dağılımı grafik 10'da verilmiştir.

Grafik 10. Kategorilere Göre Cinsiyet Dağılımı

Grafik 10 incelendiğinde,

- İlk sırada 80 öğrenci ile "Müzik Dersi Eğlencelidir." Kategorisi öğrenci sayısının en fazla olduğu kategori olarak tespit edilmiştir. 35 erkek öğrenci %43.8'lik, 45 kız öğrenci %56.2'lik bir orana sahiptir.
- "Müzik Dersi Mutluluk Verir." kategorisi 62 öğrenci ile öğrenci sayısının en fazla olduğu ikinci kategori olarak tespit edilmiştir. 30 erkek öğrenci %48.4'lük, 32 kız öğrenci %51.6'lık bir orana sahiptir.
- "Müzik Dersi Rahatlatır." kategorisi 41 öğrenci ile öğrenci sayısının en fazla olduğu üçüncü kategori olarak tespit edilmiştir. 16 erkek öğrenci %39.0'lık, 25 kız öğrenci %61.0'lık bir orana sahiptir.

- "Müzik Dersi Çeşitlilik İçerir." kategorisi 37 öğrenci ile öğrenci sayısının en fazla olduğu dördüncü kategori olarak tespit edilmiştir. 16 erkek öğrenci %43.2'lik, 21 kız öğrenci %56.8'lik bir orana sahiptir. .
- "Müzik Dersi Huzur Verir." kategorisi 27 öğrenci ile öğrenci sayısının en fazla olduğu beşinci kategori olarak tespit edilmiştir. 12 erkek öğrenci %44.4'lük, 15 kız öğrenci %55.6'lık orana sahiptir.
- Tablo 7'ye göre erkek öğrenciler 5 numaralı "Müzik Dersi Ders Saati Olarak Yetersizdir.", 6 numaralı "Müzik Dersi Duygularımızı Aktarmamızı Sağlar.", 7 numaralı "Müzik Dersi Düzen İçerir.", 17 numaralı "Müzik Dersi İyileştirir.", 20 numaralı "Müzik Dersi Kurallar İçerir.", kategorilerine ait metafor geliştirememiştir.
- 14 öğrenci ile 13 numaralı "Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar." 10 erkek öğrenci %71.4'lük, 4 kız öğrenci %28.6'lık bir orana sahiptir.

4.5.2. Kategorilerin Okul Değişkenine Göre Dağılımı

Tablo 8’de 472 öğrencinin oluşturduğu metaforların okullara göre kategori dağılımı verilmiştir.

Tablo 8.

Kategorilere Göre Okulların Dağılımı

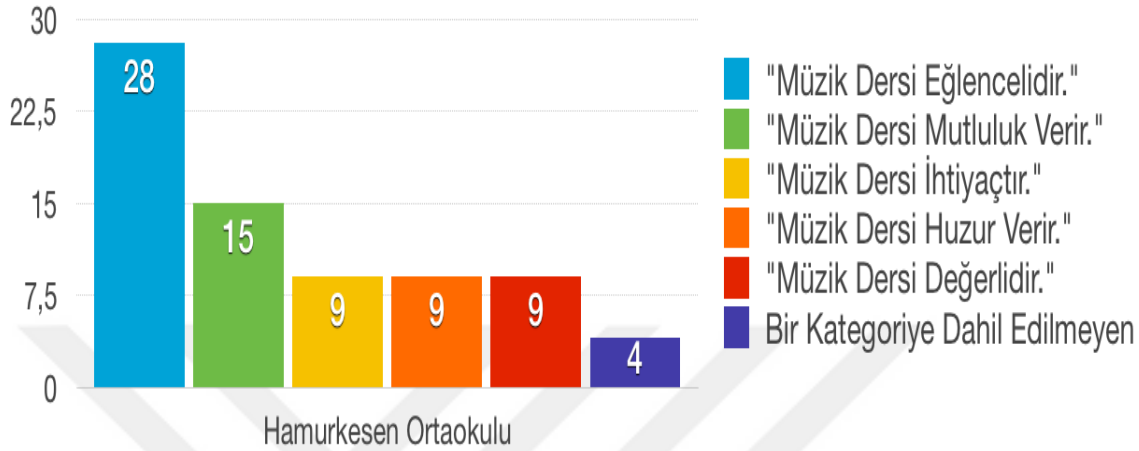
Oluşturulan Metaforlar Hangi Kategoride Yer Almaktadır?	f %	Okulunuzun Adı Nedir?				Toplam
		Hamurkesen Ortaokulu	Akziyaret Ortaokulu	Molla Gürani Ortaokulu	Güzelşehir Ortaokulu	
1."Müzik Dersi Bilgi İçerir."	f %	0 0.0	1 20.0	1 20.0	3 60.0	5 100.0
2. "Müzik Dersi Birliktelik İçerir."	f %	2 22.2	3 33.3	2 22.2	2 22.2	9 100.0
3. "Müzik Dersi Çeşitlilik İçerir."	f %	8 21.6	13 35.1	8 21.6	8 21.6	37 100.0
4. "Müzik Dersi Değerlidir."	f %	9 34.6	8 30.8	5 19.2	4 15.4	26 100.0
5."Müzik Dersi Ders Saati Olarak Yetersizdir."	f %	0 0.0	0 0.0	1 16.7	5 83.3	6 100.0
6. "Müzik Dersi Duygularımızı Aktarmamızı Sağlar."	f %	0 0.0	1 20.0	2 40.0	2 40.0	5 100.0
7."Müzik Dersi Düzen İçerir."	f %	1 50.0	0 0.0	0 0.0	1 50.0	2 100.0
8. "Müzik Dersi Eğlencelidir."	f %	28 35.0	19 23.8	16 20.0	17 21.3	80 100.0
9. "Müzik Dersi Emek İster."	f %	1 16.7	2 33.3	1 16.7	2 33.3	6 100.0
10. "Müzik Dersi Enerji Verir."	f %	0 0.0	0 0.0	1 50.0	1 50.0	2 100.0

11. "Müzik Dersi Faydalıdır."	<i>f</i>	2	1	2	3	8
	%	25.0	12.5	25.0	37.5	100.0
12. "Müzik Dersi Geliştirir."	<i>f</i>	2	4	9	6	21
	%	9.5	19.0	42.9	28.6	100.0
13. "Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar."	<i>f</i>	4	9	1	0	14
	%	28.6	64.3	7.1	0.0	100.0
14. "Müzik Dersi Heyecan Verir."	<i>f</i>	4	2	3	2	11
	%	36.4	18.2	27.3	18.2	100.0
15. "Müzik Dersi Huzur Verir."	<i>f</i>	9	4	9	5	27
	%	33.3	14.8	33.3	18.5	100.0
16. "Müzik Dersi İhtiyaçtır."	<i>f</i>	9	5	1	6	21
	%	42.9	23.8	4.8	28.6	100.0
17. "Müzik Dersi İyileştirir."	<i>f</i>	3	0	0	0	3
	%	100.0	0.0	0.0	0.0	100.0
18. "Müzik Dersi Karışık Duygular İçerir."	<i>f</i>	3	4	0	0	7
	%	42.9	57.1	0.0	0.0	100.0
19. "Müzik Dersi Kendimizi Keşfetmemizi Sağlar."	<i>f</i>	0	1	3	3	7
	%	0.0	14.3	42.9	42.9	100.0
20. "Müzik Dersi Kurallar İçerir."	<i>f</i>	3	0	0	0	3
	%	100.0	0.0	0.0	0.0	100.0
21. "Müzik Dersi Mutluluk Verir."	<i>f</i>	15	20	12	15	62
	%	24.2	32.3	19.4	24.2	100.0
22. "Müzik Dersi Özgüven Verir."	<i>f</i>	0	2	1	1	4
	%	0.0	50.0	25.0	25.0	100.0
23. "Müzik Dersi Özgür Kılar."	<i>f</i>	3	3	3	2	11
	%	27.3	27.3	27.3	18.2	100.0

24. "Müzik Dersi Rahatlatır."	<i>f</i>	7	13	12	9	41
	%	17.1	31.7	29.3	22.0	100.0
25. "Müzik Dersi Sayısal Yetenek Gerektirir."	<i>f</i>	4	0	0	3	7
	%	57.1	0.0	0.0	42.9	100.0
26. "Müzik Dersi Sevgidir."	<i>f</i>	2	2	4	1	9
	%	22.2	22.2	44.4	11.1	100.0
27. "Müzik Dersi Sıkıcıdır."	<i>f</i>	1	1	0	3	5
	%	20.0	20.0	0.0	60.0	100.0
28. "Müzik Dersi Yaratıcılık Gerektirir."	<i>f</i>	0	0	2	1	3
	%	0.0	0.0	66.7	33.3	100.0
29. "Müzik Dersi Yetenek Gerektirir."	<i>f</i>	0	2	1	0	3
	%	0.0	66.7	33.3	0.0	100.0
30. "Müzik Dersi Zamanı Ortadan Kaldırır."	<i>f</i>	0	0	13	11	24
	%	0.0	0.0	54.2	45.8	100.0
31. "Müzik Dersi Zordur."	<i>f</i>	0	0	3	0	3
	%	0.0	0.0	100.0	0.0	100.0
Toplam	<i>f</i>	120	120	116	116	472
	%	25.4	25.4	24.6	24.6	100.0

4.5.2.1 Hamurkesen Ortaokulu Verilerine Göre Kategori Dağılımı

Grafik 11. Hamurkesen Ortaokulu Kategori Dağılımı

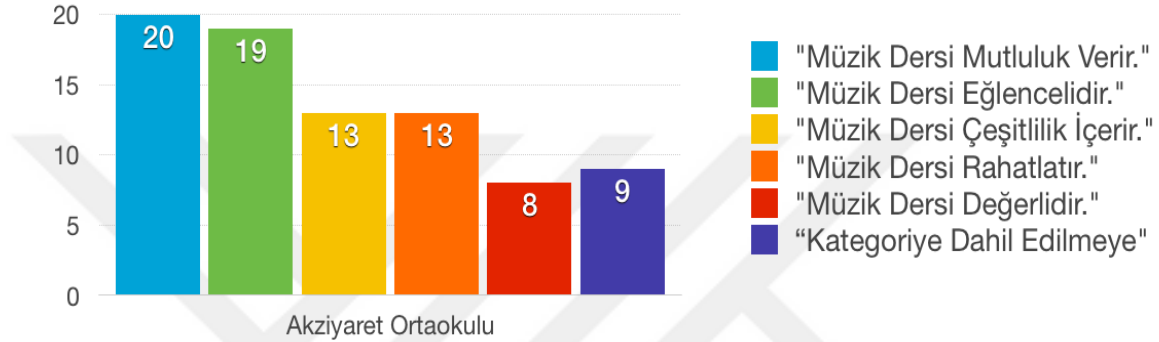
Grafik 11 incelendiğinde,

- Hamurkesen Ortaokulu okul metaforları en fazla 28 öğrenci metaforu ile 8 numaralı “Müzik Dersi Eğlencelidir.” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Hamurkesen Ortaokulu okul metaforları ikinci sırada 15 öğrenci metaforu ile 21 numaralı “Müzik Dersi Mutluluk Verir.” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Hamurkesen Ortaokulu okul metaforları üçüncü sırada 9 öğrenci metaforu ile 16 numaralı “Müzik Dersi İhtiyaçtır.”, 15 numaralı “Müzik Dersi Huzur Verir.”, 4 numaralı “Müzik Dersi Değerlidir.” kategorilerinde yoğunlaşmaktadır.
- Hamurkesen Ortaokulu okul metaforları 4 öğrenci metaforu ile 13 numaralı “Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar” kategorisi ile 4 öğrenci kategori oluşturamamıştır.
- Hamurkesen Ortaokulu okul metaforları 1 numaralı “Müzik Dersi Bilgi İçerir”, 5 numaralı “Müzik Dersi Ders Saati Olarak Yetersizdir”, 6 numaralı “Müzik Dersi Duygularımızı Aktarmamızı Sağlar”, 10 numaralı “Müzik Dersi Enerji Verir”, 19 numaralı “Müzik Dersi Kendimizi Keşfetmemizi Sağlar”, 22 numaralı “Müzik Dersi Özgüven Verir”, 28 numaralı “Müzik Dersi Yaratıcılık Gerektirir”, 29 numaralı “Müzik Dersi Yetenek Gerektirir”, 30 numaralı “Müzik Dersi Zamanı Ortadan Kaldırır”, 31 numaralı “Müzik Dersi Zordur” kategorilerine ait metafor geliştirememiştir.

- Hamurkesen Ortaokulu en az metafor çeşitliliği ile 10 kategoride yer almamış ve 21 kategoride metafor geliştirmiştir. Hamurkesen Ortaokulu geliştirdiği metaforları belirli kategorilerde bir araya getirdiği tespit edilmiştir.

4.5.2.2. Akziyaret Ortaokulu Verilerine Göre Kategori Dağılımı

Grafik 12. Akziyaret Ortaokulu Kategori Dağılımı

Grafik 12 incelendiğinde,

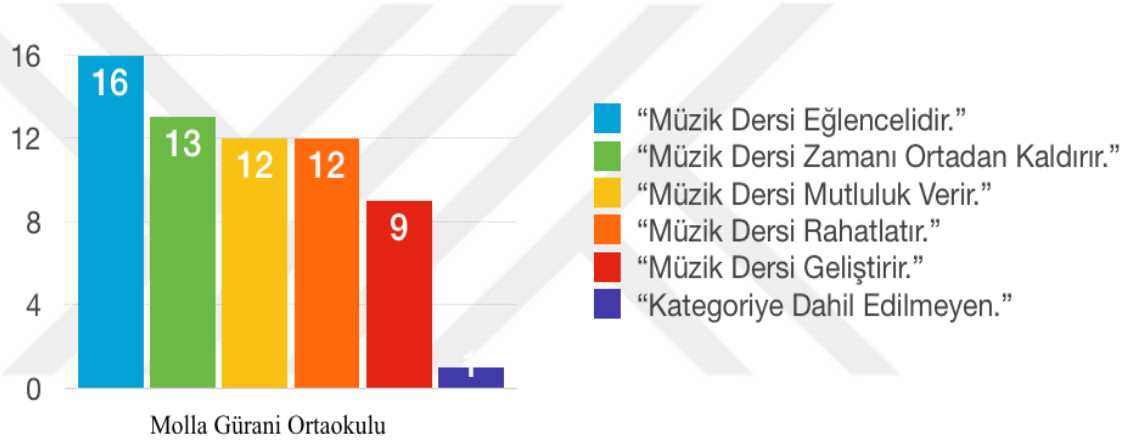
- Akziyaret Ortaokulu okul metaforları en fazla 20 öğrenci metaforu ile 21 numaralı "Müzik Dersi Mutluluk Verir" kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Akziyaret Ortaokulu okul metaforları ikinci sırada 19 öğrenci metaforu ile 8 numaralı "Müzik Dersi Eğlencelidir" kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Akziyaret Ortaokulu okul metaforları üçüncü sırada 13 öğrenci metaforu ile 3 numaralı "Müzik Dersi Çeşitlilik İçerir." ve 24 numaralı "Müzik Dersi Rahatlatır." kategorilerinde yoğunlaşmaktadır.
- Akziyaret Ortaokulu okul metaforları dördüncü sırada 8 öğrenci metaforu ile 4 numaralı "Müzik Dersi Değerlidir." kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Akziyaret Ortaokulu okul metaforları 9 öğrenci metaforu ile 13 numaralı "Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar" kategorisi ile 9 öğrenci kategori oluşturamamıştır.
- Akziyaret Ortaokulu okul metaforları 5 numaralı "Müzik Dersi Ders Saat Olarak Yetersizdir", 7 numaralı "Müzik Dersi Düzen İçerir", 10 numaralı "Müzik Dersi Enerji Verir", 17 numaralı "Müzik Dersi İyileştirir", 20 numaralı "Müzik Dersi Kurallar İçerir", 25 numaralı "Müzik Dersi Sayısal Yetenek Gerektirir", 28

numaralı “Müzik Dersi Yaratıcılık Gerektirir”, 30 numaralı “Müzik Dersi Zamanı Ortadan Kaldırır”, 31 numaralı “Müzik Dersi Zordur” kategorilerine ait metafor geliştirememiştir.

- Akziyaret Ortaokulu okul metaforları 9 kategoride yer almamış ve 22 kategoride metafor geliştirmiştir. Akziyaret Ortaokulu geliştirdiği metaforları belirli kategorilerde bir araya getirdiği tespit edilmiştir.

4.5.2.3. Molla Gürani Ortaokulu Verilerine Göre Kategori Dağılımı

Grafik 13. Molla Gürani Ortaokulu Kategori Dağılımı

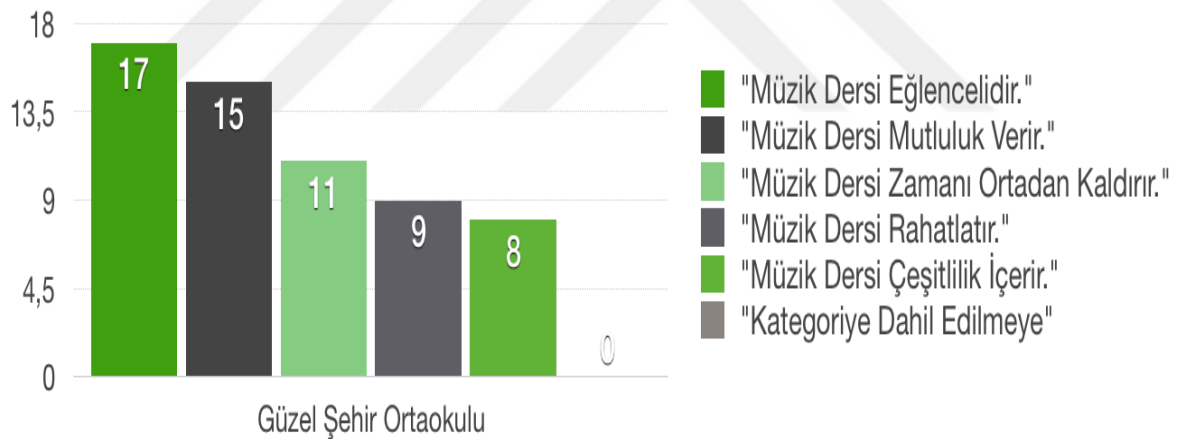
Grafik 13 incelendiğinde,

- Molla Gürani Ortaokulu okul metaforları en fazla 16 öğrenci metaforu ile 8 numaralı “Müzik Dersi Eğlencelidir” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Molla Gürani Ortaokulu okul metaforları ikinci sırada 13 öğrenci metaforu ile 30 numaralı “Müzik Dersi Zamanı Ortadan Kaldırır” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Molla Gürani Ortaokulu okul metaforları üçüncü sırada 12 öğrenci metaforu ile 21 numaralı “Müzik Dersi Mutluluk Verir.” ve 24 numaralı “Müzik Dersi Rahatlatır.” kategorilerinde yoğunlaşmaktadır.
- Molla Gürani Ortaokulu okul metaforları dördüncü sırada 9 öğrenci metaforu ile 12 numaralı “Müzik Dersi Geliştirir.” ve 15 numaralı “Müzik Dersi Huzur Verir.” kategorilerinde yoğunlaşmaktadır.

- Molla Gürani Ortaokulu okul metaforları 1 öğrenci metaforu ile 13 numaralı “Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar” kategorisi ile 1 öğrenci kategori oluşturamamıştır.
- Molla Gürani Ortaokulu okul metaforları 7 numaralı “Müzik Dersi Düzen İçerir”, 17 numaralı “Müzik Dersi İyileştirir”, 18 numaralı “Müzik Dersi Karışık Duygular İçerir”, 20 numaralı “Müzik Dersi Kurallar İçerir”, 25 numaralı “Müzik Dersi Sayısal Yetenek Gerekir”, 27 numaralı “Müzik Dersi Sıkıcıdır” kategorilerine ait metafor geliştirememiştir.
- Molla Gürani Ortaokulu okul metaforları 6 kategoride yer almamış ve 25 kategoride metafor geliştirmiştir.

4.5.2.4. Güzelşehir Ortaokulu Verilerine Göre Kategori Dağılımı

Grafik 14. Güzelşehir Ortaokulu Kategori Dağılımı

Grafik 14 incelendiğinde,

- Güzelşehir Ortaokulu okul metaforları en fazla 17 öğrenci metaforu 8 numaralı “Müzik Dersi Eğlencelidir.” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Güzelşehir Ortaokulu okul metaforları ikinci sırada 15 öğrenci metaforu ile 21 numaralı “Müzik Dersi Mutluluk Verir.” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Güzelşehir Ortaokulu okul metaforları üçüncü sırada 11 öğrenci metaforu ile 30 numaralı “Müzik Dersi Zamanı Ortadan Kaldırır.” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.

- Güzelşehir Ortaokulu okul metaforları dördüncü sırada 9 öğrenci metaforu ile 24 numaralı “Müzik Dersi Rahatlatır.” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Güzelşehir Ortaokulu okul metaforları beşinci sırada 8 öğrenci metaforu ile 3 numaralı “Müzik Dersi Çeşitlilik İçerir.” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Güzelşehir Ortaokulu okul metaforları 17 numaralı “Müzik Dersi İyileştirir.”, 18 numaralı “Müzik Dersi Karışık Duygular İçerir.”, 20 numaralı “Müzik Dersi Kurallar İçerir.”, 29 numaralı “Müzik Dersi Yetenek Gerektirir.”, 31 numaralı “Müzik Dersi Zordur.” kategorilerine ait metafor geliştirememiştir.
- Güzelşehir Ortaokulu okul metaforları 5 kategoride yer almamış ve 25 kategoride metafor geliştirmiştir. Güzelşehir Ortaokulu geliştirdiği metaforlarla en fazla kategoride metafor çeşitliliği olan okul olarak belirlenmiştir.
- Güzelşehir Ortaokulu okul metaforları geliştirdiği metaforlarla 13 numaralı “Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar.” kategorisinde yer almamıştır. Bu sebeple Güzelşehir Ortaokulu’nda ki öğrencilerin geliştirdiği metaforların tamamı “Çünkü” açıklamasına uygun ya da “Çünkü” açıklaması oluşturulan metaforu karşılayan tek okul olarak tespit edilmiştir.

4.5.3. Kategorilerin Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

Tablo 9’da 472 öğrencinin oluşturduğu metaforların sınıflara göre kategori dağılımı verilmiştir.

Tablo 9.

Kategorilere Göre Sınıfların Dağılımı

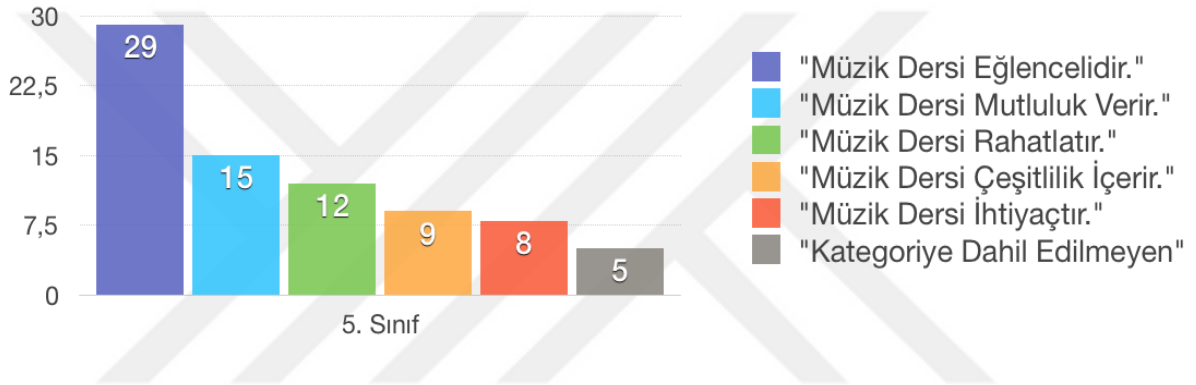
Oluşturulan Metaforlar Hangi Kategoride Yer almaktadır?		Kaçınıcı Sınıfta Okuyorsunuz?				Toplam
		5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf	
1. "Müzik Dersi Bilgi İçerir."	<i>f</i>	1	2	1	1	5
	%	20.0	40.0	20.0	20.0	100.0
2. "Müzik Dersi Birliktelik İçerir."	<i>f</i>	4	2	0	3	9
	%	44.4	22.2	0.0	33.3	100.0
3. "Müzik Dersi Çeşitlilik İçerir."	<i>f</i>	9	10	9	9	37
	%	24.3	27.0	24.3	24.3	100.0
4. "Müzik Dersi Değerlidir."	<i>f</i>	2	10	7	7	26
	%	7.7	38.5	26.9	26.9	100.0
5. "Müzik Dersi Ders Saati Olarak Yetersizdir."	<i>f</i>	1	1	2	2	6
	%	16.7	16.7	33.3	33.3	100.0
6. "Müzik Dersi Duygularımızı Aktarmamızı Sağlar."	<i>f</i>	1	1	2	1	5
	%	20.0	20.0	40.0	20.0	100.0
7. "Müzik Dersi Düzen İçerir."	<i>f</i>	1	0	1	0	2
	%	50.0	0.0	50.0	0.0	100.0
8. "Müzik Dersi Eğlencelidir."	<i>f</i>	29	13	22	16	80
	%	36.3	16.3	27.5	20.0	100.0
9."Müzik Dersi Emek İster."	<i>f</i>	1	3	1	1	6
	%	16.7	50.0	16.7	16.7	100.0
10. "Müzik Dersi Enerji Verir."	<i>f</i>	0	2	0	0	2
	%	0.0	100.0	0.0	0.0	100.0
11. "Müzik Dersi Faydalıdır."	<i>f</i>	0	3	1	4	8
	%	0.0	37.5	12.5	50.0	100.0
12. "Müzik Dersi Geliştirir."	<i>f</i>	2	9	2	8	21
	%	9.5	42.9	9.5	38.1	100.0
13. "Herhangi Bir Kategoriyeye Dahil Edilmeyen Metaforlar."	<i>f</i>	5	3	4	2	14
	%	35.7	21.4	28.6	14.3	100.0

14. "Müzik Dersi Heyecan Verir."	<i>f</i> %	2 18.2	6 54.5	2 18.2	1 9.1	11 100.0
15. "Müzik Dersi Huzur Verir."	<i>f</i> %	5 18.5	8 29.6	6 22.2	8 29.6	27 100.0
16. "Müzik Dersi İhtiyaçtır."	<i>f</i> %	8 38.1	6 28.6	5 23.8	2 9.5	21 100.0
17. "Müzik Dersi İyileştirir."	<i>f</i> %	0 0.0	0 0.0	0 0.0	3 100.0	3 100.0
18. "Müzik Dersi Karışık Duygular İçerir."	<i>f</i> %	0 0.0	0 0.0	4 57.1	3 42.9	7 100.0
19. "Müzik Dersi Kendimizi Keşfetmemizi Sağlar."	<i>f</i> %	0 0.0	2 28.6	1 14.3	4 57.1	7 100.0
20. "Müzik Dersi Kurallar İçerir."	<i>f</i> %	0 0.0	2 66.7	1 33.3	0 0.0	3 100.0
21. "Müzik Dersi Mutluluk Verir."	<i>f</i> %	15 24.2	23 37.1	13 21.0	11 17.7	62 100.0
22. "Müzik Dersi Özgüven Verir."	<i>f</i> %	0 0.0	0 0.0	2 50.0	2 50.0	4 100.0
23. "Müzik Dersi Özgür Kılar."	<i>f</i> %	1 9.1	4 36.4	4 36.4	2 18.2	11 100.0
24. "Müzik Dersi Rahatlatır."	<i>f</i> %	12 29.3	5 12.2	14 34.1	10 24.4	41 100.0
25. "Müzik Dersi Sayısal Yetenek Gerektirir."	<i>f</i> %	1 14.3	1 14.3	1 14.3	4 57.1	7 100.0
26. "Müzik Dersi Sevgidir."	<i>f</i> %	2 22.2	6 66.7	1 11.1	0 0.0	9 100.0
27. "Müzik Dersi Sıkıcıdır."	<i>f</i> %	1 20.0	2 40.0	1 20.0	1 20.0	5 100.0
28. Müzik Dersi Yaratıcılık Gerektirir."	<i>f</i> %	2 66.7	0 0.0	1 33.3	0 0.0	3 100.0
29. "Müzik Dersi Yetenek Gerektirir."	<i>f</i> %	0 0.0	2 66.7	1 33.3	0 0.0	3 100.0
30. "Müzik Dersi Zamani Ortadan Kaldırır."	<i>f</i> %	5 20.8	4 16.7	7 29.2	8 33.3	24 100.0

31."Müzik Dersi Zordur."	<i>f</i>	0	0	0	3	3
	<i>%</i>	0.0	0.0	0.0	100.0	100.0
Toplam	<i>f</i>	110	130	116	116	472
	<i>%</i>	23.3	27.5	24.6	24.6	100.0

4.5.3.1. Ortaokul 5. Sınıf Öğrencileri Verilerine Göre Kategori Dağılımı

Grafik 15. 5. Sınıf Öğrencilerinin Kategori Dağılımı

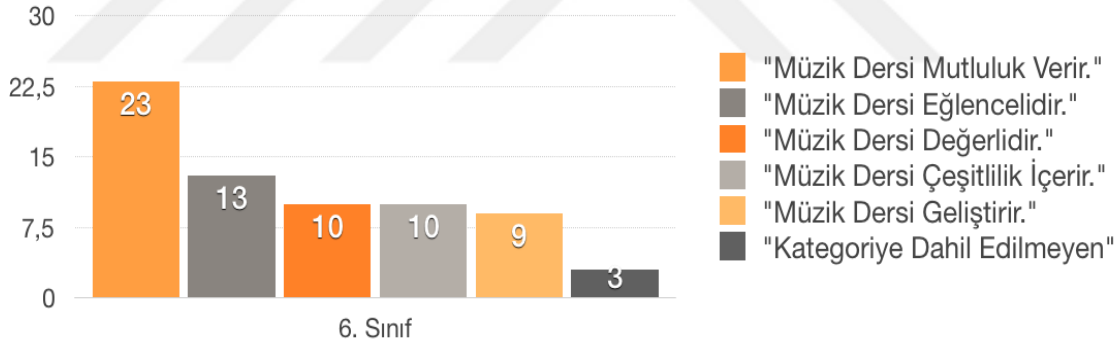
Grafik 15 incelendiğinde,

- Ortaokul 5. Sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar birinci sırada 29 metafor ile 8 numaralı "Müzik Dersi Eğlencelidir" kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Ortaokul 5. Sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar ikinci sırada 15 metafor ile 21 numaralı "Müzik Dersi Mutluluk Verir" kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Ortaokul 5. Sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar üçüncü sırada 12 metafor ile 24 numaralı "Müzik Dersi Rahatlatır" kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Ortaokul 5. Sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar dördüncü sırada 9 metafor ile 3 numaralı "Müzik Dersi Çeşitlilik İçerir." kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Ortaokul 5. Sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar beşinci sırada 8 metafor ile 16 numaralı "Müzik Dersi İhtiyaçtır." kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Ortaokul 5. Sınıf öğrencilerinin oluşturduğu 5 metafor 13 numaralı "Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar." kategorisinde yer almaktadır.

- Ortaokul 5. Sınıf öğrencileri oluşturduğu metaforlarla 10 numaralı “Müzik Dersi Enerji Verir”, 11 numaralı “Müzik Dersi Faydalıdır”, 17 numaralı “Müzik Dersi İyileştirir” 18 numaralı “Müzik Dersi Karışık Duygular İçerir”, 19 numaralı “Müzik Dersi Kendimizi Keşfetmemizi Sağlar”, 20 numaralı “Müzik Dersi Kurallar İçerir”, 22 numaralı “Müzik Dersi Özgüven Verir”, 29 numaralı “Müzik Dersi Yetenek İster”, 31 numaralı “Müzik Dersi Zordur” kategorilerine ait metafor geliştirememiştir.
- Ortaokul 5. sınıf öğrencileri oluşturduğu metaforlarla 9 kategoride metafor geliştirememiş, 22 kategoride metafor geliştirmiştir. 5. sınıf öğrencileri geliştirdiği metaforlarla en az kategoride metafor çeşitliliği olan sınıf düzeyi olarak belirlenmiştir.

4.5.3.2. Ortaokul 6. Sınıf Öğrencileri Verilerine Göre Kategori Dağılımı

Grafik 16. 6. Sınıf Öğrencilerinin Kategori Dağılımı

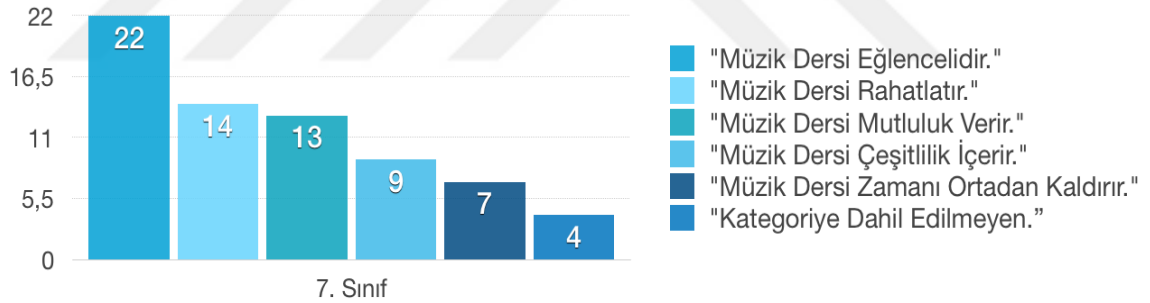
Grafik 16 incelendiğinde,

- Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar birinci sırada 23 metafor ile 21 numaralı “Müzik Dersi Mutluluk Verir” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar ikinci sırada 13 metafor ile 8 numaralı “Müzik Dersi Eğlencelidir” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar üçüncü sırada 10 metafor ile 3 numaralı “Müzik Dersi Çeşitlilik İçerir” ve 4 numaralı “Müzik Dersi Değerlidir” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.

- Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar dördüncü sırada 9 metafor ile 12 numaralı “Müzik Dersi Geliştirir.” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu 3 metafor 13 numaralı “Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar.” kategorisinde yer almaktadır.
- Ortaokul 6. sınıf öğrencileri oluşturduğu metaforlarla 7 numaralı “Müzik Dersi Düzen İçerir”, 17 numaralı “Müzik Dersi İyileştirir”, 18 numaralı “Müzik Dersi Karışık Duygular İçerir”, 22 numaralı “Müzik Dersi Özgüven Verir”, 28 numaralı “Müzik Dersi Yaratıcılık Gerektirir”, 31 numaralı “Müzik Dersi Zordur” kategorilerine ait metafor geliştirememiştir.
- Ortaokul 6. sınıf öğrencileri oluşturduğu metaforlarla 6 kategoride metafor geliştirememiş, 25 kategoride metafor geliştirmiştir.

4.5.3.3. Ortaokul 7. Sınıf Öğrencileri Verilerine Göre Kategori Dağılımı

Grafik 17. 7.Sınıf Öğrencilerinin Kategori Dağılımı

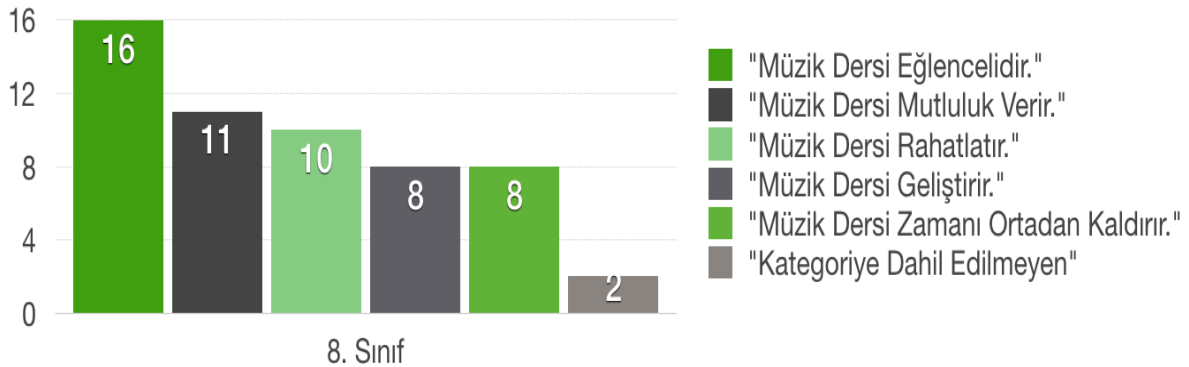
Grafik 17 incelendiğinde,

- Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar birinci sırada 22 metafor ile 8 numaralı “Müzik Dersi Eğlencelidir” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar ikinci sırada 14 metafor ile 24 numaralı “Müzik Dersi Rahatlatır” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar üçüncü sırada 13 metafor ile 21 numaralı “Müzik Dersi Mutluluk Verir” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar dördüncü sırada 9 metafor ile 3 numaralı “Müzik Dersi Çeşitlilik İçerir.” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.

- Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar beşinci sırada 7 metafor ile 30 numaralı “Müzik Dersi Zamanı Ortadan Kaldırır.” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu 4 metafor 13 numaralı “Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar.” kategorisinde yer almaktadır.
- Ortaokul 7. sınıf öğrencileri oluşturduğu metaforlarla 2 numaralı “Müzik Dersi Birliktelik İçerir”, 10 numaralı “Müzik Dersi Enerji Verir”, 17 numaralı “Müzik Dersi İyileştirir”, 31 numaralı “Müzik Dersi Zordur” kategorilerine ait metafor geliştirememiştir.
- Ortaokul 7. sınıf öğrencileri oluşturduğu metaforlarla 4 kategoride metafor geliştirememiş, 27 kategoride metafor geliştirmiştir. 7. Sınıf öğrencileri geliştirdiği metaforlarla en fazla kategoride metafor çeşitliliği olan sınıf düzeyi olarak belirlenmiştir.

4.5.3.4. Ortaokul 8. Sınıf Öğrencileri Verilerine Göre Kategori Dağılımı

Grafik 18. 8. Sınıf Öğrencilerinin Kategori Dağılımı

Grafik 18 incelendiğinde,

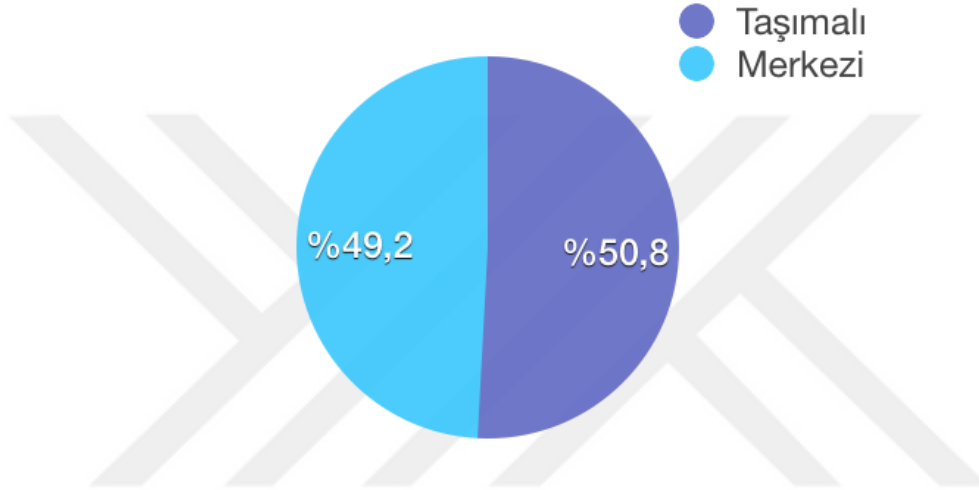
- Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar birinci sırada 16 metafor ile 8 numaralı “Müzik Dersi Eğlencelidir” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar ikinci sırada 11 metafor ile 21 numaralı “Müzik Dersi Mutluluk Verir” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar üçüncü sırada 10 metafor ile 24 numaralı “Müzik Dersi Rahatlatır” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.

- Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar dördüncü sırada 8 metafor ile 12 numaralı “Müzik Dersi Geliştirir.” ve 30 numaralı “Müzik Dersi Zamanı Ortadan Kaldırır.” kategorilerinde yoğunlaşmaktadır.
- Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu 2 metafor 13 numaralı “Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar.” kategorisinde yer almaktadır.
- Ortaokul 8. sınıf öğrencileri oluşturduğu metaforlarla 7 numaralı “Müzik Dersi Düzen İçerir”, 10 numaralı “Müzik Dersi Enerji Verir”, 20 numaralı “Müzik Dersi Kurallar İçerir”, 26 numaralı “Müzik Dersi Sevgidir”, 28 numaralı “Müzik Dersi Yaratıcılık Gerektirir”, 29 numaralı “Müzik Dersi Yetenek Gerektirir” kategorilerine ait metafor geliştirememiştir.
- Ortaokul 8. sınıf öğrencileri oluşturduğu metaforlarla 6 kategoride metafor geliştirememiş, 25 kategoride metafor geliştirmiştir.

4.6. Kategorilerin Okul Türü Değişkenine Göre Dağılımı

Çalışmaya katılan öğrencilerin okul türü değişkenine yönelik açıklamalar aşağıda grafikler ve tablolar ile sunulmuştur. Bu değişkenler okullara göre ayrılmıştır.

Grafik 19. Okul Değişkeni Pasta Grafiği

Tablo 10.

Okul Türüne Göre Öğrenci Dağılımı

Okul Türü	<i>f</i>	%
Taşımali	240	50.8
Merkezi	232	49.2
Toplam	472	100.0

Tablo 10 incelendiğinde çalışmada yer alan 472 öğrencinin 240'ı %50.8'lik bir oranla taşımali okulda eğitim-öğretim görür iken, 232'si %49.2'lik bir oranla merkezi okulda eğitim-öğretim görmektedir.

Tablo 11'de taşımali ve merkezi okul türüne göre kategorilerin dağılımı verilmiştir.

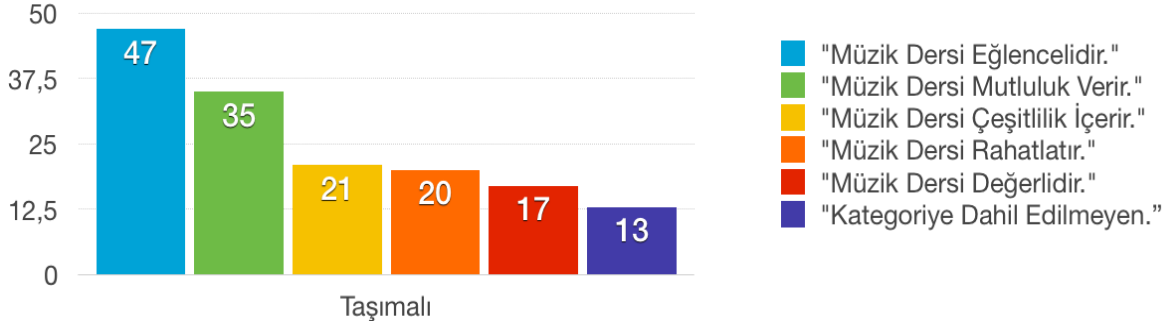
Tablo 11.

Kategorilere Göre Okul Türü Dağılımı

Oluşturulan Metaforlar Hangi Kategoride Yer almaktadır?	Okul Türü	<i>f</i>	%
1. "Müzik Dersi Bilgi İçerir."	Taşınmalı	1	20.0
	Merkezi	4	80.0
2. "Müzik Dersi Birliktelik İçerir."	Taşınmalı	5	55.6
	Merkezi	4	44.4
3. "Müzik Dersi Çeşitlilik İçerir."	Taşınmalı	21	56.8
	Merkezi	16	43.2
4. "Müzik Dersi Değerlidir."	Taşınmalı	17	65.4
	Merkezi	9	34.6
5. "Müzik Dersi Ders Saati Olarak Yetersizdir."	Taşınmalı	0	0.0
	Merkezi	6	100.0
6. "Müzik Dersi Duygularımızı Aktarmamızı Sağlar."	Taşınmalı	1	20.0
	Merkezi	4	80.0
7. "Müzik Dersi Düzen İçerir."	Taşınmalı	1	50.0
	Merkezi	1	50.0
8. "Müzik Dersi Eğlencelidir."	Taşınmalı	47	58.8
	Merkezi	33	41.3
9. "Müzik Dersi Emek İster."	Taşınmalı	3	50.0
	Merkezi	3	50.0
10. "Müzik Dersi Enerji Verir."	Taşınmalı	0	0.0
	Merkezi	2	100.0
11. "Müzik Dersi Faydalıdır."	Taşınmalı	3	37.5
	Merkezi	5	62.5
12. "Müzik Dersi Geliştirir."	Taşınmalı	6	28.6
	Merkezi	15	71.4
13. "Herhangi Bir Kategoriyeye Dahil Edilmeyen Metaforlar."	Taşınmalı	13	92.9
	Merkezi	1	7.1
14. "Müzik Dersi Heyecan Verir."	Taşınmalı	6	54.5
	Merkezi	5	45.5
15. "Müzik Dersi Huzur Verir."	Taşınmalı	13	48.1
	Merkezi	14	51.9

16. "Müzik Dersi İhtiyaçtır."	Taşınmalı Merkezi	14 7	66.7 33.3
17. "Müzik Dersi İyileştirir."	Taşınmalı Merkezi	3 0	100.0 0.0
18. "Müzik Dersi Karışık Duygular İçerir."	Taşınmalı Merkezi	7 0	100.0 0.0
19. "Müzik Dersi Kendimizi Keşfetmemizi Sağlar."	Taşınmalı Merkezi	1 6	14.3 85.7
20. "Müzik Dersi Kurallar İçerir."	Taşınmalı Merkezi	3 0	100.0 0.0
21. "Müzik Dersi Mutluluk Verir."	Taşınmalı Merkezi	35 27	56.5 43.5
22. "Müzik Dersi Özgüven Verir."	Taşınmalı Merkezi	2 2	50.0 50.0
23. "Müzik Dersi Özgür Kılar."	Taşınmalı Merkezi	6 5	54.5 45.5
24. "Müzik Dersi Rahatlatır."	Taşınmalı Merkezi	20 21	48.8 51.2
25. "Müzik Dersi Sayısal Yetenek Gerektirir."	Taşınmalı Merkezi	4 3	57.1 42.9
26. "Müzik Dersi Sevgidir."	Taşınmalı Merkezi	4 5	44.4 55.6
27. "Müzik Dersi Sıkıcıdır."	Taşınmalı Merkezi	2 3	40.0 60.0
28. "Müzik Dersi Yaratıcılık Gerektirir."	Taşınmalı Merkezi	0 3	0.0 100.0
29. "Müzik Dersi Yetenek Gerektirir."	Taşınmalı Merkezi	2 1	66.7 33.3
30. "Müzik Dersi Zamani Ortadan Kaldırır."	Taşınmalı Merkezi	0 24	0.0 100.0
31. "Müzik Dersi Zordur."	Taşınmalı Merkezi	0 3	0.0 100.0
Toplam	Taşınmalı Merkezi	240 232	50.8 49.2

Grafik 20. Taşımali Okul Öğrencilerinin Kategori Dağılımı

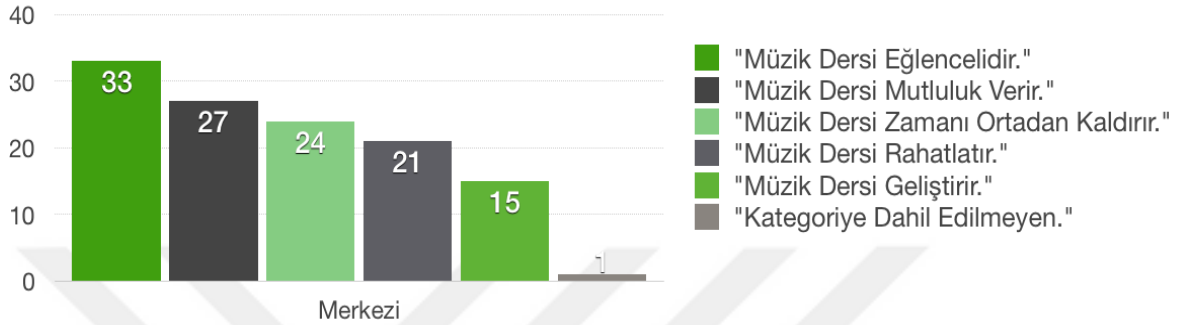

Grafik 20 incelendiğinde,

- Taşımali ortaokul öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar birinci sırada 47 metafor ile 8 numaralı "Müzik Dersi Eğlencelidir" kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Taşımali ortaokul öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar ikinci sırada 35 metafor ile 21 numaralı "Müzik Dersi Mutluluk Verir" kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Taşımali ortaokul öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar üçüncü sırada 21 metafor ile 3 numaralı "Müzik Dersi Çeşitlilik İçerir" kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Taşımali ortaokul öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar dördüncü sırada 20 metafor ile 24 numaralı "Müzik Dersi Rahatlatır" kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Taşımali ortaokul öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar dördüncü sırada 17 metafor ile 4 numaralı "Müzik Dersi Değerlidir." kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Taşımali ortaokul öğrencilerinin oluşturduğu 13 metafor 13 numaralı "Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar." kategorisinde yer almaktadır.
- Taşımali ortaokul öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar 5 numaralı "Müzik Dersi Ders Saati Olarak Yetersizdir", 10 numaralı "Müzik Dersi Enerji Verir", 28 numaralı "Müzik Dersi Yaratıcılık Gerektirir", 30 numaralı "Müzik Dersi Zamanı Ortadan Kaldırır" ve 31 numaralı "Müzik Dersi Zordur" kategorilerine ait metafor geliştirememiştir.

- Taşınmalı ortaokul öğrencileri oluşturduğu metaforlarla 5 kategoride metafor geliştirememiş, 26 kategoride metafor geliştirmiştir.

Grafik 21. Merkezi Okul Öğrencilerinin Kategori Dağılımı

Grafik 21 incelendiğinde,

- Merkezi ortaokul öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar birinci sırada 33 metafor ile 8 numaralı "Müzik Dersi Eğlencelidir." kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Merkezi ortaokul öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar ikinci sırada 27 metafor ile 21 numaralı "Müzik Dersi Mutluluk Verir." kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Merkezi ortaokul öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar üçüncü sırada 24 metafor ile 30 numaralı "Müzik Dersi Zamanı Ortadan Kaldırır." kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Merkezi ortaokul öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar dördüncü sırada 21 metafor ile 24 numaralı "Müzik Dersi Rahatlatır." kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Merkezi ortaokul öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar dördüncü sırada 15 metafor ile 12 numaralı "Müzik Dersi Geliştirir." kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Merkezi ortaokul öğrencilerinin oluşturduğu 1 metafor 13 numaralı "Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar." kategorisinde yer almaktadır.
- Merkezi ortaokul öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar 17 numaralı "Müzik Ders İyileştirir", 18 numaralı "Müzik Dersi Karışık Duygular İçerir" ve 20 numaralı "Müzik Dersi Kurallar İçerir" kategorilerine ait metafor geliştirememiştir.

- Merkezi ortaokul öğrencileri oluşturduğu metaforlarla 3 kategoride metafor geliştirememiş, 28 kategoride metafor geliştirmiştir. Merkezi ortaokul öğrencileri geliştirdiği metaforlarla en fazla kategoride metafor çeşitliliği olan okul türü olarak belirlenmiştir.

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu bölümde, örneklem grubunu oluşturan ortaokul öğrencilerinin müzik dersi kavramına yönelik ürettikleri metaforlar ile bu metaforların ortak özelliklerine göre oluşturdukları kavramsal kategoriler ışığında elde edilen sonuçlara yer verilerek, sonuç ve tartışmalara dayalı olarak geliştirilen öneriler sunulmaktadır.

5.1.1. Alt Problemlere Göre Sonuçlar

1. Öğrencilerin Müzik Dersi İçin Ürettiği Metaforlar Alt Problemine Yönelik Sonuçlar

Bu araştırmada çalışmaya katılan ortaokul öğrencilerinin tamamı (N=472) müzik dersi kavramına ilişkin metafor üretmiştir. Üretilen metaforlar içerisinde birbiriyle aynı olan metaforlar olduğu gibi, 280 adet metafor örneği ile çoğunluğu birbirinden farklı metaforlardan oluştuğu belirlenmiştir. Üretilen metaforlar ortak özellikleri bakımından incelenerek müzik dersi kavramına ilişkin 31 farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır. Araştırmada üretilen metafor sayılarının ve kavramsal kategori sayılarının fazla oluşu müzik dersi kavramının çok yönlü özellik taşıdığını ve öğrenciler tarafından benimsendiğini göstermektedir.

2. En Çok Tekrar Eden Metaforların Öğrencilere Göre Dağılımı Alt Problemine Yönelik Sonuçlar

Çalışmaya katılan 472 öğrenci 280 farklı metafor üretmiştir. Bu metaforlardan ilk sırada 26 öğrencinin oluşturduğu “Eğlence” metaforu, ikinci sırada 11 öğrencinin oluşturduğu “Hayat” “Huzur” ve “Oyun” metaforları, üçüncü sırada 9 öğrencinin oluşturduğu “Şarkı” metaforu, dördüncü sırada 8 öğrencinin oluşturduğu “Mutluluk” metaforu en çok tekrar eden metaforlar olarak tespit edilmiştir.

26 öğrencinin oluşturduğu “Eğlence” metaforunun 19’u taşımalı, 7’si merkezi okul türü öğrencileri tarafından üretilmiştir. 11 öğrencinin oluşturduğu “Hayat” metaforunun 9’u taşımalı, 2’si merkezi okul türü öğrencileri, “Huzur” metaforunun 7 si taşımalı, 4’ü merkezi

okul türü öğrencileri, “Oyun” metaforunun 8’i taşınmalı, 3’ü merkezi okul türü öğrencileri tarafından üretilmiştir. 9 öğrencinin oluşturduğu “Şarkı” metaforunun 7’si taşınmalı, 2’si merkezi okul türü öğrencileri tarafından üretilmiştir. 8 öğrencinin oluşturduğu “Mutluluk” metaforunun 8’i de taşınmalı okul türü öğrencileri tarafından üretilmiştir. Tekrar eden metaforlar dağılımına göre 6 metafor örneğinde de taşınmalı okul türü öğrencilerinin çoğunlukla aynı metaforları ürettiği görülmektedir. Bu durum taşınmalı okul türü öğrencilerinin kelime dağarcıklarının düşük olduğunu bu nedenle metafor çeşitliliği açısından merkezi okul türü öğrencilerinden daha az farklı metafor ürettikleri tespit edilmiştir.

3. Metafor Çeşitliliğinin Okullara Göre Dağılımı Alt Problemine Yönelik Sonuçlar

Öğrencilerin ürettikleri metaforların aynı kelimeler üzerinde yoğunlaştığı görülüyor ise bu öğrencilerin kelime dağarcığının gelişmediğini ve farklı düşünme, kendini farklı ifade edebilme becerilerinin yeterli olmadığını gösterir.

Hamurkesen Ortaokulunun kendi metafor farklılıklarına bakıldığında %61’lik bir oranda 62 farklı metafor ürettiği bu sonuca göre metafor çeşitliliği en az olan okul olarak dördüncü sırada yer aldığı, %67’lik bir oranla Akziyaret Ortaokulu 96 farklı metafor ürettiği ve metafor çeşitliliği sıralamasında üçüncü sırada yer aldığı, %76’lık bir oranla Güzelşehir Ortaokulu 100 farklı metafor ürettiği ve metafor çeşitliliği sıralamasında ikinci sırada yer aldığı, %78’lik bir oranla Molla Gürani Ortaokulu 102 farklı metafor ürettiği ve metafor çeşitliliği sıralamasında birinci sırada yer aldığı tespit edilmiştir.

Taşınmalı ve merkezi okul türü açısından karşılaştırdığımız zaman; Metafor çeşitliliği fazla olan okul türü, merkezi okul türü olarak tespit edilmiştir. Bu sonuç; sosyo-kültürel çevrenin gelişmişlik düzeyinin, eğitim seviyesinin, eğitim imkânlarının ve öğrencinin müzik dersine olan ilgisinin üretilen metaforlar üzerinde etkili olduğunu göstermektedir.

4. Müzik Dersi İçin Oluşturulmuş Metafor Kategorilerinin Dağılımı Alt Problemine Yönelik Sonuçlar

Çalışmaya katılan 472 öğrencinin “Müzik dersi gibidir.” Cümlesine ürettikleri metaforlarla ve “Çünkü” cümlesine yaptıkları açıklama doğrultusunda öğrenci için müzik dersinin ne anlam ifade ettiği yorumlanarak 31 kategori oluşturulmuştur. Oluşturulan bu kategorilerin daha önce bu alanda yapılan diğer çalışmalarla karşılaştırıldığı zaman sayı

bakımından fazla olduğu görülmektedir. Bu durumun üretilen metaforların çeşitliliğinden ve çok yönlü özellik taşımasından kaynaklandığı tespit edilmiştir. Çalışmada oluşturulan kategoriler öğrencilerin müzik dersi ile ilgili görüşlerinin yanı sıra müzik dersi değerlerinin de öğrenci tarafından benimsendiğini göstermektedir.

Bu kategorilerin içerisinde “Müzik Dersi Eğlencelidir.” kategorisi 80 metaforla en fazla metaforun yer aldığı kategori olarak tespit edilmiştir. Bu kategoride öğrencilerin müzik dersini eğlence ile bağdaştırmaları dersin öğrenciler için eğlenceli bir zaman dilimi olduğunu göstermektedir. “Müzik Dersi Mutluluk Verir.” kategorisi 62 metaforla en fazla metaforun yer aldığı ikinci kategori olarak tespit edilmiştir. Bu kategorideki öğrenciler derse girdiklerinde mutlu olduklarını kendilerini daha iyi hissettiklerini ifade etmişlerdir. “Müzik Dersi Rahatlatır.” kategorisi 41 metaforla en fazla metaforun yer aldığı üçüncü kategori olarak tespit edilmiştir. Bu kategoride ki öğrencilerin diğer derslerin yorgunluğundan kurtularak kendilerini rahat hissettikleri ders olarak ifade ettikleri tespit edilmiştir.

Çalışmada metafor üretemeyen öğrencinin olmaması metafor anketinin doğru uygulandığını göstermektedir. Ancak öğrencilerin metaforları açıklarken çalışmada belirlenen kategoriler içinde yer almamaları çalışmaya olumsuz bir etki etmemekte tam tersine öğrencilerin kategori oluşturamaması bir araştırma konusu olarak öğrenci seviyesini belirlemede fayda sağlamaktadır. Öğrencinin oluşturduğu metaforu açıklayamaması veya açıklama bölümünde oluşturduğu metafordan farklı konularla ilgili açıklamalarda bulunması öğrencinin odaklanma sorununu ortaya çıkarmaktadır. Bu çalışmada 14 öğrencinin Herhangi Bir Kategoriyeye Dahil Edilmeyen Metaforlar kategorisinde yer alması bu öğrencilerin kendilerini ifade etmekte zorlandıkları ve odaklanma sorunu yaşadıkları görülmektedir. Bu sayının diğer araştırmalarla karşılaştırıldığında yüksek bir oran olmadığı tespit edilmiştir.

5. Oluşturulan Kategorilerin Cinsiyet, Okul ve Sınıf Düzeyine Göre Dağılımları Alt Problemine Yönelik Sonuçlar

Cinsiyete Göre Kategori Dağılım Sonuçları

En fazla öğrenci sayısı olan 3 kategoriye göre cinsiyet dağılımı;

- İlk sırada "Müzik Dersi Eğlencelidir." 35 erkek öğrenci, 45 kız öğrenci,

- İkinci sırada "Müzik Dersi Mutluluk Verir." 30 erkek öğrenci, 32 kız öğrenci,
- Üçüncü sırada "Müzik Dersi Rahatlatır 16 erkek öğrenci, 25 kız öğrenci tespit edilmiştir.

Bu sonuçlar doğrultusunda üç kategori içerisinde kız öğrencilerin sayısı, erkek öğrencilerin sayısından fazla olduğu tespit edilmiştir.

- 14 öğrenci ile "Herhangi Bir Kategoriyeye Dahil Edilmeyen Metaforlar." kategorisinde Cinsiyet faktörüne göre 10 erkek öğrenci, 4 kız öğrenci yer almaktadır. Bu sonuca göre kategori geliştiremeyen öğrencilerin çoğunluğu erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha fazla dikkat ve odaklanma sorunu yaşadıkları, kendilerini doğru ifade etmede zorlandıkları tespit edilmiştir.

Okullara Göre Kategori Dağılım Sonuçları

Hamurkesen Ortaokulu

En fazla öğrenci sayısı olan 3 kategoriye göre;

- Hamurkesen Ortaokulunun en fazla 28 öğrenci metaforu ile "Müzik Dersi Eğlencelidir." İkinci sırada 15 öğrenci metaforu ile "Müzik Dersi Mutluluk Verir." Üçüncü sırada 9 öğrenci metaforu ile "Müzik Dersi İhtiyaçtır.", "Müzik Dersi Huzur Verir.", "Müzik Dersi Değerlidir." kategorilerinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir.
- 4 öğrenci "Herhangi Bir Kategoriyeye Dahil Edilmeyen Metaforlar Kategorisinde" yer alarak ürettikleri metaforla kategori geliştirememişlerdir.
- Hamurkesen Ortaokulu 10 kategoride yer almamış ve 21 kategoride metafor geliştirmiştir.

Akziyaret Ortaokulu

- Akziyaret Ortaokulunun en fazla 20 öğrenci metaforu ile "Müzik Dersi Mutluluk Verir." İkinci sırada 19 öğrenci metaforu ile "Müzik Dersi Eğlencelidir." Üçüncü sırada 13 öğrenci metaforu ile "Müzik Dersi Çeşitlilik İçerir." ve "Müzik Dersi Rahatlatır." kategorilerinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir.
- Akziyaret Ortaokulu 9 öğrenci "Herhangi Bir Kategoriyeye Dahil Edilmeyen Metaforlar Kategorisinde" yer almaktadır.

- Akziyaret Ortaokulu 9 kategoride yer almamış ve 22 kategoride metafor geliştirmiştir. Akziyaret Ortaokulu geliştirdiği metaforları belirli kategorilerde bir araya getirdiği tespit edilmiştir.

Molla Gürani Ortaokulu

- Molla Gürani Ortaokulunun en fazla 16 öğrenci metaforu ile “Müzik Dersi Eğlencelidir.”, ikinci sırada 13 öğrenci metaforu ile “Müzik Dersi Zamanı Ortadan Kaldırır.”, üçüncü sırada 12 öğrenci metaforu ile “Müzik Dersi Mutluluk Verir.” ve “Müzik Dersi Rahatlatır.” kategorilerinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir.
- Molla Gürani Ortaokulu 6 kategoride yer almamış ve 25 kategoride metafor geliştirmiştir. Bu sonuca göre metafor çeşitliliği açısından Hamurkesen Ortaokulu ve Akziyaret Ortaokuluna göre anlamlı farklılık gösterdiği ve bu okullara göre daha fazla kategoride metafor ürettiği tespit edilmiştir.
- Molla Gürani Ortaokulu 1 öğrenci “Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar Kategorisinde” yer almaktadır.

Güzelşehir Ortaokulu

- Güzelşehir Ortaokulunun en fazla 17 öğrenci metaforu ile “Müzik Dersi Eğlencelidir.”, ikinci sırada 15 öğrenci metaforu ile “Müzik Dersi Mutluluk Verir.”, üçüncü sırada 11 öğrenci metaforu ile “Müzik Dersi Zamanı Ortadan Kaldırır.” kategorisinde yoğunlaşmaktadır.
- Güzelşehir Ortaokulu 5 kategoride yer almamış ve 25 kategoride metafor geliştirmiştir.
- Güzelşehir Ortaokulu geliştirdiği metaforlarla “Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar.” kategorisinde yer almamıştır.

Hamurkesen Ortaokulu geliştirdiği metaforlarla en az kategoride metafor çeşitliliği olan okul olarak, metaforları belirli kategorilerde bir araya getirmiştir. Güzelşehir Ortaokulu ise geliştirdiği metaforlarla en fazla kategoride metafor çeşitliliği olan okul olarak belirlenmiştir.

Akziyaret Ortaokulu kategori geliştiremeyen öğrenci sayısının en fazla olduğu okul olarak belirlenirken, Güzelşehir Ortaokulunda ki öğrencilerin geliştirdiği metaforların tamamı “Çünkü” açıklamasına uygun ya da “Çünkü” açıklaması oluşturulan metaforu karşılayan tek okul olarak bütün metaforların anlamlı birer kategoride yer aldığı tespit edilmiştir.

Sınıf Düzeylerine Göre Kategori Dağılım Sonuçları

5. Sınıf

- Ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar birinci sırada 29 metafor ile “Müzik Dersi Eğlencelidir.”, ikinci sırada 15 metafor ile “Müzik Dersi Mutluluk Verir.”, üçüncü sırada 12 metafor ile “Müzik Dersi Rahatlatır” kategorisinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir.
- Ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu 5 metafor “Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar.” kategorisinde yer almaktadır.
- Ortaokul 5. sınıf öğrencileri oluşturduğu metaforlarla 9 kategoride metafor geliştirememiş, 22 kategoride metafor geliştirmiştir.

6. Sınıf

- Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar birinci sırada 23 metafor ile “Müzik Dersi Mutluluk Verir.”, ikinci sırada 13 metafor ile “Müzik Dersi Eğlencelidir.”, üçüncü sırada 10 metafor ile “Müzik Dersi Çeşitlilik İçerir” ve “Müzik Dersi Değerlidir” kategorisinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir.
- Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu 3 metaforlar “Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar.” kategorisinde yer almaktadır.
- Ortaokul 6. sınıf öğrencileri oluşturduğu metaforlarla 6 kategoride metafor geliştiremediği, 25 kategoride metafor geliştirdiği tespit edilmiştir.

7. Sınıf

- Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar birinci sırada 22 metafor ile “Müzik Dersi Eğlencelidir.”, ikinci sırada 14 metafor ile “Müzik Dersi Rahatlatır.”, üçüncü sırada 13 metafor ile “Müzik Dersi Mutluluk Verir” kategorisinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir.

- Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu 4 metafor “Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar.” kategorisinde yer almaktadır.
- Ortaokul 7. sınıf öğrencileri oluşturduğu metaforlarla 4 kategoride metafor geliştirememiş, 27 kategoride metafor geliştirmiştir.

8. Sınıf

- Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar birinci sırada 16 metafor ile “Müzik Dersi Eğlencelidir.”, ikinci sırada 11 metafor ile “Müzik Dersi Mutluluk Verir.”, üçüncü sırada 10 metafor ile “Müzik Dersi Rahatlatır” kategorisinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir.
- Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu 2 metafor “Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar.” kategorisinde yer almaktadır.
- Ortaokul 8. sınıf öğrencileri oluşturduğu metaforlarla 6 kategoride metafor geliştirememiş, 25 kategoride metafor geliştirdiği tespit edilmiştir.

5, 6, 7 ve 8. sınıf düzeylerinde öğrencilerin oluşturduğu metaforların yer aldığı ilk 3 kategoride anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

“Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar.” kategorisinde 5 metafor ile kategori oluşturamayan öğrenci sayısı en fazla 5. sınıf öğrencisi, 2 metafor ile kategori oluşturamayan öğrenci sayısı en az 8. sınıf öğrencisi olduğu tespit edilmiştir. Bu durum sınıf düzeyinin kelime dağarcığı, üretilen kelimenin açıklanabilmesi ve odaklanma üzerinde ki etkisini açık bir şekilde göstermektedir.

5. sınıf öğrencileri geliştirdiği metaforlarla en az kategoride metafor çeşitliliği olan sınıf düzeyi, 7. sınıf öğrencileri ise geliştirdiği metaforlarla en fazla kategoride metafor çeşitliliği olan sınıf düzeyi olarak tespit edilmiştir. Bu sonucun yaş farkının ve sınıf seviyesinin metafor çeşitliliği açısından önemini göstermektedir.

6. Oluşturulan Kategorilerin Okul Türüne Göre Dağılımları Alt Problemine Yönelik Sonuçlar

Taşınmalı Okul Türü

Çalışmada yer alan 472 öğrenciden 240'ı %50.8' lik bir oranla taşınmalı okulda eğitim-öğretim gördüğü tespit edilmiştir. Kategori dağılım sonuçlarına göre;

- Taşınmalı ortaokul öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar birinci sırada 47 metafor ile “Müzik Dersi Eğlencelidir.”, ikinci sırada 35 metafor ile “Müzik Dersi Mutluluk Verir.”, üçüncü sırada 21 metafor ile “Müzik Dersi Çeşitlilik İçerir” kategorisinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir.
- Taşınmalı ortaokul öğrencilerinin "Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar." kategorisinde 13 metaforu yer almaktadır.
- Taşınmalı ortaokul öğrencileri oluşturduğu metaforlarla 5 kategoride metafor geliştirememiş, 26 kategoride metafor geliştirmiştir.
- "Müzik Dersi İyileştirir.", "Müzik Dersi Karışık Duygular İçerir.", "Müzik Dersi Kurallar İçerir." kategorileri sadece taşınmalı okul türü öğrencilerinin metaforlarını içermektedir.

Merkezi Okul Türü

Çalışmada yer alan 472 öğrenciden 232 öğrenci %49.2'lik bir oranla merkezi okulda eğitim-öğretim gördüğü tespit edilmiştir. Kategori dağılım sonuçlarına göre;

- Merkezi ortaokul öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar birinci sırada 33 metafor ile “Müzik Dersi Eğlencelidir.”, ikinci sırada 27 metafor ile “Müzik Dersi Mutluluk Verir.”, üçüncü sırada 24 metafor ile “Müzik Dersi Zamanı Ortadan Kaldırır.” kategorisinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir.
- Merkezi ortaokul öğrencilerinin "Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar." kategorisinde 1 metaforu yer almaktadır.
- Merkezi ortaokul öğrencileri oluşturduğu metaforlarla 1 kategoride metafor geliştirememiş, 30 kategoride metafor geliştirmiştir.

Taşınmalı ve merkezi okul türü öğrencilerinin oluşturduğu metaforların yer aldığı ilk 2 kategoride anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Fakat metafor sayısının fazla olduğu 3.

sırada ki kategorilerde taşınmalı okul türüne göre “Müzik Dersi Çeşitlilik İçerir” kategorisi ile öğrencilerin dersi çeşitli çalgılarla, farklı müzik türleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Merkezi okul türünde ise “Müzik Dersi Zamanı Ortadan Kaldırır” kategorisi ile öğrencilerin dersin su gibi akıp gittiğini, zamanın nasıl geçtiğini anlamadıklarını ifade ettikleri ve bu kategorinin metaforlarını sadece merkezi okul öğrencilerinin oluşturduğu görülmektedir.

“Herhangi Bir Kategoriye Dahil Edilmeyen Metaforlar.” kategorisinde 13 metafor ile kategori oluşturamayan öğrenci sayısının en fazla olduğu okulların taşınmalı okullar olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, kültürel çevrenin gelişmişlik düzeyinin, eğitim seviyesinin, eğitim imkânlarının, üretilen metaforlar üzerindeki etkisini açıkça göstermektedir. Merkezi ortaokul öğrencileri geliştirdiği metaforlarla en fazla kategoride metafor çeşitliliği olan okul türü olarak tespit edilmiştir.

Merkezi okul türü öğrencileri 6 metafor ile müzik dersinin ders saati olarak yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum da öğrencilerin müzik dersi için diğer derslerden daha az öneme sahip veya daha az değerli gibi bir algıya sahip olmadıkları görülmektedir.

Merkezi okul türü öğrencileri 3 metafor ile müzik dersinin zor olduğunu, 2 metafor ile sıkıcı olduğunu belirtmişleridir. Buna göre öğrencilerin müzik dersinde başarılı olmak için yetenekli olmak gerektiğini ve kendilerini bu derste yetersiz gördükleri için dersin kendilerine zor ve sıkıcı geldiğini ifade etmişlerdir. Bu durumda öğretmen faktörünün etkisi önem kazanmaktadır. Öğretmenler öğrencilerin bu derste çaba göstererek çalışarak başarılı olabilecekleri bir öğrenme ortamı oluşturmaları gerekmektedir.

Araştırmanın genel sonuçlarına göre müzik dersi kavramına yönelik kategorilerin çoğunlukla olumlu nitelikler taşıdığı belirlenmiştir. Müzik dersi taşınmalı okul türü ve merkezi okul türü öğrencileri tarafından genellikle bilgilendiren, birliktelik içeren, çeşitlilik içeren, hayatta önemli yeri olan, heyecan veren, eğlendiren, mutluluk veren, huzur veren, temel bir ihtiyaç olan, insanı iyileştiren, özgür kılan, rahatlatan, dinlendiren, duyguları yansıtan, yaratıcılığı geliştiren, özgüven veren, bir ders olarak ifade edildiği görülmektedir. Bu algı 2 okul türü öğrencilerinin yaşantısında müzik dersinin önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Öğrenciler çoğu kendilerini bu derste mutlu, huzurlu ve dinlenmiş olarak ifade etmektedirler.

5.2. Öneriler

Çalışmadan elde edilen veriler ışığında müzik eğitiminin daha verimli hale getirilebilmesi için aşağıda belirtilen öneriler sunulmuştur.

- Taşımali eğitim veren okulların imkânları iyileştirilerek merkezi eğitim veren okullardaki seviyeye getirilmesi sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin ürettikleri metaforların benzer ifadelerden oluşması öğrencinin kelime dağarcığının yeterli olmadığını göstermektedir. Bu sonuca göre, öğrencilere çeşitli etkinliklerle kitap okuma alışkanlığı kazandırılıp kompozisyon çalışmaları yaptırılarak, kelime dağarcıklarını geliştirmelerine ve kendilerini daha iyi ifade etmelerine imkân sağlanabilir.
- Taşımali eğitim veren köy okullarında müzik dersleri çeşitli etkinliklerle zenginleştirilerek öğrencinin daha aktif olduğu bir ders haline getirilebilir.
- Öğrencilerin müzik dersi sıkıcıdır kategorisinde metafor ürettikleri görülmektedir. Bu sonuç doğrultusunda müzik öğretmenleri daha özverili çalışarak dersleri farklı çalgılarla ve farklı materyallerle zenginleştirip öğrencide daha çok ilgi uyandırabilir ve dersi öğrencinin ilgisine yönelik işleyebilir.
- Okulların teknik bilgileri incelendiğinde sadece 1 okulda müzik sınıfı olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuncun öğrenci metaforlarına etki ettiği görülmektedir. Bu nedenle bütün okullara müzik sınıfı oluşturularak müzik dersinin müzik sınıfında daha verimli işlenmesi sağlanabilir,
- Öğrencilerin görüşme formuna vermiş olduğu cevaplar doğrultusunda müzik dersinin ders saati olarak yeterli olmadığını ifade ettikleri görülmektedir. Bu doğrultuda ortaokullarda müzik ders saati, 1 ders saatinden 2 ders saatine çıkarılarak derslerin daha verimli ve daha etkin işlenmesi sağlanabilir,
- Müzik dersine ilişkin öğrenci algılarını ortaya çıkarmak amacıyla yapılan metafor çalışmasının diğer branşlar, branş öğretmenleri hatta idareciler içinde uygulanarak öğrencinin ders hakkında, öğretmen hakkında ve idareciler hakkındaki düşünceleri dolaylı şekilde öğrenilip dersin işlenişi, öğretmenin tutumu ve idarenin öğrenciye yaklaşımı konusunda fikir sahibi olunarak planlamalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, N. (2017). *Ortaokul öğrencilerinin müzik dersine ilişkin metafor örneklerinin incelenmesi (Malatya ili Battalgazi ilçesi örneği)* İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Malatya
- Akdoğan, B. Sanat, Sanatçı, Sanat Eseri ve Ahlak, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/37/756/9661.pdf> (01.03.2018)
- Angı, Ç. E. (2005). Müzik Kavramı ve Türkiye’de Dinlenen Bazı Müzik Türleri, *İdil Dergisi*, 2(10), 59-81.
- Arıkan, A. (2008). Grafik Tasarımda Görsel Algı, Eğitim akademi Yayınları, Konya.
- Arnett, R. C. (1999). Metaphorical Guidance: Administration as building and renovation. *Journal of Educational Administration*, 37(1), 80-89.
- Aydın, F. (2010). Ortaöğretim Öğrencilerinin Coğrafya Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri (Educational Sciences: Theory & Practice)*, sayı 10(3), s.1293-1322.
- Aydın, İ. H. (2006). Bir felsefi metafor “yolda olmak”. *Din bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 6(1), 9-22.
- Aydiner Uygun, M. (2015). Öğretmen Adaylarının Geleneksel Müzik Türlerine İlişkin Algılarının Metaforlar Aracılığıyla İncelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1-16.
- Aydoğdu, E. (2008). İlköğretim Okullarındaki Öğrenci ve Öğretmenlerin Sahip Oldukları Okul Algıları İle İdeal Okul Algılarının Metaforlar (Mecazlar) Yardımıyla Analizi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

- Babacan, E. (2014). AGSL Öğrencilerinin Müzik Kavramına İlişkin Algıları: Metafor Analizi, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 124-132.
- Büyükkaragöz, S. Ve Şahin H. (1995). “Taşımali İlköğretim Uygulamaları”, *Eğitim Ve Bilim Dergisi C:19;16*.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K. ve diğeri (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem akademi, ANKARA
- Biol, Bülent. (2002). Toplumsal Yapılanmayla Kültürel ve Müziksel Gelişim Arasındaki İlişki, Arzu Cengiz. (Editör). 21.yy Başında Türkiye’de Müzik Sempozyumu. Ankara: Rekmay Ltd. Şti, ss.419-423.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen Kavramı İle İlgili Metaforlara İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilerin Görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, sayı 6 (4), s. 693-712.
- Çelikkaya, H. (2006). *Eğitim bilimlerine giriş-eğitimcilik ve öğretmenlik*. (3. Baskı). İstanbul: Melisa.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design choosing among five approaches*. Sage Publications.
- Daloğlu, Y. (2015), Müzik, Bilim ve Uygarlık, <http://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/DALO%C4%9ELU-Yavuz-M%C3%9CZ%C4%B0K-B%C4%B0L%C4%B0M-VE-UYGARLIK.pdf> (01.03.2018).
- Demirtaş, H. & Güneş, H. (2002). *Eğitim yönetimi ve denetimi*. (1.Baskı). Ankara: Anı.
- Dolloff, L. A. (1999). Imagining ourselves as teachers: The development of teacher identity in music teacher education. *Music Education Research*, 1(2), 191-208.
- Döş, İ. (2010). Metaphoric perceptions of candidate teachers to the concept of inspectors. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*. 9(3), 607-629.
- Duit, R. (1991). On the role of analogies and metaphors in learning science. *Science Education*, 75 (6), 649–672.
- Erdem, F. ve Şatır, Ç. (2000, Mayıs). Farklı örgütlerde kültürel yapının metaforlarla analizi. VIII. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, Erciyes Üniversitesi, Nevşehir.

- Fairfield, K. D., & London, M. B. (2003). Tuning into the music of groups: A metaphor for team-based learning in management education. *Journal of Management Education*, 27(6), 654-672.
- Forceville, C. (2002). *Pictorial Metaphor In Advertising*. Routledge.
- Gibbs Jr, R. W. (Ed.). (2008). *The Cambridge Handbook of Metaphor and Thought*. Cambridge University Press.
- Goldstein, L. B. (2005). Becoming a teacher as a hero's journey: Using metaphor in preservice teacher education. *Teacher Education Quarterly*, 32(1), 7-24.
- Guerrero, M. (2001). *Metaphor Analysis in Second/Foreign Language Instruction: A Sociocultural Perspective*.
- Kanalmaz, T. (2010). *İlköğretim 8. Sınıf Matematik Dersi Ölçme Öğrenme Alanında Analoji Yöntemine Dayalı Öğretimin Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı, Ankara.
- Kaptanoğlu, S. (2016). *Sanat Eğitimi Alan Ortaokul, Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Sanat Eğitimi Kavramına İlişkin Metaforları*, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı, Trabzon.
- Kılıç, D. (2007). Analojilerle öğretim modelinin 9. sınıf öğrencilerinin kimyasal bağlar konusundaki yanlış kavramalarının giderilmesi üzerine etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Lakoff, G. ve Johnson, M. (1987). The Metaphorical Logic of Rape. *Metaphor And Symbol*, 2(1), 73-79.
- Levitt, H., Korman, Y., & Angus, L. (2000). A metaphor analysis in treatments of depression: Metaphor as a marker of change. *Counselling Psychology Quarterly*, 13(1), 23-35.
- MEB, (2000), İlköğretim Genel Müdürlüğü Taşınmalı İlköğretim Yönetmeliği, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

- MEB. (2007). *Görsel Sanatlar Dersi (1–8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu*, MEB Yayınları, Ankara.
- Morgan, G. (1998). *Yönetim ve örgüt teorilerde metafor.* (Çev: G. Bulut). İstanbul: MESS Yayınları.
- Örten, D. ve Erginer, E. (2010). Türkiye’de Eğitimde Program Geliştirme Alanındaki Öncü Akademisyenlerin Eğitimde Program Geliştirmeye İlişkin Metaforik Algıları1. *Emir Osmanoğlu Editörler• Editors*, 387.
- Özkale, B. (2011). Ritim Çalışmalarının Altı Yaş Çocuklarının Bilişsel Becerilerine Etkisi, XI. Ulusal Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi, Pegem.net Eğitim Bilimleri İndeksi, https://www.pegem.net/Akademi/kongrebildiri_detay.aspx?id=134221 (01.03.2018).
- Özünü, Ü. (2001). *Edebiyatta Dil Kullanımları. İstanbul: Multhingual*
- Öztürk, Ç. (2007). Sosyal Bilgiler, Sınıf Ve Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Coğrafya' kavramına Yönelik Metafor Durumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 55-69.
- Sağır, A. ve Öztürk, B. (2015) Sosyolojik Bağlamda Müzik ve Kimlik: Karabük Üniversitesi Örneği, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayfa 121-154.
- Say, A. (2006). *Müziğin Kitabı.* (3. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Sözbir, S. A. Çakmak, Ö. Ç. (2016). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının1 “Müzik” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 42, 269-282.
- Semerci, Ç. (2007). " Program Geliştirme" Kavramına İlişkin Metaforlarla Yeni İlköğretim Programlarına Farklı Bir Bakış. *Sosyal Bilimler Dergisi/Journal Of Social Sciences*, 31(2).
- Şendurur, Y. Akgül Barış, D. (2002). Müzik eğitimi ve çocuklarda bilişsel başarı, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 22(1), 161-174.

Türk Dil Kurumu (www.tdk.gov.tr)

Tez, İ. (2016). *Ortaokul Öğrencilerinin Müzik - Müzik Dersi ve Müzik Öğretmeni Kavramlarına İlişkin Algılarının Metaforlar Aracılığıyla İncelenmesi*, Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Niğde.

Toprakçı, E. (2016). *Eğitbilim-pedagogoloji*. (1.Baskı). Ankara: Ütopya.

Tsoukas, H. (1991). "The Missing Link: Atransformational View of Metaphors in Organizational Science". *The Academy Of Management Review*, 16(3), 566-585.

Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi -temel kavramlar, ilkeler, yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum*. (3.Baskı) Ankara: Evrensel Müzik Evi.

Umuzdaş, S. ve Umuzdaş, M. S. (2013). Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Algılarının Metafor Yoluyla Belirlenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 10(1), 719-729.

Vadeboncoeur, J. A. ve Torres, M. N. (2003). Constructing And Reconstructing Teaching Roles: A Focus On Generative Metaphors And Dichotomies. *Discourse: Studies In The Cultural Politics Of Education*, 24(1), 87-103.

Yeşilyurt, M., Vd, S., & Salim, O. R. A. K. (2007). İlköğretimde Taşınabilir Eğitim Araştırması Van İl Merkezi Örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(19), 197-213.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* ,Seçkin Yayınları ,ANKARA

Woody, R. H. (2002). Emotion, imagery and metaphor in the acquisition of musical performance skill. *Music Education Research*, 4(2), 213-224.

EKLER

Okulunuz :

Sınıfınız :

Yaşınız :

Cinsiyetiniz :

Sizce,

“Müzik Dersi” gibidir.

Çünkü

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

216

Okulunuz : Akşiyat Ortaokulu
 Sınıfınız : 2. Sınıf
 Yaşınız : 13
 Cinsiyetiniz : Erkek

Mutluluk
Verir

Sizce,

“Müzik Dersi” yunmak gibidir.

Çünkü uzun süre birtuzun, kalen bir insanın
 Yunmak nasıl mutlu derslik
 Geni ayle mutlu ediyorlarste bitin birtuzun
 unu tuzunum.

257

Okulunuz : Mırla Gocani Orta Okulu
 Sınıfınız : 5
 Yaşınız : 11
 Cinsiyetiniz : K.E

Rahatlatır

Sizce,

“Müzik Dersi” ilaç gibidir.

Çünkü Müzik dersi ilaç gibi rahatlatır. Başlı ağırtıyan
 İnsanlar ağıri qaqsin diye ilaç içeller ve ağıri qaqsin
 Müzik derside bitin ağıri larumzi akir. Birtuzun rahatlatır

Okulunuz : Güzel Şehin ortaokulu
 Sınıfınız : 6
 Yaşınız : 11
 Cinsiyetiniz : kız

410
Pahatsız

Sizce,

“Müzik Dersi” Molla gibidir.

Çünkü .. İnsan .. bin .. iş .. yaptığı .. zaman .. yanulun .. ve .. orada ..
 .. dinlemek .. ister .. Müzik .. derside .. o .. dinlemek .. gibidir ..
 .. insan .. Film .. yorgunlu .. gün .. alur ..

Okulunuz : Molla evranı orta okulu
 Sınıfınız : 6
 Yaşınız : 12
 Cinsiyetiniz : kız

269
Birlikte

Sizce,

“Müzik Dersi” Erik gibidir.

Çünkü .. Müzik .. dersinde .. şarkı .. söylerken .. kara ..
 .. alıştırırken .. her .. bir .. arada .. yan .. yana .. alur ..
 .. tıpkı .. bir .. Erik .. gibi ..

Okulunuz : Hamursuzesen.....Ortaokulu.....
 Sınıfınız : 7.....
 Yaşınız : 13.....
 Cinsiyetiniz : Erkek.....

86
 Eğlencelidir

Sizce,

“Müzik Dersi”Eğlence..... gibidir.

ÇünküEğlenceli bir dersdir. şarkılar söyleriz.
dersieğlenceli bir şekilde işleriz.

Okulunuz : Akziyaret Ortaokulu.....
 Sınıfınız : 6. Sınıf.....
 Yaşınız : 12.....
 Cinsiyetiniz : Kız.....

116
 Gerçek

Sizce,

“Müzik Dersi”türküler..... gibidir.

Çünkü Müzik dersinde bilmediğimiz daha
 önce hiç duymadığımız farklı yavaşların
 türkülerini öğreniriz.

29

Okulunuz : Hamur kesen orta okul.....
 Sınıfınız : 6.....
 Yaşınız : 12.....
 Cinsiyetiniz : Erkek.....

Kategoriye
Dahil Edilmeyen

Sizce,
 "Müzik Dersi" Araba gibidir.
 Çünkü arabaya biner gideriz.....

Okulunuz : Gazetehisar Ortadokulu.....
 Sınıfınız : 6.....
 Yaşınız : 12.....
 Cinsiyetiniz : kız.....

612
Enerji Verir

Sizce,
 "Müzik Dersi" vitamin gibidir.
 Çünkü vitamin insana sağ kuvvet verir. Müzik dersine girer
 ğimizde üzerimizde yorgunluk halsizlik diye bir şey
 kalmaz. Çok enerji bir şekilde dersleri çikarır.

137

Okulunuz : Akziyaret... Orta Okulu.....
 Sınıfınız : 5.....
 Yaşınız : 7.7.....
 Cinsiyetiniz : Erkek.....

Eğlence bitir

Sizce,

"Müzik Dersi" ..park..... gibidir.

Çünkü parkta... eğlenerek... zaman... geçiririz... Müzik... dersi-
 de... aynı... park... gibidir... ders... sürekli... eğlence-
 li... geçer.....

15

Okulunuz : Hamurkesen Ortaokulu.....
 Sınıfınız : 5.....
 Yaşınız : 11.....
 Cinsiyetiniz : Kız.....

Rahatlatır

Sizce,

"Müzik Dersi" ..Stres topu..... gibidir.

Çünkü Müzik dersine... girdiğimiz zaman.....
 tüm... yorgunluğumuzu... unutturur... a... lara...
 kadar ki! bütün... stresimizi alır.....
 götürür.....

Okulunuz : Molla Gherani Ortaokulu
 Sınıfınız : 8. Sınıf
 Yaşınız : 13
 Cinsiyetiniz : Kız

339

Zaman Ortadan
Kaldır

Sizce,

"Müzik Dersi" Sanayi gibidir.

Çünkü Sanayi'yi durdurmaz imzansızdır. G.İ.G. durmadan.
 Çabuz ferah Müzik dersi de aynı Sanayi gibidir.
 Zaman nasıl ferah dersin ne gabe bittiğini anlamayız.
 "Müzik"

Okulunuz : Güzelşehir Ortaokulu
 Sınıfınız : 8
 Yaşınız : 13
 Cinsiyetiniz : Kız

482

Ders
Saat
Olarak Kalır
Yeterlidir

Sizce,

"Müzik Dersi" Kısaçık Zaman gibidir.

Çünkü Dersin başlanışıyla bitmesi bir oluyor.
 Bazen öğrendiğimiz şarkılar bile yarım kalıyor.
 Nispete müzik dersinde diğer dersler gibi 2 saat
 olsaydı